

**TÜRKÇE DİL ÖĞRETİMİNDE YABANCI
UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN ÜLKELERİNE GÖRE
DİL ÖĞRENİMİNE YATKINLIK SIRALAMASININ**

İNCELENMESİ

Şeyda ŞİMŞEK

Yüksek Lisans Tezi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi

Ana Bilim Dalı

Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT

2025

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRKÇE DİL ÖĞRETİMİNDE YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN
ÜLKELERİNE GÖRE DİL ÖĞRENİMİNE YATKINLIK SIRALAMASININ
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şeyda ŞİMŞEK

Danışman: Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT

BAYBURT - 2025

KABUL VE ONAY

Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT danışmanlığında, Şeyda ŞİMŞEK tarafından hazırlanan “Türkçe Dil Öğretiminde Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Ülkelerine Göre Dil Öğrenimine Yatkınlık Sıralamasının İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 23.05.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Sedat MADEN .....

Üye : Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT .....

Üye : Doç. Dr. Emrah BOYLU .....

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Bünyamin ALIM
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT danışmanlığında hazırlamış olduğum “Türkçe Dil Öğretiminde Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Ülkelerine Göre Dil Öğrenimine Yatkınlık Sıralamasının İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

23.05.2025

Şeyda ŞİMŞEK

ÖN SÖZ

Bu yüksek lisans tezi sürecinde bana destek olan birçok değerli insan oldu. Bu nedenle bu bölümü, onların emeklerini ve katkılarını anmak adına ayırmak istiyorum.

Öncelikle, danışman hocam Doç. Dr. Mete Yusuf USTABULUT'a, bilgi birikimi ve rehberliği ile bana kattıkları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Kendisi, bu süreçte beni her daim teşvik ederek araştırma yapmaya olan ilgimi derinleştirdi ve beni yeni yollar keşfetmeye yönlendirdi.

Tez yazımı boyunca sabır ve anlayışla yanımda olan kıymetli eşim Fehmi ŞİMŞEK'e, bana gösterdiği sevgi, destek ve bu sürecin her anında yanımda olduğu için minnettarım. Onun varlığı, bu zorlu süreci benim için katlanılabilir ve anlamlı kıldı.

Ayrıca, süreç boyunca bana moral veren ve yalnız hissetmememi sağlayan sevgili kuzenim Muhammet Semih ÖZCAN'a da teşekkürü bir borç bilirim. Onun içten desteği ve enerjisi, bu süreci daha keyifli ve motive edici bir hale getirdi.

Bu süreçte benimle birlikte olan, desteklerini esirgemeyen tüm sevdiklerime en içten teşekkürlerimi sunarım.

Şeyda ŞİMŞEK

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKÇE DİL ÖĞRETİMİNDE YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN ÜLKELERİNE GÖRE DİL ÖĞRENİMİNE YATKINLIK SIRALAMASININ İNCELENMESİ

Şeyda ŞİMŞEK

Bayburt Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç Dr. Mete Yusuf USTABULUT

Bayburt-2025, Sayfa: 66

Bu araştırmada, Türkçe öğretiminin yabancı uyruklu öğrenciler üzerindeki etkilerini değerlendirilmiştir. Öğrencilerin ülkelerine göre dil öğrenimindeki başarıları ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Araştırmanın temel çıkış noktası, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi ve bu süreçte uygulanan yöntemlerin günümüz modern teknikleriyle karşılaştırılmasıdır. Bu kapsamda, Türkçenin tarihsel olarak öğretim süreçlerinde karşılaşılan zorluklar ve bunların çözümünde kullanılan güncel yöntemler ortaya konmuştur. Çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenirken yaşadıkları güçlükler, bu öğrencilerin motivasyon kaynakları ve dil öğreniminde gösterdikleri başarı düzeyleri incelenmiş, söz konusu başarı düzeylerinin ülkelere göre farklılık göstermesinin altında yatan sebepler tartışılmıştır. Öğrencilerin ana dilleri ile Türkçe arasındaki dil yapısı farklılıkları, kültürel alışkanlıkları ve eğitim sistemlerindeki dil öğretimi pratiklerinin bu başarı üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Araştırma aynı zamanda Türkçe öğretiminde kültürel bağlamın önemini de vurgulamaktadır. Öğrencilerin Türk kültürüne ilişkin unsurlarla karşılaşmasının dil öğrenme süreçlerini daha anlamlı hale getirdiği ve kültürel entegrasyonun öğrenme motivasyonunu artırdığı gözlemlenmiştir. Özellikle dijital teknolojilerin ve interaktif öğrenme araçlarının, öğrencilerin dil becerilerini geliştirme ve motivasyonlarını artırmada etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda, çevrim içi platformlar ve mobil uygulamalar gibi modern eğitim araçlarının kullanımı üzerinde durulmuştur. Çalışmanın sonuçları, Türkçenin uluslararası arenada yalnızca iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda kültürel bir köprü olarak da stratejik önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Türkçe öğretiminin, kültürler arası etkileşimi güçlendirme potansiyeline ve diplomatik ilişkilerdeki rolüne dikkat çekilmiş; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uygulanabilecek etkili yöntemler için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, yabancı uyruklu öğrenciler, ülke, eğilim.

ABSTRACT

M. SC. THESIS

AN EXAMINATION OF COUNTRY-BASED RANKINGS OF FOREIGN STUDENTS' APTITUDE FOR LANGUAGE LEARNING IN TURKISH LANGUAGE INSTRUCTION

Şeyda ŞİMŞEK

Bayburt University

Institute of Graduate Studies

Department of Turkish and Social Studies Education

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mete Yusuf USTABULUT

Bayburt-2025, Pages: 66

This study evaluated the effects of Turkish language instruction on non-native students. The research examines, in detail, the language-learning outcomes of students according to their countries of origin. Its primary premise is a historical overview of Turkish as a foreign language and a comparative analysis of past instructional methodologies versus contemporary approaches. Within this framework, the study identifies the challenges historically encountered in teaching Turkish and the modern solutions employed to address them. The investigation explores the specific difficulties non-native learners face when acquiring Turkish, the sources of their motivation, and the levels of proficiency they achieve. It analyses the factors underlying cross-national differences in learning success. It focuses on structural disparities between students' first languages and Turkish, cultural habits, and pedagogical practices within their home education systems. Furthermore, the research underscores the significance of cultural context in language instruction; exposure to elements of Turkish culture was found to render the learning process more meaningful and to enhance learner motivation. In particular, the study highlights the efficacy of digital technologies and interactive learning tools, such as online platforms and mobile applications, in advancing linguistic competence and sustaining engagement. The findings demonstrate that Turkish functions not only as a means of communication on the international stage but also as a cultural bridge with strategic importance. Attention is drawn to the potential of Turkish language teaching to foster intercultural exchange and to contribute to diplomatic relations. Finally, the study recommends effective pedagogical strategies in Turkish as a foreign language.

Keywords: Foreign language teaching, foreign students, country, tendency.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BEYANNAME	III
ÖN SÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	IX
GİRİŞ	1
Araştırmanın Konusu ve Problemi.....	3
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	4
BİRİNCİ BÖLÜM	5
1. KURAMSAL ÇERÇEVE	5
1.1. YABANCI DİL NEDİR?.....	5
1.1.2. Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihi Seyri ve Bugünkü Durumu	6
1.2. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: TARİHSEL SÜREÇ VE YÖNTEMLER .	14
1.2.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğrenilmesi: Tarihsel Bağlam.....	16
1.2.2. Osmanlı Dönemi ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi.....	19
1.2.3. Cumhuriyet Dönemi ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi	20
1.3. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER	24
1.3.1. Doğal Yöntemle Dil Öğrenimi	26
1.3.2. Yabancı Dil Öğretiminin Önemi	28
1.4. TÜRKÇE DİLİNİN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERDEKİ YATKINLIĞI	31
1.5. YABANCI UYRUKLU YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE ÖĞRENMEYE YATKINLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	39
1.5.1. Dil Aileleri ve Ana Dilin Etkisi.....	39
1.5.2. Kültürel Yakınlık ve Sosyal Uyum.....	40
1.5.3. Motivasyon ve Dil Öğrenme Amacı.....	40
1.5.4. Dil Öğrenme Deneyimi ve Bireysel Faktörler	40
1.5.5. Türkiye'de Kalma Süresi ve Dil Kullanımı.....	41
1.5.6. Üniversite ve Dil Eğitimi Olanakları	41
1.5.7. Sosyal Destek ve Arkadaş Çevresi	42
1.5.8. Teknolojik ve Dijital Kaynakların Kullanımı	42
1.6. YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRENMEYE İHTİYACI.....	43
1.6.1. Türkçe Öğrenmenin Gerekliği	43
1.6.2. Akademik Başarı ve Türkçe.....	43
1.6.3. Kültürel Uyum ve Türkçe	44
1.6.4. Kariyer Fırsatları ve Türkçe Bilgisi.....	44
1.6.5. Türkçe Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar	45
1.7. TÜRKÇE ÖĞRENME SÜRECİNİ KOLAYLAŞTIRICI YÖNTEMLER	45
1.7.1. Akademik İhtiyaçlar	46
1.7.2. Günlük Hayatta Türkçe Kullanımı	46
1.8. TÜRKÇE ÖĞRENMEYE YATKINLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	46

1.8.1. Bireysel Özellikler	46
1.8.2. Çevresel Etkenler.....	47
1.8.3. Dilin Kendine Özgü Özellikleri.....	48
1.8.4. Öğrenme Yöntemleri	48
1.9. TÜRKÇE ÖĞRENİMİNİ DESTEKLEYEN STRATEJİLER.....	49
İKİNCİ BÖLÜM	52
2. YÖNTEM.....	52
2.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	52
2.2. VERİ TOPLAMANMASI VE ANALİZİ.....	53
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	59
Sonuç	59
Tartışma	59
Öneriler	61
KAYNAKÇA	62
ÖZ GEÇMİŞ.....	66

KISALTMALAR

TÖMER	: Türkçe Öğretim Merkezi
YEE	: Yunus Emre Enstitüsü
TİKA	: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı

GİRİŞ

Toplumları bir arada tutan ve yaşayış biçimlerini, gelenek ve görenekleri, inançları, nesilden nesile aktararak milleti birbirine kaynaştıran en güçlü kurumdur dil.

“Dil olmadan insanların birlikte yaşamaları, anlaşabilmeleri, dolayısıyla bir toplumu oluşturmaları söz konusu olamayacağından, dil bu açıdan da önemlidir; bir topluluğu topluma dönüştürür. Bir toplumu ulus yapan bağların en güçlüsü dildir. Bireyleri ulusuna, yurduna, geçmişine sıkı sıkıya bağlar; kuşaktan kuşağa aktararak gelen dil, bireyi geçmiş ile gelecek arasındaki zincirin bir halkası durumuna getirir. Kültürü oluşturan dildir ve dil ile kültür birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.”

Her edebi eser konu edindiği cemiyetin, bedii fikir, duygu, kabul ve davranışların dünyasını, bir nispet dahilinde yansıtır. Dilin milli olmasının bir başka ölçüsü, nesiller arasında bağ kurmasıdır. Dil, din, gelenekler gibi değerlerle nesilleri birbirine bağlanmayan topluluk, zamanla millet olmaktan çıkar. Dil, toplumları bir arada tutan, kültürel değerleri nesilden nesile aktaran ve insanlar arasındaki iletişimi sağlayan en güçlü araçlardan biridir. İnsanlar duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini dil sayesinde paylaşır ve bu paylaşım, bir toplumun birlikteliğini ve uyumunu sağlar. Ancak dil, yalnızca bireylerin kendilerini ifade etmeleri için bir araç olmanın ötesinde, bir kültürün derinliklerine inme ve başka kültürleri anlama aracı olarak da büyük önem taşır. Türkçe, bu bağlamda, sadece Türkiye'nin değil, tarih boyunca pek çok farklı toplumun ortak değeri olmuş ve kültürel bağları güçlendirmiş bir dildir. Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi, son yıllarda giderek artan bir ilgi odağı haline gelmiştir. Küreselleşen dünya düzeninde dil öğrenimi, insanlar arasındaki kültürel etkileşimi ve iletişimi sağlamak adına vazgeçilmez bir gereklilik haline gelmiştir. Türkiye'nin kültürel mirası, tarihsel zenginlikleri ve ekonomik potansiyeli, Türkçe'nin uluslararası arenada daha fazla ilgi görmesine ve öğrenilmek istenmesine neden olmuştur. Bu bağlamda, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe dil öğrenimine olan yatkınlıklarını anlamak ve bu süreçte hangi faktörlerin etkili olduğunu analiz etmek, Türkçe öğretimi için daha etkili stratejiler geliştirilmesine olanak sağlayacaktır (Ushioda, 2017). Bu çalışmanın amacı, Türkçe dil öğretiminde yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelerine göre dil öğrenimine yatkınlık sıralamasını incelemektir. Türkçe öğretiminde kullanılan yöntemlerin etkinliğini, öğrencilerin motivasyonlarını ve karşılaştıkları zorlukları analiz eden bu araştırma, aynı zamanda kültürel unsurların dil öğrenimi üzerindeki etkilerini de irdelemektedir. Öğrencilerin geldikleri ülkelerin kültürel ve dilsel farklılıklarının Türkçe öğrenimi üzerindeki etkilerini değerlendirmek, bu süreçte karşılaşılan sorunları daha iyi anlamamıza ve çözüm yolları geliştirmemize yardımcı olacaktır. Çalışmanın önemi, Türkçe'nin uluslararası bir dil olarak öğretimindeki potansiyelini ortaya koyması ve dilin kültürel bir köprü olma niteliğine vurgu yapmasıdır. Türkçe, sadece bir iletişim aracı olmanın ötesinde, Türkiye'nin kültürel ve tarihsel zenginliklerini dünyaya tanıtmak ve farklı toplumlar arasında

köprüler kurmak için de önemli bir role sahiptir. Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecindeki motivasyonlarının artırılması, kültürel entegrasyonun sağlanması ve bu süreçte modern öğretim tekniklerinden yararlanılması, dil öğretiminin başarısını artıran unsurlardır (Darvin ve Norton, 2015).

Bu bağlamda, araştırmamız, Türkçe dil öğretiminin yalnızca bireysel bir öğrenme süreci olmadığını, aynı zamanda kültürler arası etkileşimi artıran ve toplumlar arasındaki bağı güçlendiren bir araç olduğunu vurgulamaktadır. Öğrencilerin dil öğrenimindeki başarılarının, onların ülkelerinin kültürel altyapıları, dil öğrenme alışkanlıkları ve motivasyon düzeyleriyle nasıl ilişkili olduğunu inceleyerek, Türkçe öğretimi için daha etkin yöntemlerin geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışma, dil öğretiminde kültürel farkındalık ve bireysel farklılıklara duyarlı olmanın önemini vurgularken, Türkçe'nin uluslararası alanda daha yaygın bir dil haline gelmesi için gerekli stratejileri de ortaya koymaktadır. Bu araştırma, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan zorlukları anlamak, bu zorlukları aşmak için kullanılabilecek yöntemleri belirlemek ve Türkçe'nin uluslararası düzeyde tanıtılmasına katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır. Türkçe öğretiminin hem akademik hem de kültürel anlamda sunduğu zenginlikler, bu çalışmanın temel motivasyon kaynakları arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda, çalışmamızın, yabancı dil öğretimi alanında çalışan eğitimcilere ve dil politikaları geliştiren kurumlara yol gösterici olacağına inanıyoruz. Dil insanlar arasındaki iletişimin temel aracıdır. Dil sayesinde insanlar duygu ve düşüncelerini birbirleriyle paylaşmakta ve rahat bir şekilde iletişim kurmaktadır. Değişen dünya düzeninde ekonomi, teknoloji ve turizm gibi alanlarda yaşanan gelişmeler yabancı dil öğretimini ihtiyaç olmaktan çıkararak bir gereklilik hâline getirmiştir. Bundan dolayı her bireyin bu düzene ayak uydurabilmesi için en az bir yabancı dil bilmesi ve o dilde kendini ifade edebilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu gelişmelerle beraber her millet kendi dilini öğretmek amacı ile çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Türkçe öğrenmeye karşı olan ilginin geçmişten günümüze kadar artarak devam ettiği bilinmektedir. Bir dünya dili olarak Türkçe, yüzyıllardır, ilişkide bulunduğu toplumların ilgisini çekmiş, başka dilleri konuşanlar tarafından öğrenilmeye çalışılmıştır. Ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin tarihi süreçte ne zaman başladığı ise tam olarak bilinmemektedir. Yalnız Türkçenin çok eski dönemlerden itibaren ana dili ve yabancı dil olarak kullanıldığına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Çin kaynaklarında kullanılan bazı kelimelerin Hunların dilinin yabancı milletler tarafından öğrenildiğini göstermektedir (Biçer, 2017a, s. 8). Köktürk ve Uygur dönemlerinde de Türkçenin öğretimine dair bilgi olmasına rağmen bunu kanıtlamaya yetecek kadar elde belge bulunmamaktadır. Tarihî süreç içerisinde ise Türkçe öğrenmeye olan ihtiyacı karşılamak üzere, ilk ve en temel eser olan Kâşgarlı Mahmut'un *Dîvânü Lügat't- Türk'ünden* başlayarak (1072/ 1074) iki dilli sözlükler,

gramerler ve diğer öğretim materyalleri yazılmıştır (Güzel ve Barın, 2013:19-32; Güzel, 2017:777).

Araştırmanın Konusu ve Problemi

Bu araştırmanın konusu, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde öğrencilerin ülkelerine göre dil öğrenimine olan yatkınlık düzeylerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Günümüzde farklı ülkelerden gelen yabancı uyruklu öğrenciler Türkçe öğrenme süreçlerinde farklı başarı seviyeleri göstermektedir. Bu durumun, öğrencilerin ana dili, kültürel geçmişi, eğitim sistemi ve motivasyon düzeyleri gibi çeşitli faktörlerle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Araştırma problemi ise, öğrencilerin Türkçe öğrenme yatkınlıklarının ülkelerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir.

Araştırmanın Amacı

Çalışmamızın amacı, Türkçe dil öğretiminde yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelerine göre dil öğrenimine yatkınlık sıralamasını incelemektir. Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimindeki tarihsel süreçler ve bu süreçlerde kullanılan yöntemler ele alınarak, bu alandaki yaklaşımlar değerlendirilmiştir. Çalışmamız, öğrencilerin ülkelerinin kültürel ve dilsel farklılıklarının Türkçe öğrenimi üzerindeki etkilerini analiz etmekte ve dil öğreniminde bireysel farklılıklara dikkat çekmektedir. Ayrıca, bu öğrencilerin dil öğrenme motivasyonlarını artırmak amacıyla kullanılan öğretim yöntemlerinin etkinliğini değerlendirerek, modern teknolojilerin ve kültürel entegrasyonun Türkçe öğretimindeki rolünü incelemektedir. Çalışmamızın önemi ise, Türkçe'nin uluslararası bir dil olarak öğretimindeki potansiyeline vurgu yapmasıdır. Türkçe'nin kültürel bir köprü olma niteliği ve uluslararası ilişkilerde diplomatik bir araç olarak kullanımı, bu önemli bulgularındandır. Ayrıca, farklı ülkelerden gelen öğrencilerin dil öğrenimindeki başarılarının neden farklılık gösterdiği, bu farklılıkların öğrencilerin kültürel altyapıları ve öğretim yöntemleriyle olan ilişkisi üzerinde durulmuştur. Bu sayede, dil öğrenme süreçlerinde bireysel ve çevresel faktörlerin öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini anlamak ve bu doğrultuda Türkçe'nin daha etkili bir şekilde öğretilmesi için stratejiler geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu Çalışmamız, Türkçe öğretiminde kültürel bağlamın entegrasyonunu sağlayarak dil öğrenme sürecini daha anlamlı hale getirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, Türkçe öğretiminde modern teknolojilerin kullanımı, öğrencilerin öğrenme sürecini desteklemek ve başarı oranlarını artırmak açısından önem taşımaktadır. Öğretim sürecinde karşılaşılan zorlukları ve bu zorlukları aşmak için geliştirilen stratejileri ele alarak, Türkçe'nin daha yaygın bir şekilde öğretilmesi ve uluslararası alanda tanıtılması için gerekli adımları belirlemektedir.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Çalışmamızın hem akademik hem de kültürel anlamda önemli katkılar sunması beklenmektedir; özellikle yabancı dil öğretimi alanında çalışan eğitimciler ve dil politikaları geliştiren kurumlar için yol gösterici olma potansiyeli bulunmaktadır. Çalışmamızın Orta Doğu'nun durumu kötü olan, felaket ülkelerinden de gelen burslu Yüksek Lisans öğrencilerinin Türkiye'de Türkçe eğitim yapan kurumlarda, Türkçe öğrenimine olan yatkınlık karşılaştırılmasının betimlenmesine yöneliktir. Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenimine yatkınlığı, birçok faktöre bağlıdır ve her öğrenci için farklılık gösterebilir. Ancak, bazı genel gözlemler ve deneyimler vardır. Bu çalışmamızda bunlar üzerinde durulup incelemeler yapılacaktır. Böylece ilerleyen zamanlarda bu tür çalışmalarda nelere dikkat edileceği, Dil öğretiminde nelerin öncelikli olduğu belirlenecek ve bu yolda araştırma yapacak olan Çalışmamız arkadaşlarımıza öncülük edecektir. Çalışmamız, farklı ülkelerden gelen öğrencilerin Türkçe öğrenme süreçlerini, bu süreçteki başarı oranlarını ve dil öğrenimine olan yatkınlıklarını araştırmaktadır. Tarihsel bir perspektiften başlayarak, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin Hunlar döneminden günümüze kadar olan gelişimi detaylandırılmıştır. Türkçenin tarihsel ve kültürel bağlamı incelenmiş, özellikle Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerindeki dil politikalarının yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesine etkisi analiz edilmiştir. Günümüzde Türkçe öğretiminin modern yöntemler ve dijital teknolojilerle desteklenerek nasıl bir gelişim gösterdiği ele alınmış; dijital platformlar, çevrim içi dersler ve mobil uygulamaların bu alandaki rolü vurgulanmıştır. Türkçenin öğretiminde kullanılan materyallerin çeşitliliği ve kültürel bağlamın, dil öğreniminde önemli bir motivasyon unsuru olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin ülkelerine ve dil geçmişlerine göre farklı başarı seviyeleri gösterdiği; bu başarıda motivasyon, materyal kalitesi ve öğretim yöntemlerinin belirleyici olduğu ifade edilmiştir. Çalışmamız ayrıca, Türkçe'nin uluslararası arenada hem kültürel bir köprü hem de diplomatik bir araç olarak rolünü pekiştiren projeleri ve kurumları incelemektedir. Yunus Emre Enstitüsü (YEE) ve Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) gibi kuruluşların dil öğretimindeki etkisi; kültürler arası etkileşim, ekonomik ve sosyal bağların güçlenmesine olan katkılarıyla birlikte değerlendirilmiştir. Türkçenin öğretiminde tarih, edebiyat ve kültür unsurlarının entegre edilmesinin dil öğrenimini nasıl derinleştirdiği üzerinde durulmuştur. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, hem bireylerin kişisel ve akademik gelişimlerine hem de Türkiye'nin kültürel ve diplomatik etkileşimlerine önemli katkılar sağlamaktadır. Çalışmamız, dil öğrenme süreçlerini daha etkili hale getirmek için kullanılan stratejiler ve bu süreçte karşılaşılan zorluklar hakkında kapsamlı bir değerlendirme sunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. YABANCI DİL NEDİR?

Yabancı dil, kişinin ana dilinin dışında öğrendiği veya iletişimde kullandığı dildir. Kişinin doğduğu ve büyüdüğü dil, yani "ana dili" (veya "ilk dil"), bireyin doğal ve içsel olarak öğrendiği dilken, yabancı dil genellikle dışarıdan, okulda, sosyal etkileşimlerde veya başka bir ülkeye seyahat gibi durumlarla öğrenilen dildir. Yabancı dil, bireyin kendi toplumunun dilinden farklı olan ve daha çok farklı bir kültürle ilişkilendirilen bir dil olarak tanımlanabilir.

Yabancı Dilin Önemi

Yabancı dil öğrenimi, birçok açıdan büyük bir öneme sahiptir. Hem bireysel gelişim hem de toplumsal etkileşim açısından birçok fayda sağlar:

1. Kültürel Zenginlik: Yabancı dil öğrenmek, bireylerin farklı kültürleri daha iyi anlamalarına ve takdir etmelerine yardımcı olur. Dil, bir kültürün taşıyıcısıdır ve o kültüre dair bilgiyi edinmenin en iyi yolu o dilde iletişim kurmaktır.
2. İletişim ve Küreselleşme: Küreselleşen dünyada, farklı dillerde iletişim kurabilmek son derece önemli hale gelmiştir. İş dünyasında, turizmde, akademik alanda veya günlük yaşamda farklı dil konuşanlarla iletişim kurabilmek büyük bir avantajdır.
3. Beyin Gelişimi: Yabancı dil öğrenmek, beyin fonksiyonlarını geliştirir. Yapılan araştırmalar, birden fazla dil konuşabilen bireylerin beyninin daha esnek ve hızlı çalıştığını göstermektedir. Ayrıca dil öğrenme, hafızayı güçlendirir, problem çözme becerilerini artırır ve dikkat yeteneğini geliştirir.
4. Mesleki Fırsatlar: Yabancı dil bilmek, kişiye iş dünyasında büyük avantajlar sağlar. Uluslararası şirketlerde, diplomasi alanında veya çok uluslu projelerde yer almak isteyen bireyler için yabancı dil bilmek, kariyer açısından önemli bir beceridir. Bir dil, aynı zamanda başka bir dilin öğretmeni olma veya çeviri ve tercümanlık gibi alanlarda çalışmamız fırsatları da sunar.
5. Sosyal İletişim: Yabancı dil bilmek, bireylerin farklı topluluklarla ve uluslarla daha geniş bir sosyal etkileşim alanı bulmalarına olanak tanır. Seyahat ettiğinizde, farklı bir dil konuşan bir toplumla daha rahat ve sağlıklı bir iletişim kurabilirsiniz.

Yabancı dil öğretimi zorlayıcı ve devamlılık arz eden bir süreçtir (Çelebi, 2006). Bu süreçte dil öğrenimi ve öğretiminin kalitesini artırmak yani sürecin daha başarılı bir şekilde tamamlanmasını sağlamak gerekmektedir. Bunun için öncelikle dil öğrenenlerin başarısı üzerinde etkili olan unsurların bilinmesi ve bu unsurların göz önünde bulundurulması önem

taşımaktadır. Yapılan pek çok Çalışmamızda yabancı dil öğretiminde kaygı, tutum, motivasyon, yeni bir ülkede yaşama, kullanılan materyaller, öğretim yöntemleri gibi birçok unsurun öğrenci başarısını etkilediği belirtilmiştir.

1.1.2. Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihi Seyri ve Bugünkü Durumu

Yabancılara Türkçe öğretmek, günümüzde hızla küreselleşen dünyada önemli bir eğitim alanı haline gelmiştir. Türkçe, yalnızca Türkiye’de konuşulan bir dil olmanın ötesinde, Türk Cumhuriyetleri, diasporalar ve kültürel etkileşimler yoluyla geniş bir coğrafyada daha fazla insan tarafından öğrenilmektedir. Bu süreç, yalnızca dil öğretiminin ötesine geçer; Türkçe, aynı zamanda bir kültür ve kimlik taşıyıcısı olarak, öğrenen kişilere Türk toplumunun tarihi, gelenekleri, edebiyatı ve dünyaya bakış açısı hakkında derinlemesine bir anlayış kazandırır. Yabancılara Türkçe öğretimi, günümüzde yalnızca dil bilgisi ve kelime dağarcığı kazandırmanın ötesinde, iletişimsel becerilerin geliştirilmesine yönelik kapsamlı bir süreçtir. Eğitimde kullanılan yöntemler, genellikle öğrencinin anadili, öğrenme amacı ve seviyesine göre şekillendirilir. Türkçe öğretimi, dil bilgisi temelli yöntemlerin yanı sıra, konuşma pratiği, dinleme, okuma ve yazma becerilerinin eşzamanlı gelişmesini sağlayacak biçimde tasarlanır. Ayrıca, Türkçe öğretiminde modern teknolojilerden de faydalanılmakta; dil öğrenme uygulamaları, çevrimiçi dersler ve dijital içerikler, öğrencilerin dil becerilerini pratik bir şekilde geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte, Türkçe öğretimi, kültürel bir bağlamda öğrenme deneyimini zenginleştirir. Öğrenciler, Türkçe konuşarak ve yazarak, Türk kültürünün bir parçası haline gelir ve bu da onların Türk halkıyla daha derin ve anlamlı bir iletişim kurmalarını sağlar. Bu bağlamda, Türkçe öğretimi, yalnızca dil bilgisi aktarmakla kalmaz; öğrencilere, Türk dilinin ve kültürünün anlamını, değerlerini ve zenginliğini keşfetme fırsatı sunar. Bugün, özellikle YEE ve TÖMER gibi kurumlar, dünyada Türkçenin yaygınlaşması ve daha fazla insana öğretilmesi adına ciddi Çalışmamızlar yürütmekte, çeşitli dil okulları ve üniversiteler aracılığıyla yabancılara Türkçe öğretim programları sunmaktadır. Bu çabalar, Türkçeyi dünya çapında tanıtmanın yanı sıra, Türk kültürüne ve düşünce sistemine olan ilgiyi artırmakta önemli bir rol oynamaktadır (Başar ve Akbulut, 2016).

Yabancılara Türkçe öğretme süreci, sadece dilsel becerilerin kazandırılmasından çok daha fazlasını ifade eder. Türkçe, öğrenenlere sadece bir iletişim aracı sunmakla kalmaz, aynı zamanda bir kültürle etkileşim kurma, bu kültürü daha derinden anlama fırsatı da verir. Bu bağlamda Türkçe öğrenenler, dilin gramer yapılarından öte, dilin taşıdığı tarihsel ve kültürel mirası da öğrenirler. Örneğin, Türkçe kelimelerin kökeni, kullanılan deyimler, atasözleri ve dildeki incelikler, bir toplumun düşünsel ve kültürel dünyasını yansıtır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler, dilin bu yönlerini keşfederek, Türk halkının dünya görüşüne dair

derinlemesine bir anlayış geliştirirler. Aynı zamanda Türkçe, Türklerin tarihsel yolculuklarını ve farklı coğrafyalarda kurdukları kültürel bağları yansıtan bir dil olarak, öğrencilerine farklı perspektifler kazandırır.

Yabancılara Türkçe öğretimi, aynı zamanda uluslararası ilişkilerde de önemli bir rol oynamaktadır. Türkçe, özellikle Türkiye'nin artan ekonomik, siyasi ve kültürel etkisiyle birlikte, dünyanın dört bir yanında daha fazla kişi tarafından öğrenilmekte ve bu durum, Türkiye ile diğer ülkeler arasında köprüler kurmaktadır. Birçok yabancı öğrenci, Türkçe öğrenerek Türkiye'de eğitim almakta, iş imkanları yaratmakta ve kültürel değişim programlarına katılmaktadır. Yabancıların Türkçe öğrenmesi, Türkiye'nin dış dünyayla kurduğu ilişkilerin derinleşmesine ve karşılıklı anlayışın artmasına katkıda bulunmaktadır.

Dil öğrenme süreci, aynı zamanda kişisel gelişim için büyük bir fırsat sunar. Türkçe öğrenen yabancılar, bu süreçte kendilerini yeni bir kültürde ifade etme, Türk edebiyatı ve sanatıyla tanışma, Türk müziği ve sinemasını anlama gibi farklı alanlarda da kendilerini geliştirebilirler. Türkçe, zengin edebi eserler ve derin felsefi düşünceler barındıran bir dildir. Bu nedenle, Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler, sadece bir dil öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda Türk kültürüne dair bilinçli bir farkındalık kazanırlar. Türkçe'nin tarihi metinlerini okumak, Osmanlı edebiyatı ve halk edebiyatını incelemek, bu dilin zenginliğini ve derinliğini keşfetmelerine olanak tanır (Yakar ve Fedai, 2022)

Sonuç olarak, yabancılara Türkçe öğretmek, küresel anlamda önemli bir kültürel misyon taşır. Hem dilsel hem de kültürel bir etkileşim süreci olan bu öğretim, Türkçeyi sadece Türkiye'de değil, dünyada da bir yaşam biçimi haline getirir. Yabancılara Türkçe öğretmek, dilin öğrenilmesinin ötesine geçer; bir kültürün tanıtılması, insanlar arasında köprüler kurulması, kültürel çeşitliliğin zenginleşmesi ve karşılıklı anlayışın geliştirilmesi gibi çok daha kapsamlı bir misyona hizmet eder. Bu yüzden Türkçe öğretimi, dilin öğretilmesi kadar, öğrencilerin Türk kültürüne olan ilgilerini derinleştirerek daha global bir perspektife sahip olmalarını sağlar.

Orta Doğu, tarihsel olarak birçok farklı kültür, dil ve medeniyetin kesişim noktası olmuş bir bölge olarak, dil ve kültür etkileşiminin oldukça yoğun olduğu bir coğrafyadır. Bu bağlamda Türkçe, Orta Doğu'da önemli bir rol oynamaktadır ve bölgedeki kültürel, siyasi ve ekonomik ilişkilerin şekillenmesinde önemli bir araç olarak karşımıza çıkar. Türkçe, Osmanlı İmparatorluğu'nun yüzyıllar süren hâkimiyeti döneminde, Orta Doğu'nun büyük bir kısmında hem resmi dil hem de kültürel bir dil olarak geniş bir etkiye sahipti. Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanmasından sonra da, Türkçe'nin bu bölgedeki etkisi azalmamış, aksine günümüzde de hem resmi hem de sosyal düzeyde birçok Orta Doğu ülkesinde hala önemli bir dil olarak

varlığını sürdürmektedir.

Türkçe, Orta Doğu'da sadece Türkiye ile sınırlı bir dil olarak kalmamış, Osmanlı İmparatorluğu'na bağlı dönemlerde Araplar, Kürtler, Farslar ve diğer etnik gruplar arasında kültürel etkileşimin bir aracı olmuştur. Ayrıca, Türkiye'nin modern dönemdeki ekonomik ve diplomatik gücüyle birlikte Türkçe, Orta Doğu'da iş, eğitim ve kültür alanlarında giderek daha fazla konuşulmaya ve öğretilmeye başlanmıştır. Türkiye, Orta Doğu'daki birçok ülkede önemli bir ekonomik ve siyasi ortak haline gelmiş olup, Türkçe'nin bu ilişkilerde bir köprü görevi görmesi büyük bir öneme sahiptir. Özellikle Türkiye'nin Arap dünyası ile ticaret ve diplomatik ilişkileri, Türkçe'nin bölge ülkelerindeki iş dünyasında ve diplomasi alanında daha fazla kullanılmasına yol açmaktadır.

Ayrıca, Türkçe Orta Doğu'daki bazı ülkelerde eğitim dili olarak da kabul edilmeye başlanmıştır. Türkiye'nin yurtdışındaki kültürel ve eğitim kurumları, özellikle YEE ve TÖMER gibi kurumlar aracılığıyla Türkçe öğretim faaliyetleri yürütmekte ve bölgedeki pek çok insan Türkçe öğrenme fırsatı bulmaktadır. Bu eğitimsel ilişkiler, sadece dilsel bir bağ kurmakla kalmayıp, aynı zamanda kültürel bir alışverişi de beraberinde getirmektedir. Türk edebiyatı, sineması, müziği ve tarihi, Orta Doğu halkları için büyük bir ilgi kaynağı oluşturmuş ve Türkçe öğrenmek, Orta Doğu'daki birçok insan için kültürel bir keşif yolu haline gelmiştir.

Türkçe'nin Orta Doğu'daki önemi bir diğer boyutta ise bölgedeki dini, kültürel ve tarihsel bağlarla ilişkilidir. Özellikle Arap dünyasında, Türkçe, İslam'ın klasik dönemine ait önemli metinlerin anlaşılması ve yorumlanmasında hala önemli bir dil olarak kabul edilmektedir. Osmanlı Türkçesi ve Türkçe'nin modern kullanımı, İslam medeniyetinin önemli eserlerinin yanı sıra tarihî belgeler, dini literatür ve siyasi metinler üzerinden bölge halklarına bir kültürel miras sunmaktadır. Ayrıca Türkçe'nin, Orta Doğu'daki bazı topluluklar için etnik kimliklerini belirlemede ve toplumsal hafızalarını korumada da önemli bir araç olduğunu söylemek mümkündür (Maden ve Kızıldaş, 2019).

Türkçe Orta Doğu'da sadece bir iletişim dili olmanın ötesinde, tarihsel bağlar, kültürel etkiler, ekonomik iş birlikleri ve eğitimsel ilişkilerle şekillenen çok yönlü bir öneme sahiptir. Bu nedenle, Orta Doğu'da Türkçe'nin öğrenilmesi ve öğretilmesi, sadece dilsel bir gelişim değil, aynı zamanda kültürel bir etkileşim ve bölgesel iş birliğinin de temellerini atmaktadır. Orta Doğu'nun gelecekteki siyasi, ekonomik ve kültürel yapısında, Türkçe önemli bir araç olmaya devam edecektir. Türkçe'nin Orta Doğu'daki etkisi, sadece eğitim ve ticaret alanlarıyla sınırlı kalmaz, aynı zamanda bölgedeki medya ve kültürel üretimle de doğrudan ilişkilidir. Günümüzde Türkiye'nin popüler televizyon dizileri, sinema filmleri ve müzikleri, Orta Doğu ülkelerinde büyük bir ilgi görmekte ve Türkçe, bu kültürel üretim aracılığıyla da bölge

halklarının günlük yaşamlarına nüfuz etmektedir. Özellikle Türkiye'nin güçlü televizyon sektörü, Arap dünyasında yaygın olarak izlenen diziler ve filmler üretmektedir. Bu diziler, Türkçe'nin ve Türk kültürünün Orta Doğu'daki pek çok ülkeye tanıtılmasına vesile olmakta ve Türkçe, popüler kültürün bir parçası haline gelmektedir. Bunun yanı sıra, Türk müziği de Orta Doğu'da büyük bir takipçi kitlesine sahiptir. Türk sanat müziği, Türk halk müziği ve modern pop müzik gibi çeşitli türler, Arap halkları arasında yaygın olarak dinlenmekte ve Türkçe dilinin anlam dünyasını daha geniş bir kitleye ulaştırmaktadır.

Türkçe'nin Orta Doğu'daki öneminin bir diğer boyutu da bölgedeki siyasi ilişkilerle ilgilidir. Türkiye'nin Orta Doğu politikası hem geleneksel hem de modern diplomatik ilişkilerle şekillenmektedir. Özellikle Türkiye, Orta Doğu'da barışçıl ve yapıcı bir güç olma iddiasını sürdürürken, Türkçe de bu politikaların bir parçası olarak stratejik bir dil haline gelmektedir. Türkiye'nin bölgedeki çeşitli devletlerle yaptığı anlaşmalar, iş birlikleri ve güvenlik stratejileri, Türkçe'nin Orta Doğu'daki diğer dillerle olan etkileşimini güçlendirmekte ve Türkçe'nin politik dil olarak da önemini artırmaktadır. Ayrıca, Türkçe, bölgedeki Arap ve Kürt toplulukları arasında da etkileşim dili olarak işlev görmektedir. Özellikle Türkiye'nin sınırındaki bazı Kürt nüfuslarının ve Arap toplumlarının, Türkçe'yi ikinci dil olarak öğrenmesi ve kullanması, bölgedeki etnik çeşitliliğin barışçıl bir şekilde bir arada yaşamasına katkıda bulunmaktadır.

Türkçe'nin Orta Doğu'daki varlığı, yalnızca kültürel ve ekonomik etkileşimle sınırlı olmayıp, aynı zamanda bölgedeki dil çeşitliliği ve çok dilliliği teşvik eden bir unsur olarak da önemli bir rol oynamaktadır. Orta Doğu, farklı etnik kökenlere, dini inançlara ve kültürel geçmişlere sahip topluluklardan oluşan bir bölgedir. Türkçe, bu çok kültürlü yapının içinde bir köprü dil olarak işlev görmek ve farklı gruplar arasında anlayış ve iş birliğini güçlendirmektedir. Bu bağlamda, Türkçe'nin Orta Doğu'daki diğer dillerle etkileşimi, dilsel zenginliği artırmakta ve bölge halkları arasındaki sosyal bağları pekiştirmektedir. Ayrıca, Türkçe'nin Orta Doğu'daki çeşitli topluluklar arasında eğitim dili olarak kabul edilmesi, bölgenin gelecekteki uluslararası ilişkilerinde de önemli bir avantaj sağlayacaktır (Maden ve Kızıldaş, 2019).

Son olarak, Türkçe'nin Orta Doğu'daki önemi, bölgedeki gelecekteki demografik ve toplumsal değişimlerle de bağlantılıdır. Türkiye'nin ekonomik büyüklüğü, kültürel etkisi ve uluslararası ilişkileri, Orta Doğu'daki birçok genç için Türkçe öğrenme arzusunu arttırmaktadır. Orta Doğu'daki genç nüfus, Türkçe'yi hem kültürel bir değer olarak hem de gelecekteki kariyer fırsatlarını artıracak bir beceri olarak görmektedir. Bu, Türkçe'nin sadece bir iletişim aracı olmanın ötesinde, Orta Doğu'nun kültürel ve ekonomik hayatında güçlü bir aktör haline gelmesini sağlamaktadır. Türkiye'nin eğitim ve kültürel diplomasi stratejileri, özellikle Türkçe

öğretimi alanında yürütülen projeler aracılığıyla, Türkçe'nin bölgedeki etkisinin artmasına katkı sağlamaktadır. Türkçe, Orta Doğu'da sadece geçmişten günümüze bir dilsel miras değil, aynı zamanda kültürel, ekonomik ve diplomatik ilişkilerin şekillenmesinde merkezi bir rol oynamaktadır. Orta Doğu'daki ülkelerle olan tarihi, kültürel ve coğrafi bağlar, Türkçe'yi bu bölge için önemli bir dil haline getirmiştir. Türkçe, sadece Orta Doğu'da bir iletişim aracı olmanın ötesine geçmiş, bölgenin kültürel, ekonomik ve siyasi yapısına derinlemesine etki eden bir dil olmuştur. Bu etkileşim, Türkçe'nin Orta Doğu'daki önemini giderek artırmakta ve dilin öğrenilmesi, öğretilmesi ve kullanılması noktasında çeşitli fırsatlar yaratmaktadır. Türkiye'de yaşayan yabancı uyruklu kişilerin Türkçe öğrenmesi hem bireysel hem de toplumsal açıdan büyük önem taşır. Türkçe, sadece iletişim kurma aracı değil, aynı zamanda kültürel entegrasyonun da anahtarıdır. Yabancı uyruklu kişilerin dil öğrenmesi, günlük yaşamda karşılaştıkları zorlukları aşmalarına yardımcı olur, iş hayatında daha fazla fırsat yaratır ve topluma daha etkin bir şekilde katılmalarını sağlar. Ayrıca, Türkçe öğrenmek, Türk kültürünü ve tarihini anlamalarına olanak tanır, böylece toplumsal uyum ve hoşgörü ortamının güçlenmesine katkıda bulunur. Özellikle büyük şehirlerdeki göçmen nüfusunun artmasıyla, Türkçe dil öğrenme kurslarına olan talep de giderek yükselmektedir. Bu kurslar, genellikle hem dil bilgisi hem de pratik konuşma yeteneklerini geliştirmeye yönelik çeşitli programlar sunar. Bunun yanı sıra, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları, yabancı uyruklu kişilere Türkçe dil eğitimi sağlamak için çeşitli destekler sunmakta ve dil öğrenimini kolaylaştıran sosyal etkinlikler düzenlemektedir. Türkçe bilmek, sadece iş bulmayı kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda kişilerin sosyal çevreye entegrasyonunu hızlandırır, duygusal bağlarını güçlendirir ve aidiyet duygusu oluşturur. Türkiye'deki yabancı uyruklu kişilerin Türkçe öğrenmesi, sadece kişisel gelişimlerini değil, toplumsal barışı ve kültürel çeşitliliği de pekiştiren önemli bir süreçtir. Türkçe öğrenmenin, yabancı uyruklu kişiler için aynı zamanda psikolojik faydaları da bulunmaktadır. Dil, insanın düşünme ve kendini ifade etme biçimini doğrudan etkiler. Türkçe konuşabilen bir birey, kendini daha özgürce ve rahatça ifade edebilir, bu da kendine güvenini artırır ve izolasyon hissini azaltır. Topluma daha yakın hissetmelerini sağlar, çünkü dil, bireyleri birbirine bağlayan en temel unsurlardan biridir. Dil bariyerlerini aşmak, sosyal etkileşimleri kolaylaştırırken, yabancı uyruklu kişilerin çevreleriyle daha derin, anlamlı ilişkiler kurmalarına yardımcı olur. Bu, özellikle ailelerin çocuklarıyla daha sağlıklı iletişim kurmalarını, çocukların ise okul ve sosyal yaşamda başarılı olmalarını sağlar.

Ayrıca, Türkçe öğrenme süreci, sadece dil bilgisi kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda Türk toplumunun değerleri, normları ve davranış biçimleri hakkında da bir farkındalık yaratır. Bu, karşılıklı anlayış ve hoşgörüye dayalı bir toplum yapısının inşasına önemli katkılar sağlar. Yabancı uyruklu bireylerin, Türkçeyi öğrenerek kültürel çeşitliliği daha iyi tanımaları, farklı

bakış açılarını daha iyi anlamaları, toplumsal uyum süreçlerini hızlandırır. Türkiye’deki farklı etnik ve kültürel gruplar arasında güçlü bir iletişim ağı kurulmasına olanak verir.

Dil öğrenme süreci bazen zorluklarla dolu olabilir, özellikle Türkçe'nin dil bilgisi kuralları ve kelime yapıları bakımından yabancı dil olarak öğrenmesi karmaşık olabilir. Ancak günümüzde, dijital teknolojilerin gelişmesiyle birlikte, Türkçe öğrenmek daha erişilebilir hale gelmiştir. Mobil uygulamalar, çevrimiçi dersler ve video konferanslar aracılığıyla dil öğrenme fırsatları artmıştır. Bu tür yenilikçi araçlar, dil öğrenme sürecini daha etkili ve eğlenceli hale getirmektedir. Ayrıca, pratik yapma imkanları da genişlemiştir; günlük yaşamda Türkçe konuşan kişilerle etkileşimde bulunmak, dil öğrenimini hızlandıran en etkili yöntemlerden biridir.

Türkiye’deki yabancı uyruklu kişilerin Türkçe öğrenmesi, sadece dilsel bir gereklilik değil, aynı zamanda bir toplum olarak daha güçlü, daha entegre ve hoşgörülü bir yapının temellerinin atılması anlamına gelir. Türkçe bilmek, kişilerin toplumsal hayatta daha aktif bir rol oynamalarını sağlar, iş ve eğitim hayatlarında başarılarını artırır ve Türk toplumuyla daha sağlıklı ilişkiler kurmalarına olanak tanır. Bu süreç, kişisel gelişim ve toplumsal uyum açısından büyük bir fırsat sunmaktadır.

Türkçe öğrenmenin yabancı uyruklu kişiler için bir başka önemli boyutu, dilin iş ve ekonomik hayatta sağladığı fırsatlardır. Türkiye’de iş gücü piyasasına katılmak isteyen yabancı uyruklu bireyler için Türkçe bilmek, birçok sektörde bir gereklilik haline gelmiştir. Özellikle müşteri hizmetleri, eğitim, sağlık, inşaat ve perakende sektörlerinde, Türkçe bilmeyen bir kişinin iş bulması ve kariyer yapması oldukça zor olabilir. Türkçe’yi etkin bir şekilde kullanabilen bireyler, sadece daha geniş iş imkanlarına sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda işyerlerinde daha hızlı bir şekilde adaptasyon sürecini geçirebilir, yerel iş arkadaşlarıyla daha verimli iletişim kurabilirler. Bu da hem işyerindeki verimliliği artırır hem de kişinin profesyonel ağını genişletir. Türkçe öğrenen yabancı uyruklu bireyler, aynı zamanda Türkiye’deki sosyal güvenlik, sağlık ve eğitim sistemlerinden daha kolay yararlanabilirler. Bu sistemlere entegre olmak hem kişilerin yaşam kalitesini artırır hem de Türkiye’de uzun süreli kalmayı planlayan yabancılar için önemli bir avantaj oluşturur. Resmî belgeler, sağlık hizmetleri, banka işlemleri gibi günlük hayatta karşılaşılan bürokratik işlemler, dil bilmeyen kişiler için oldukça karmaşık ve stresli olabilir. Türkçe bilmek, bu tür zorlukları aşmayı ve yerel otoritelerle daha etkin bir iletişim kurmayı mümkün kılar (Kayserili, 2024).

Türkçe öğrenmenin sosyal anlamda da büyük faydaları vardır. Dil, toplumsal ilişkilerin kurulmasında bir köprü işlevi görür. Türkçe bilmeyen bir yabancı, mahalleye, okula veya işyerine yeni geldiğinde, dil engeli yüzünden sosyal izolasyon yaşayabilir. Ancak, dil

öğrenildikçe ve günlük yaşama dahil olundukça, yabancı uyruklu kişi çevresiyle daha derin bağlar kurabilir. Sosyal etkinlikler, komşuluk ilişkileri ve topluluk projelerine katılım hem kişisel tatmini artırır hem de toplumun bir parçası olma hissiyatını güçlendirir. Aynı zamanda, Türkçe öğrenmek, Türk insanının misafirperverlik ve hoşgörü anlayışından faydalanmak için de önemli bir araçtır. Türkiye’de farklı kültürlerden gelen insanlar, Türkçe’yi öğrenerek kendilerini daha kabul edilmiş ve değerli hissedebilirler. Bir başka önemli konu ise, Türkçe öğrenmenin kültürel alışverişi teşvik etmesidir. Türkiye, köklü bir kültüre sahip bir ülke olup, farklı coğrafyalardan gelen insanların burada bir arada yaşaması kültürel zenginliği artırır. Yabancı uyruklu bireyler, Türkçe öğrenerek sadece dil becerilerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda Türk edebiyatı, müziği, sineması ve gelenekleri hakkında da daha derin bir anlayış kazanırlar. Bu tür kültürel bilgiler, kişilerin sadece iş ve sosyal yaşamlarında değil, aynı zamanda kişisel yaşamlarında da zenginleşmelerine katkı sağlar. Türkçe, farklı kültürlerin bulunduğu bir dil olma özelliği taşır; bu nedenle yabancı uyruklu bir kişi, Türkçe öğrenerek hem Türk kültürüne hem de Türkiye’deki diğer kültürel etkileşimlere daha yakın bir ilişki kurabilir.

Türkiye’deki yabancı uyruklu kişilerin Türkçe öğrenmesi, çok boyutlu bir fayda sağlar. Dil öğrenmek, kişisel gelişim, iş hayatı, kültürel entegrasyon ve sosyal ilişkiler açısından büyük bir avantaj sunar. Türkçe bilmek, sadece Türkiye’de daha kolay yaşamayı sağlamakla kalmaz, aynı zamanda toplumlararası hoşgörü ve anlayışı artıran, toplumun bir arada barış içinde yaşamasını teşvik eden önemli bir faktördür. Hem yabancı uyruklu kişilerin hem de Türk toplumunun kazanacağı çok şey vardır; bu nedenle dil öğrenme sürecine yatırım yapmak, gelecekteki toplumsal uyum ve barış için kritik bir adımdır.

Türkçe öğrenmenin, yabancı uyruklu kişiler için sadece kişisel ve toplumsal entegrasyon açısından değil, aynı zamanda duygusal ve psikolojik sağlık açısından da önemli etkileri vardır. Bir dilin öğrenilmesi, beynin farklı bölgelerini çalıştırarak zihinsel esnekliği artırır ve bilişsel becerileri geliştirir. Dil öğrenme süreci, bireylerin daha analitik düşünme yeteneklerini artırırken, aynı zamanda hafıza, odaklanma ve problem çözme becerilerini de destekler. Bu süreç, özellikle Türkiye gibi çok kültürlü bir ortamda yaşayan yabancı uyruklu bireyler için, yerel dilin öğrenilmesinin getirdiği güven duygusuyla birleşerek, stresin ve kaygının azalmasına yardımcı olabilir.

Dil öğrenmek, ayrıca kişinin aidiyet duygusunu pekiştirir. Yabancı bir dilde konuşma yeteneği, bir insanın kendini bir topluma ait hissetmesinin, o topluma kabul edilmesinin en önemli göstergelerinden biridir. Türkçe öğrenen yabancı uyruklu bir kişi, Türk toplumunun bir parçası olma hissiyatını kazanırken, bu dildeki toplumsal normları, değerleri ve gelenekleri öğrenmek, bireyin içsel bir bağ kurmasına olanak tanır. Özellikle uzun süreli göçmenler veya

mülteciler için bu aidiyet duygusu hem topluma katılımı hem de kişisel mutluluğu artıran kritik bir faktördür. Bu bağlamda, Türkçe öğrenmek, sadece dilsel bir beceri kazanmak değil, aynı zamanda duygusal ve psikolojik uyum sağlamak anlamına gelir.

Türkçe'nin öğrenilmesi, bireylerin Türkiye'deki sosyal hayatı daha iyi anlamalarını sağlar. Örneğin, Türkçe'yi öğrenen bir yabancı, yerel festivalleri, dini bayramları, geleneksel kutlamaları ve halkın ortak değerlerini daha derinlemesine kavrayabilir. Bu tür kültürel farkındalıklar, hem kişisel gelişim açısından zenginleştirici olur hem de toplumsal dayanışmayı güçlendirir. Ayrıca, Türkçe'yi öğrenmiş bir birey, toplumun çok kültürlü yapısını daha iyi kavrayarak, farklı kökenlerden gelen insanlarla daha sağlıklı ilişkiler kurar. Türkiye'deki farklı etnik kökenlerden gelen topluluklar, çeşitli kültürel geçmişlere sahip olmalarına rağmen, ortak dilde buluşarak bir arada yaşamayı başarmışlardır. Bu ortak dil, insanları birbirine yakınlaştıran, önyargıları kıran ve kültürel çeşitliliği kutlayan bir araçtır.

Diğer yandan, Türkçe öğrenme süreci, toplumsal katılımın artmasını sağlar. Yabancı uyruklu kişiler, Türkçe'yi ne kadar iyi öğrenirse, Türkiye'nin sosyal ve siyasi yaşamına katılımda o kadar aktif olabilirler. Yerel seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olanlar, toplumsal hareketlere katılmak isteyenler veya sivil toplum kuruluşlarında gönüllü olarak çalışanlar için Türkçe bilmek, etkin bir katılım için temel bir gerekliliktir. Ayrıca, dil becerilerinin gelişmesi, daha fazla kültürel ve sosyal faaliyetlere katılma, yerel halkla etkileşime geçme ve toplumsal değişime katkıda bulunma şansını artırır.

Dil öğrenme sürecinde karşılaşılan zorluklar, her ne kadar başlangıçta korkutucu olsa da kişisel azim ve destekle aşılabılır. Türkiye'deki birçok yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşu, yabancı uyruklu kişilere Türkçe öğretmek için çeşitli dil kursları düzenlemektedir. Bu kurslar, dil öğrenme sürecini daha erişilebilir kılmakta ve dil bariyerlerini aşmayı kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, yerel halkın da yabancı uyruklu kişilere daha anlayışlı yaklaşması, onların Türkçe öğrenme sürecini daha az stresli ve daha verimli hale getirebilir. Kendi aralarında da Türkçe konuşma fırsatları yaratmak, sosyal çevrede destek aramak ve pratik yapmak, dil becerilerinin hızla gelişmesine yardımcı olur.

Türkçe öğrenmek, yabancı uyruklu kişilerin Türkiye'de daha iyi bir yaşam kurabilmeleri için sadece dilsel değil, aynı zamanda kültürel, psikolojik ve toplumsal birçok fayda sağlar. Dil öğrenme süreci, bir yandan bireylerin kendilerini ifade etme biçimlerini geliştirirken, diğer yandan toplumsal bağları güçlendirir, karşılıklı anlayış ve hoşgörüyü artırır. Türkiye'de yaşayan yabancı uyruklu kişiler, Türkçe öğrenerek yalnızca kendi hayatlarını iyileştirmekle kalmaz, aynı zamanda Türk toplumunun daha bütünleşmiş ve uyumlu bir yapıya kavuşmasına da katkıda bulunurlar. Bu sürecin desteklenmesi ve kolaylaştırılması,

Türkiye'deki sosyal uyum ve toplumsal barış için kritik bir öneme sahiptir.

1.2. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: TARİHSEL SÜREÇ VE YÖNTEMLER

Türk dili, Ural-Altay dil grubunda yer alan ve eklemeli bir yapı gösteren bir dildir. Tarihi, M.Ö. dört bin yılına kadar uzanır ve günümüzde yaklaşık 220 milyon kişi tarafından konuşulmaktadır. Türkçe, dünyada en çok konuşulan yedi dilden biridir. Ancak, Türkçenin öğretimi ve eğitimindeki önem son yirmi yıl öncesine kadar genellikle ihmal edilmiştir. Bununla birlikte, Türk dilinin tarihi çok eskiye dayanır. Türkçe, yazılı metinlerle ilk olarak Orhun Yazıtları'nda izlenebilir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ise Osmanlı İmparatorluğu dönemi ve sonrasına kadar pek yaygın olmamıştır. Orta Doğu'da Türkçe öğrenimi, tarihsel olarak Selçuklu İmparatorluğu'nun 11. yüzyılda bölgeye yerleşmesiyle başlamıştır. Selçuklu döneminde Türkçe, yönetim dili olarak Arapça ve Farsçanın yanı sıra önem kazanmış, özellikle askeri ve yönetsel alanlarda kullanılmıştır. Daha sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun Orta Doğu'yu fethetmesiyle Türkçe, bölgedeki halklar arasında yaygın bir iletişim dili haline gelmiştir. Osmanlı döneminde Türkçe, resmi yazışmalarda, eğitimde ve dini eserlerde kullanılmış; bu da yerel halkın Türkçe öğrenme ihtiyacını artırmıştır. Özellikle 19. yüzyılda Osmanlı modernleşme hareketleri sırasında kurulan medreseler ve okullarda Türkçe eğitimi, Arapça ve Farsçayla birlikte verilmiştir. Osmanlı'nın çöküşünün ardından Türkçe, Orta Doğu'da eski yaygınlığını kaybetse de modern Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte kültürel ve ticari ilişkilerin artması, bölgede Türkçe öğrenimini yeniden canlandırmıştır. Günümüzde Türk dizileri, müzikleri ve ticaret ilişkileri sayesinde Orta Doğu'da Türkçe öğrenimine ilgi yeniden artmış, çeşitli dil kursları ve üniversitelerde Türkçe eğitimi yaygın hale gelmiştir.

Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) gibi kurumlar da Türkçe öğrenimi yeniden ilgi görmeye başlamıştır. 20. yüzyılın ortalarından itibaren Türkiye'nin Orta Doğu ülkeleriyle kurduğu ekonomik, diplomatik ve kültürel ilişkiler, Türkçe öğrenimine olan talebi artırmıştır. Özellikle 2000'li yıllardan sonra Türkiye'nin bölgedeki popüler kültür ürünleri, özellikle televizyon dizileri, Türkçe öğrenimini teşvik eden önemli bir unsur haline gelmiştir. Bununla birlikte, Türk üniversitelerinin uluslararası öğrencilere kapılarını açması ve Türkiye Bursları gibi programlarla Orta Doğu'dan gelen öğrencilerin Türkçe öğrenmesi desteklenmiştir. Günümüzde, Türkçe öğrenimi Orta Doğu'da sadece Türkiye ile ilişkileri güçlendirmek amacıyla değil, aynı zamanda Türk dili ve kültürüne duyulan akademik ve kişisel ilgi nedeniyle de yaygınlaşmıştır. Dil okulları, kültür merkezleri ve YEE gibi kurumlar, bölgedeki Türkçe öğrenim sürecini destekleyen önemli yapılar arasında yer almaktadır. Bu

tarihsel süreç, Türkçe'nin Orta Doğu'da yüzyıllardır farklı şekillerde varlık göstermesini ve öğrenilmeye devam etmesini sağlamıştır. Bugün Türkçe, Orta Doğu'da bir yandan kültürel bağları pekiştirirken diğer yandan ekonomik ve ticari iş birliği için bir köprü vazifesi görmektedir.

Türkiye'nin güçlü ekonomik yatırımları, inşaat sektöründeki projeleri ve turizm sektöründeki cazibesi, birçok Orta Doğu ülkesinde Türkçe öğreniminin yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır. Özellikle Türkiye'yi ziyaret eden turistler ve iş adamları, temel seviyede Türkçe öğrenme ihtiyacı hissetmekte, bu da dil kurslarının popülerleşmesine neden olmaktadır. Ayrıca, son yıllarda dijital platformların ve çevrim içi dil öğrenme uygulamalarının artmasıyla birlikte, Türkçe öğrenmek daha erişilebilir hale gelmiştir. Türk dizileri, filmleri ve müzikleri gibi kültürel ürünler de Türkçe'ye olan ilgiyi canlı tutmaktadır. Bu içerikler, yalnızca dil öğrenimini değil, aynı zamanda Türkiye'ye yönelik bir hayranlık ve yakınlık duygusunu da beslemektedir. Arap dünyasında Türkçe'nin akademik bir disiplin olarak ele alınması da dikkat çekici bir gelişmedir. Üniversitelerde Türkoloji bölümlerinin açılması ve Türkçe'nin seçmeli dil olarak öğretilmesi, dilin Orta Doğu'daki gelecekteki varlığını pekiştirmektedir. Orta Doğu'da Türkçe öğreniminin tarihsel süreci, Selçuklu ve Osmanlı İmparatorlukları ile başlayıp, modern Türkiye'nin artan etkisiyle yeni bir boyut kazanmıştır. Günümüzde hem kültürel hem de ekonomik bağlar, Türkçe öğreniminin devamlılığını ve gelişimini sağlayan temel unsurlar arasında yer almaktadır. Bu süreç, Türkçe'nin sadece tarihsel bir miras değil, aynı zamanda çağdaş bir iletişim aracı olarak önemini koruduğunu göstermektedir (Şahin, 2022).

Orta Doğu'da Türkçe öğreniminin geleceği hem bölgesel hem de küresel dinamiklerle şekillenmeye devam etmektedir. Türkiye'nin jeopolitik konumu, tarihi bağları ve modern diplomasi stratejileri, dilin etkisini artıran başlıca faktörler arasındadır. Bunun yanı sıra, Türkçe öğrenimini teşvik eden modern projeler ve uluslararası dil eğitim politikaları, bu sürecin sürdürülebilirliğini desteklemektedir. YEE gibi kültürel diplomasi araçları, Türkçe'nin öğretilmesi ve Türkiye'nin tanıtılması adına Orta Doğu'da aktif çalışmamızlar yürütmektedir. Bu tür kurumlar aracılığıyla sadece dil eğitimi verilmekle kalmamakta, aynı zamanda Türk kültürü ve tarihi de bölge halkına tanıtılmaktadır. Son yıllarda teknoloji kullanımıyla birlikte çevrimiçi Türkçe derslerinin yaygınlaşması, dilin öğrenimini hızlandıran bir gelişme olmuştur. Özellikle pandemi dönemiyle birlikte dijital eğitim araçlarının ön plana çıkması, Türkçe öğrenmek isteyenler için yeni fırsatlar yaratmıştır. Ayrıca, Türkiye'nin teknoloji ihracatı ve dijital altyapı projeleriyle Orta Doğu'da kurduğu ortaklıklar, iş dünyasında Türkçe bilgisine olan talebi artırmaktadır. Bu durum, dilin yalnızca kültürel ve akademik alanda değil, ticari ve profesyonel bağlamda da değer kazanmasını sağlamaktadır.

Gelecekte, Türkçe'nin Orta Doğu'daki varlığının daha da güçleneceği öngörülmektedir. Bunun sebeplerinden biri, Türkiye'nin bölgede "yumuşak güç" olarak adlandırılan kültürel ve insani diplomasi stratejilerinin etkin bir şekilde kullanılmasıdır. Özellikle eğitim, sağlık ve insani yardım alanlarında Türkiye'nin sunduğu destekler, bölge halklarının Türkiye'ye ve dolayısıyla Türkçe'ye olan ilgisini artırmaktadır. Aynı zamanda, Türk üniversitelerinin dünya çapında tanınırlık kazanması ve bölgeden gelen öğrencileri ağırlamaya devam etmesi, Türkçe öğreniminin akademik boyutunu güçlendiren önemli bir unsurdur. Türkçe'nin Orta Doğu'da sadece bir iletişim dili olarak değil, aynı zamanda Türkiye'nin kültürel, ekonomik ve diplomatik varlığının bir sembolü olarak önemini koruması beklenmektedir. Türkçe, geçmişte olduğu gibi gelecekte de Orta Doğu'nun çok kültürlü ve çok dilli yapısında önemli bir rol oynayacaktır. Bu süreç, bölge halklarının Türkiye ile olan bağlarını daha da derinleştirecek ve iki taraf arasındaki ilişkilerin daha sağlam bir temel üzerinde gelişmesini sağlayacaktır.

1.2.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğrenilmesi: Tarihsel Bağlam

Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihine bakıldığında, ilk kez Hun İmparatorluğu döneminde Türkçenin başka milletlerce öğrenilmeye başlandığı görülür. Orhun Yazıtlarında bu durumu doğrulayan bilgiler yer alır. Uygur Dönemi'nde, Böğü Kağan'ın Maniheizt rahiplerini Türkçe öğrenmeye teşvik etmesiyle Türkçeye olan ilgi artmıştır. Karahanlı Dönemi'nde ise Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig adlı eseri ve Kaşgarlı Mahmud'un Divanü Lügati't Türk adlı eseri, Türkçeyi yabancılara öğretmek amacıyla yazılmış önemli eserlerdir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Kıpçak dönemi ve Selçuklu döneminde de hız kazanmıştır. Karamanoğlu Mehmet Bey'in "Türkçeden başka dil konuşulmasın!" emri, Türk dilinin kullanımını açısından önemli bir dönüm noktasıdır. Ancak, Selçuklu döneminde bilim dili olarak Arapça, edebi dil olarak ise Farsça daha yaygın olarak kullanılıyordu. Türkçeye olan ilgi yine de artmış ve yabancıların Türkçe öğrenmesi için çeşitli eserler yazılmıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar uzanan köklü bir geçmişe sahiptir. Osmanlı İmparatorluğu'nun geniş sınırları ve çok uluslu yapısı, Türkçenin farklı milletlere öğretilmesini gerektirmiştir. Özellikle Osmanlı bürokrasisinde Çalışmamızık isteyen gayrimüslimler ve devletle ticari ya da diplomatik ilişkilerde bulunan yabancılar, Türkçe öğrenmek durumundaydı. Bu amaçla dönemin medreselerinde ve Enderun'da Türkçe eğitimi verilmiştir. Tanzimat döneminde Batı ile artan ilişkiler sonucunda, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi daha sistematik hale gelmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra ise bu alandaki Çalışmamızlar yeni bir boyut kazanmış ve Türk Dil Kurumu'nun kurulmasıyla dil öğretimi konusunda çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, özellikle TÖMER gibi kurumların kurulmasıyla, Türkçenin

yabancı dil olarak öğretimi daha kurumsal ve bilimsel bir temel kazanmıştır. Günümüzde ise Türkçe, YEE başta olmak üzere, yurt içinde ve dışında birçok farklı kurum tarafından yabancı dil olarak öğretilmekte ve dijital teknolojilerle desteklenmektedir. Bu süreçte, Türkçeye olan ilgi, Türkiye'nin uluslararası ilişkilerdeki artan etkisiyle paralel olarak büyümüş ve daha geniş kitlelere ulaşmıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde 21. yüzyıl, modern dil öğretim yöntemlerinin ve teknolojik araçların yoğun olarak kullanıldığı bir dönem olmuştur. Özellikle YEE, dünya genelinde Türkçe öğretimi faaliyetlerini yaygınlaştırmış ve bu kapsamda Türk kültürünü tanıtmaya çalışmamızla da dil öğretimine entegre etmiştir. Ayrıca, Türkiye bursları gibi uluslararası öğrenci programları, yabancı öğrencilere Türkçe öğrenme fırsatı sunarak bu dilin yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur. Bu dönemde, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı'na (CEFR) uygun materyaller hazırlanmış ve Türkçe dil seviyeleri A1'den C2'ye kadar sistematik bir şekilde belirlenmiştir. İnternetin ve dijital platformların gelişmesiyle birlikte, çevrimiçi Türkçe dersleri ve mobil uygulamalar aracılığıyla Türkçe öğrenmek daha erişilebilir hale gelmiştir.

Bunun yanı sıra, uluslararası üniversitelerde Türkoloji bölümlerinin açılması, akademik düzeyde Türkçe öğretimine olan ilgiyi artırmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan yöntemler, öğrenci merkezli yaklaşımlara ve iletişimsel dil becerilerini geliştirmeye odaklanmıştır. Bu süreçte, kültürlerarası iletişim vurgusu yapılarak, Türkçe dil bilgisi ve iletişim becerileriyle birlikte Türk kültürünün öğretilmesine de önem verilmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, yalnızca dil öğretimi değil, aynı zamanda Türkiye'nin kültürel diplomasi faaliyetlerinin bir parçası olarak da stratejik bir rol oynamaya devam etmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, aynı zamanda Türk diasporasıyla bağlantılı bir süreçtir. Özellikle Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk vatandaşlarının çocuklarına Türkçe öğretilmesi ve dilin nesiller arasında aktarılması için çeşitli programlar yürütülmüştür. 1960'lardan itibaren Türkiye'den işçi göçünün artmasıyla birlikte, Türkçe öğretimi bu göçmen topluluklarının kimliklerini ve kültürlerini korumaları açısından kritik bir rol üstlenmiştir. Bu bağlamda, Türk Millî Eğitim Bakanlığı, yurtdışında görev yapan Türkçe öğretmenlerini görevlendirerek Türkçe ve Türk kültürünü tanıtan ders programları oluşturmuştur.

Ayrıca, Türkçenin öğrenilmesine yönelik bireysel ilginin artmasında Türkiye'nin kültürel unsurları, özellikle Türk dizileri, filmleri ve müziğinin küresel popülaritesi de etkili olmuştur. "Türk dizisi etkisi" olarak adlandırılan bu fenomen, Orta Doğu, Latin Amerika, Balkanlar ve Asya'daki birçok insanın Türkçeye merak duymasını sağlamıştır. Bu kişiler hem

Türkiye'yi ziyaret etmek hem de kültürel ürünleri daha iyi anlamak için Türkçe öğrenmeye yönelmiştir.

Uluslararası arenada Türkçenin daha fazla tanıtılması için yürütülen projeler arasında dijital eğitim platformları ve Türkçe öğrenme uygulamaları da önemli bir yer tutmaktadır. Örneğin, interaktif videolar, konuşma simülatörleri ve yapay zekâ destekli dil öğretim araçları, bu süreci daha dinamik hale getirmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde karşılaşılan zorluklar ise çoğunlukla Türkçenin diğer dillere kıyasla daha az bilinen bir dil olması ve kaynakların sınırlı kalmasından kaynaklanmaktadır. Buna rağmen, uluslararası iş birliği projeleri, seminerler ve akademik Çalışmamızlarla Türkçenin öğrenimi giderek daha cazip ve erişilebilir hale gelmektedir. Bu süreç, Türkçenin global bir dil olma yolunda ilerlediğini ve dilin sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültürel bir köprü olduğunu göstermektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde sürdürülebilir bir başarı elde etmek için, dil öğretiminde kullanılan materyallerin çeşitliliği ve kalitesi önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, geleneksel ders kitaplarının yanı sıra, oyun tabanlı öğrenme materyalleri, görsel-işitsel içerikler ve kültürel etkinliklerle desteklenen öğretim programları geliştirilmiştir. Türkçe öğretiminde kültürle dilin entegre edilmesi, öğrencilerin yalnızca dilbilgisi kurallarını değil, aynı zamanda dilin sosyal bağlamını da öğrenmesini sağlamaktadır. Örneğin, Türk mutfağı, geleneksel halk hikâyeleri ve bayram kültürü gibi unsurlar, dil öğretiminde etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

Ayrıca, Türkçenin dil öğretiminde karşılaştırmalı bir yöntemle ele alınması da öğrenme sürecini kolaylaştırmıştır. Öğrencilerin ana dili ile Türkçe arasındaki benzerlik ve farklılıklar vurgulanarak dil öğrenimine daha analitik bir yaklaşım sunulmaktadır. Özellikle Türkçe'nin sondan eklemeli bir dil yapısına sahip olması ve zengin kelime türetme olanakları, dil öğrenenler için hem zorluk hem de ilgi çekici bir özellik olarak öne çıkmaktadır.

Uluslararası alanda Türkçenin tanıtımı için düzenlenen Türkçe olimpiyatları ve dil yarışmaları da bu sürecin bir parçası olmuştur. Bu etkinlikler, dil öğrenenlerin motivasyonunu artırmakta ve farklı kültürlerden insanların Türkçe aracılığıyla bir araya gelmesine olanak tanımaktadır. Bunun yanı sıra, Türk dilinin çevrimiçi kurslar, MOOC platformları (Massive Open Online Courses) ve mobil uygulamalar üzerinden öğretilmesi, özellikle pandemi döneminde Türkçe öğrenimine olan talebi artırmıştır.

Bugün Türkçe, dünya genelinde pek çok üniversitede seçmeli ders ya da bölüm olarak okutulmakta ve özellikle Orta Asya, Balkanlar, Orta Doğu ve Türk diasporasının bulunduğu bölgelerde stratejik bir dil olarak önem kazanmaktadır. Türkçenin öğretimine yönelik

araştırmalar, dil öğrenme süreçlerini daha iyi anlamaya ve bu süreci daha etkili hale getirmeye katkıda bulunmaktadır. Bu kapsamda, dil öğretiminde teknolojinin kullanımı ve dil pedagojisinin güncel gelişmeleri, Türkçenin öğretimindeki yöntemlerin sürekli yenilenmesine olanak sağlamaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi hem bireyler hem de ülkeler arasında bir köprü işlevi görerek, kültürlerarası diyalog ve anlayışı güçlendiren bir araç olmaya devam etmektedir.

1.2.2. Osmanlı Dönemi ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Osmanlı İmparatorluğu'nda Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, özellikle imparatorluğun geniş sınırları ve çok uluslu yapısı göz önünde bulundurulduğunda, büyük bir öneme sahipti. Osmanlı toplumunda, farklı etnik gruplar ve kültürler arasında iletişimi sağlamak amacıyla Türkçe, birçok kişi için hem resmi hem de ortak dil olarak kullanılıyordu. Türkçeyi öğrenmek, özellikle devlet dairelerinde görev almak isteyenler için önemli bir gereklilikti. Bu bağlamda, Türkçe, farklı milletlerden gelen yöneticiler, diplomatlar ve tüccarlar tarafından yabancı dil olarak öğreniliyordu. Osmanlı'da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek, genellikle saray ve medrese eğitiminde veya özel öğretmenler aracılığıyla gerçekleşiyordu. Türkçe dil bilgisi, edebiyatı ve sözlü kültürü öğrenmek, Osmanlı İmparatorluğu'nun çok dilli yapısında kültürel entegrasyonu sağlamak için kritik bir rol oynuyordu.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi, aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu'nun batı ile olan ilişkileri ve diplomatik ilişkilerinde de önemli bir yer tutuyordu. 16. ve 17. yüzyıllarda özellikle Avrupa'dan gelen elçiler ve tüccarlar, Osmanlı sarayında ve yüksek yönetim kademelerinde Türkçe bilmenin gerekliliğini fark ettiler. Bu dönemde, Türkçe öğretimi, dilin sadece iletişim aracı olmanın ötesinde, kültürel ve diplomatik bir araç olarak da önem kazandı. Bu süreç, aynı zamanda Batı'da Türkçe'ye olan ilgiyi artırdı ve bazı Batılı dilbilimciler Osmanlı Türkçesini öğrenmeye yönelik çabalar sarf etti. Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmeye yönelik çalışmalar, zamanla sistematik hale gelerek, dil öğrenme yöntemleri ve dilbilgisel yapıları üzerine daha derinlemesine incelemelere yol açtı. Böylece, Türkçenin öğretilmesi sadece Osmanlı İmparatorluğu sınırlarında değil, dünya çapında önemli bir dilsel ve kültürel etkileşim aracı haline geldi.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, devşirme sisteminin bir sonucu olarak, özellikle Yeniçeri Ocağı'na alınan gayrimüslim çocuklar ve diğer devlet görevlileri Türkçe öğrenmişlerdir. Ayrıca, Osmanlı'nın geniş sınırları boyunca, siyasi ve ticari ilişkiler kuran ülkelerle yapılan etkileşim, Türkçeye olan ilgiyi artırmıştır. Elçiliklerde çalışan görevliler ve tercümanlar da Türkçe öğrenmişlerdir. Bu dönemde birçok Avrupa devleti, Türkçe'yi öğrenmek amacıyla konuşma kılavuzları hazırlamış ve Türkçe öğretim kitapları yazdırmıştır.

Doğal yöntemle dil öğreniminde, öğrenen kişinin motivasyonu ve çevresel etkenler büyük önem taşır. Bu yöntem, dilin yapay bir ortamda değil, gerçek yaşamın bir parçası olarak kullanılmasını gerektirir. Örneğin, yabancı bir dilde kitap okumak, film izlemek, şarkılar dinlemek ya da o dilde konuşulan bir ortamda bulunmak öğrenme sürecini hızlandırabilir. Konuşma pratiği yapmak da bu yöntemin temel unsurlarından biridir; çünkü dil, yalnızca bir bilgi birikimi değil, bir iletişim aracıdır. Bu yöntemde, öğrenen kişi sıkça karşılaştığı kelime ve ifadeleri tekrarlayarak onları içselleştirir ve doğal bir şekilde dil becerilerini geliştirir. Dil öğreniminde duygusal bağların da önemi büyüktür. İnsanlar genellikle duygusal bir bağ kurdukları dil materyallerini daha kolay öğrenirler. Bu nedenle, sevilen bir film karakterinin konuşmalarını takip etmek, bir hobiyi öğrenirken ilgili terimleri anlamak ya da bir arkadaşla düzenli sohbet etmek doğal yöntemle dil öğreniminde etkili araçlardır. Tüm bunlara ek olarak, sabır ve süreklilik, bu sürecin vazgeçilmez parçalarıdır. Dil öğrenimi bir maraton gibidir; süreç, anlık başarılarla değil, zamanla kazanılan alışkanlıklarla ilerler. Doğal yöntemle öğrenim, dil bilgisi ve kelime dağarcığının yanında, kültürel birikim ve anlam derinliği kazandırarak bireyin o dili bütüncül bir şekilde kavramasına olanak tanır.

1.2.3. Cumhuriyet Dönemi ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Cumhuriyet dönemi, Türk dilinin eğitimine büyük önem verilen bir dönemdir. Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin kurulmasıyla, Türkçenin öğretimi daha sistematik bir şekilde ele alınmıştır. Bugün, üniversitelerin dil eğitim merkezleri (TÖMER vb.) ve çeşitli resmi ve özel kuruluşlar, yabancılara Türkçe öğretimi konusunda önemli çalışmalar yapmaktadır. Ayrıca, Yunus Emre Vakfı ve TİKA gibi kurumlar, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında önemli projeler yürütmektedir.

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte, Türkiye'de dil ve eğitim politikalarında köklü değişimler gerçekleşmiştir. Bu değişimler, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında da önemli etkiler yaratmıştır. Türkçe'nin öğretimi, Türkiye'nin uluslararası ilişkilerini, kültürel etkileşimlerini ve modernleşme hedeflerini destekleyen önemli bir araç olarak ele alınmıştır. Bu makalede, Cumhuriyet döneminde Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesinin tarihsel gelişimi, kullanılan yöntemler ve bu sürecin etkileri ele alınacaktır.

Cumhuriyet Öncesi Durum

Cumhuriyet öncesinde Osmanlı İmparatorluğu'nda Türkçe öğretimi genellikle yerel ve bölgesel ihtiyaçlara göre şekillenmişti. Osmanlı Türkçesi, Arapça ve Farsça'nın yoğun etkisi altında olduğundan, öğrenilmesi yabancılar için oldukça zordu. Ayrıca, Osmanlı döneminde

Batı dünyası ile iletişim daha çok Fransızca gibi Avrupa dilleri üzerinden yürütüldüğünden, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi bir öncelik değildi.

Cumhuriyet'in İlanı ve Dil Reformu

Cumhuriyet'in ilanından sonra, Atatürk'ün önderliğinde Türkçe'nin sadeleştirilmesi ve halkın anlayabileceği bir dil haline getirilmesi hedeflenmiştir. 1928'de Harf İnkılabı ile Arap alfabesinin yerine Latin alfabesinin kabul edilmesi, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesini kolaylaştıran önemli bir adım olmuştur. Bu değişiklik, yabancılar için Türkçe öğrenimini daha erişilebilir hale getirmiştir. Latin alfabesi, dil öğrenme sürecini hızlandırmış ve yabancı öğrencilere modern metotlarla Türkçe öğretiminin yolunu açmıştır.

Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimindeki İlk Çalışmalar

Cumhuriyet'in ilk yıllarında, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi daha çok bireysel çabalarla sınırlıydı. Ancak 1930'lu yıllardan itibaren bu alanda sistematik çalışmalar başlamıştır. Bu dönemde, Türkçe öğrenmek isteyen yabancılar için ilk ders kitapları ve dil bilgisi kılavuzları hazırlanmıştır. Özellikle YEE'nün kurulmasından önceki dönemde, üniversiteler ve bağımsız eğitimciler bu alanda öncülük etmişlerdir.

Türkçe'nin Kültürel Diplomasindeki Rolü

Cumhuriyet dönemi boyunca, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi, Türkiye'nin uluslararası platformlarda tanınmasında ve kültürel diplomasinin bir parçası olarak önemli bir yer tutmuştur. 1960'lardan itibaren, Türkiye'den Avrupa'ya artan işçi göçü, Türkçe'nin öğrenilmesine olan ilgiyi artırmıştır. Özellikle Almanya gibi ülkelerde Türkçe öğretimi için ders kitapları ve kurslar organize edilmiştir.

Modern Türkçe Öğretim Yaklaşımları

Günümüzde Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilimsel yaklaşımlar ve modern teknolojiler etkin şekilde kullanılmaktadır. 1980'lerden sonra Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi, uluslararası standartlara uygun müfredatlar ve kaynaklarla desteklenmiştir. TÖMER, YEE ve diğer dil okulları, bu alanda önemli kurumlar olarak öne çıkmaktadır. Türkçe dil öğretiminde iletişimsel yöntemler, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin dengeli bir şekilde geliştirilmesine odaklanmaktadır.

Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar

Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde bazı zorluklarla da karşılaşılmaktadır. Bunlar arasında Türkçe'nin eklemeli bir dil olması nedeniyle dilbilgisi yapısının karmaşık algılanması, fonetik farklar ve sözcük dağarcığındaki genişlik sayılabilir. Bununla birlikte,

modern öğretim yöntemleri ve dijital materyallerle bu zorlukların büyük ölçüde aşılması sağlanmaktadır.

Gelecek Perspektifleri

Türkçe'nin dünya dilleri arasında daha geniş bir yer edinmesi için, Türkçe öğretim programlarının daha da çeşitlendirilmesi ve uluslararası standartlarla uyumlu hale getirilmesi önemlidir. YEE gibi kurumların dünya genelindeki faaliyetlerinin artırılması, Türkçe'nin tanıtımında önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, Türkçe'nin çevrimiçi platformlarda daha fazla öğrenme materyaliyle desteklenmesi, daha fazla kişiye ulaşılmasını sağlayacaktır.

Cumhuriyet dönemi, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi açısından bir dönüm noktası olmuştur. Dil reformları, modernleşme çabaları ve uluslararası iş birlikleri, Türkçe'nin daha geniş bir alanda öğretilmesini ve öğrenilmesini sağlamıştır. Günümüzde Türkçe, kültürel diplomasi, uluslararası ticaret ve akademik Çalışmamızlar için önemli bir araç haline gelmiştir. Bu sürecin devamı, Türkçe'nin küresel bir dil olarak konumunu güçlendirecektir.

Türkçe'nin Öğretiminde Bölgesel ve Kültürel Farklılıklar

Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi, öğrencilerin bulunduğu coğrafyaya ve kültürel altyapısına göre farklılıklar gösterebilir. Orta Asya, Balkanlar ve Orta Doğu gibi bölgelerde Türkçe öğretimi daha yaygındır çünkü bu bölgelerde tarihsel, kültürel ve dilsel bağlar güçlüdür. Özellikle Türkçe'nin, Türk dili ailesine mensup dillere yakın olduğu Orta Asya'daki ülkelerde öğrenilmesi daha kolaydır. Bu durum, öğretim materyallerinin seçiminden, öğretim yöntemlerine kadar birçok boyutta avantaj sağlar. Buna karşın, Avrupa ve Amerika kıtalarında, Türkçe daha az bilinen bir dil olarak görülmekte ve öğretimi daha yoğun bir tanıtım ve teşvik gerektirmektedir.

Türk kültürü ve tarihi, Türkçe dil eğitimi için motivasyon sağlayan önemli faktörler arasında yer almaktadır. Örneğin, yabancı öğrenciler, Türk dizileri, müziği ve mutfağı gibi kültürel unsurlar sayesinde Türkçe öğrenmeye ilgi duyabilmektedir. Bu nedenle, dil öğretimi sırasında kültürel unsurların entegre edilmesi, öğrenme sürecini daha ilgi çekici hale getirmektedir.

Teknolojinin Türkçe Öğretimindeki Rolü

Günümüzde teknoloji, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çevrimiçi platformlar, mobil uygulamalar ve interaktif ders materyalleri, dil öğrenimini daha erişilebilir ve eğlenceli hale getirmiştir. Özellikle pandemi döneminde çevrimiçi eğitim araçlarının kullanımı hızla yaygınlaşmış, Türkçe öğrenmek isteyenler için dünya genelinde sınırsız bir erişim imkânı sunulmuştur.

Dijital ders materyalleri, video içerikleri ve yapay zekâ tabanlı dil uygulamaları, Türkçe'nin pratik yapılmasını kolaylaştırmıştır. Örneğin, Duolingo gibi popüler dil öğrenme platformlarında Türkçe kurslarının bulunması, Türkçe öğrenmek isteyenlere güçlü bir başlangıç noktası sağlamaktadır. Ayrıca, YEE ve TÖMER gibi kurumların çevrimiçi kursları, dil öğrenme sürecini desteklemektedir.

Türkçe'nin Akademik Düzeyde Öğretimi

Türkçe'nin akademik düzeyde yabancı dil olarak öğretilmesi, üniversitelerde ve dil enstitülerinde gerçekleştirilen Çalışmamızlarla güçlenmiştir. Türkiye'nin önde gelen üniversiteleri, yabancı öğrencilere yönelik Türkçe hazırlık programları sunmaktadır. Özellikle Türkiye Bursları Programı kapsamında eğitim alan öğrenciler için Türkçe dil eğitimi bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu programlar, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmenin yanı sıra, Türkiye'ye uyum sağlamalarına da katkı sağlamaktadır. Akademik düzeyde Türkçe öğretimi, aynı zamanda uluslararası öğrencilere Türk kültürünü tanıtmayı ve Türkiye'nin tarihine dair farkındalık yaratmayı hedefler. Dil öğretiminin yanında tarih, edebiyat ve sosyoloji gibi disiplinler arası dersler de sunularak Türkçe'nin bir iletişim aracı olmanın ötesine geçmesi sağlanmaktadır.

Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Başarı Örnekleri

Cumhuriyet döneminde başlayan ve günümüzde de devam eden Türkçe öğretim Çalışmamızları, birçok başarılı sonuç ortaya koymuştur. Balkanlar'da, özellikle Kosova, Makedonya ve Bosna-Hersek gibi ülkelerde Türkçe, ikinci bir dil olarak büyük bir kitle tarafından konuşulmaktadır. Bu durum, Osmanlı mirası ile Cumhuriyet dönemindeki dil politikalarının bir sonucu olarak değerlendirilmektedir.

Orta Asya'da, Türkçe'nin kardeş dillerle olan benzerliği, bu bölgede dilin yaygınlaşmasını kolaylaştırmıştır. Özellikle Kazakistan, Kırgızistan ve Azerbaycan'da Türkçe öğrenenlerin sayısı oldukça yüksektir. Türkiye'de eğitim alan bu öğrenciler, ülkelerine döndüklerinde Türkçe öğretmeni, tercüman veya Türk şirketlerinde çalışan profesyoneller olarak önemli roller üstlenmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Cumhuriyet döneminde Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi, Türkiye'nin uluslararası kimliğinin bir parçası olmuştur. Dil reformları, modernleşme hedefleri ve eğitim politikaları, Türkçe'nin global ölçekte daha yaygın bir şekilde öğrenilmesine olanak sağlamıştır. Ancak bu süreçte, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesini daha etkili hale getirecek bazı adımların atılması gereklidir;

I.Daha Fazla Kaynak Üretilmeli: Türkçe öğretimi için hazırlanan materyaller, öğrencilerin seviyelerine ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde çeşitlendirilmelidir.

II.Dil Öğretim Metotları Modernize Edilmeli: Türkçe öğretiminde daha yenilikçi ve öğrenci odaklı yöntemler kullanılmalıdır.

III.Kültürel Tanıtım Artırılmalı: Türk dizileri, filmleri ve müziği gibi popüler kültür ürünleri, Türkçe'nin öğretiminde bir araç olarak daha etkili kullanılabilir.

IV.Uluslararası İş birlikleri Güçlendirilmeli: Yurtdışındaki eğitim kurumlarıyla iş birlikleri yapılarak, Türkçe kurslarının daha geniş bir alana yayılması sağlanmalıdır.

Bu adımlar, Türkçe'nin dünya dilleri arasındaki konumunu daha da güçlendirecek ve Türk kültürünün tanıtımında önemli bir rol oynayacaktır. Türkçe, geçmişte olduğu gibi bugün de Türkiye'nin kültürel ve diplomatik gücünün bir simgesi olmaya devam etmektedir.

1.3. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

Yabancı dil öğretimi, dil bilgisi ve iletişim becerileri üzerine inşa edilen birçok farklı yöntemle yapılmaktadır. Bu yöntemler, eğitimcilerin öğrencilerin ihtiyaçlarına göre seçtiği ve uyguladığı çeşitli yaklaşımlardır. Yabancı dil öğretiminde kullanılan başlıca yöntemler şunlardır:

I.Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method): Bu yöntemde, öğrenciler yabancı dilin dil bilgisi kurallarını öğrenir ve metinleri anadilden hedef dile çevirirler. Bu yöntem, genellikle dilin kurallarını öğretmeye odaklanır.

II.Direkt Yöntem/Dolaysız Yöntem (Direct Method): Bu yöntemde dilin kuralları, doğal bir şekilde, doğrudan öğretilir. Öğrenciler, dili anadil gibi öğrenmeye çalışır.

III.Doğal Yöntem (Natural Method): Bu yöntem, öğrencilerin dili doğal bir ortamda, anlamlı bir şekilde öğrenmelerini amaçlar. Dil bilgisi kuralları değil, günlük dil kullanımı öne çıkar.

IV.İşitsel-Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method): Bu yöntem, öğrencilerin doğru telaffuz ve dil yapılarını öğrenmeleri için sesli tekrarlar ve alıştırmalar yapmalarını sağlar.

V.İletişimsel Yöntem (Communicative Method): Bu yöntem, öğrencilerin dili iletişim aracı olarak kullanmalarını sağlar. Dil öğrenme sürecinde gerçek hayattan örnekler ve diyaloglar öne çıkar.

VI.Seçmeli Yöntem (Eclectic Method): Bu yöntemde, çeşitli dil öğretim yaklaşımlarından en uygun olanlar bir arada kullanılır.

VII.Telkin Yöntemi (Suggestopaedia): Bu yöntem, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde rahatlamalarını ve doğal bir şekilde öğrenmelerini hedefler.

VIII.Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method): Bu yöntem, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için çeşitli görev ve aktiviteler kullanır.

Yabancılara Türkçe'nin Öğretimi konusunda yazılan ilk eser, Kaşgarlı Mahmut'un 1072-1074 yılları arasında yazmış olduğu Diviinu Lugatit-Türk'tür. Bu eserde Kaşgarlı çok başarılı bir yöntem izlemiştir. Medreselerde yapıldığı gibi önce ve hemen her zaman sadece kural verme değil, önce çok sayıda örnekten hareket edip kurala ulaşma yolunu izlemiş ve günümüz yabancı dil öğretiminde benimsenen bir yöntem uygulamıştır. Türkçeyi öğretirken, Türk kültürünü de tanıtmaya, öğretme amacını gütmüş, bu konuya özel bir önem vermiştir. Dil öğretiminde tekrarın önemini çok iyi kavradığından, önceden geçen bir kuralı gerektiğinde tekrar hatırlatmaktan çekinmemiştir. (Akyüz, 1989:45-46) Yabancılara Türkçe öğretiminde ikinci büyük eser, Ali Şir Nevai'nin 15. Farsça ile Türkçe'nin karşılaştırıldığı bu eser, Türkçe'de ilk ad bilim ve anlam bilim eseri olarak tarihe geçmiştir. Kaşgarlı Mahmut ve Ali Şir Nevai'nin Türkçeye hizmetleri çok büyüktür. Yaptıkları Çalışmamızlar Türk eğitim tarihinde gerek yöntem gerekse içerik bakımından önemli bir yere sahiptir. Fransa 1699'da her üç yılda bir 6-9 yaşlarındaki çocuklardan birkaç tanesini Türkçe öğrenmek üzere İstanbul'daki Katolik papazlarının yanına göndermeye karar vermiştir. Yabancılara Türkçe'nin öğretimi 1960'lı yıllarda tekrar önem kazanmıştır. Kenan Akyüz'ün Yabancılar İçin Türkçe Dersleri Konuşma, Okuma adlı kitabı (A. Agiuh Önen'in Yabancılar İçin Açıklamalı Uygulamalı Türkçe adlı kitabı (Ankara, 1969), Sermet Sami Uysal'ın Yabancılar Türkçe Dersleri kitapları (İstanbul, 1979), Kaya Can'ın Yabancılar İçin Türkçe İngilizce Açıklamalı Türkçe Dersleri kitabı (ÖDTÜ, 1982), Tahir Nejat Gencan'ın Yabancı Uruklu Öğrenciler İçin-Türkçe Öğreniyorum adlı kitabı (İstanbul) Yabancılara Türkçe öğretimi işini modern anlamda yapan ilk önemli kurum ise Ankara Üniversitesinde kurulan TÖMER dil öğretim merkezidir. Daha sonra kurulan Ege TÖMER, Gazi TÖMER ve Bolu İzzet Baysal TÖMER gibi kuruluşlarla yaygınlaşmaya başlayan yabancılara Türkçe öğretimi işi birtakım özel dersanelerde de yürütülmektedir.

Ankara Üniversitesi TÖMER Ocak 2002'de HİTİT Yabancılar İçin Türkçe adlı dil öğretim setini uygulamaya koymuştur. Temizyürek tarafından yazılan Türkçe Öğreniyoruz-ORHUN adlı eser TİKA yayını olarak yayımlanmıştır. Bundan sonra yapılması gereken ise bu alanda yeni eserler ortaya koymak ve Türkçe'nin çok daha yaygın olarak kullanılması için Çalışmamızlara hız vermektedir. Dil, en yalın biçimde insanlar arasında iletişimi sağlayan bir araç olarak tanımlanmaktadır (Bölükbaş ve Keskin, 2010). Dilin tüm tanımlarına baktığımızda, ortak noktanın iletişim olduğunu görmekteyiz (Bırol ve Özbay, 2013). İnsanlar, yaratılışları

gereği iletişimi bir zorunluluk olarak gördüklerinden, dil öğrenimi ve öğretimi her dönemde var olmuştur. Dil öğretimi başlangıçta, iletişim dilini öğretmek amacıyla yapıldığından, yazı dilinden ziyade konuşma dili öğretilmeye çalışılırdı. Bu sayede, insanlar ihtiyaçlarını karşılayacak kadar dil öğrenmiş oluyorlardı. Dili konuşan kişiler, birbirleriyle konuşarak dil öğrendiklerinden, bu durum kendiliğinden gerçekleşen, doğal bir yöntemin uygulandığını göstermektedir.

1.3.1. Doğal Yöntemle Dil Öğrenimi

Doğal yöntem, yabancı dil öğrenen öğrencilere, öğretmenin kendi ana dili olan yabancı dili kullanarak sürekli konuşmayla iletişim kurma esasına dayanır. Bu etkileşim, dil bilgisi kuralları öğretilmeden, anlaşılabilir ölçüde yalın bir cümle dizisiyle gerçekleştirilir (Demirel, 2012).

Doğal yöntemle dil öğrenimi, bireylerin bir dili tıpkı ana dillerini öğrenirken olduğu gibi doğal bir süreç içinde, günlük hayatlarında maruz kalarak ve iletişim kurarak öğrenmesini ifade eder. Bu yöntemde dil bilgisi kuralları ve yapay ders materyalleri yerine, dilin bağlam içinde kullanılması ön plandadır. Çocukların dili öğrenirken yaptığı gibi, bu süreç genellikle dinleme, gözlem ve anlam çıkarmayla başlar. Kelime ve dil yapıları, anlamlı ve gerçek iletişim durumları aracılığıyla öğrenilir. Örneğin, bir kişi yabancı bir ülkede yaşayarak o toplumun kültürüyle iç içe olduğunda, dil öğrenimi kaçınılmaz hale gelir. Bu yaklaşım, dil öğrenimini daha eğlenceli ve etkili hale getirirken, öğrenenin doğal bir akıcılık geliştirmesini sağlar. Ayrıca, hatalar bu yöntemin doğal bir parçası olarak kabul edilir ve öğrenme sürecine katkı sağlayan fırsatlar olarak değerlendirilir. Kısacası, doğal yöntemle dil öğrenimi, dilin bir araç olarak kullanıldığı ve öğrenenin sürekli olarak yeni şeyler keşfettiği dinamik bir süreçtir. Dil öğrenmek, bireylerin iletişim kurma becerisini geliştiren ve kültürel ufku genişleten önemli bir süreçtir. Günümüzde birçok kişi dil öğrenirken geleneksel yöntemler olan gramer odaklı derslerden faydalanırken, doğal yöntemlerle dil öğrenme, daha eğlenceli ve etkili bir alternatif olarak öne çıkmaktadır. Bu yöntem, bireylerin anadil öğrenim sürecine benzer bir şekilde, dilin doğal bağlamlarda ve gündelik yaşamda kazanılmasını teşvik eder.

I. Dil Öğrenmede Doğal Yöntemlerin Temeli

Doğal yöntemlerle dil öğrenme, dinleme ve konuşma becerilerinin öncelikli olarak geliştirilmesini hedefler. Çocukların anadillerini öğrenirken uyguladığı "önce dinle, sonra taklit et" prensibine dayanan bu yöntem, dilin kurallarını ezberlemek yerine, gerçek hayatta kullanılmasını teşvik eder. Bu süreçte birey, sürekli olarak dil girdisine (input) maruz kalır ve zamanla bu girdileri anlamlandırarak dilin yapısını sezgisel olarak öğrenir.

II. Gerçek Hayatta Kullanım ve Dil Maruziyeti

Dil öğrenirken gerçek yaşamda o dili kullanmak, öğrenme sürecini hızlandırır. Örneğin, yabancı bir ülkede yaşamak, kişinin hedef dili çevresindeki insanlardan öğrenmesine olanak tanır. Ancak, yurtdışına gitme imkânı olmayan kişiler için bile doğal yöntemlerle dil öğrenmek mümkündür. Günümüzde dijital platformlar, dil değişim uygulamaları ve sanal topluluklar, bireylerin anadil konuşucularıyla iletişim kurmasını kolaylaştırmaktadır.

III. Görsel ve İşitsel Materyallerin Kullanımı

Filmler, diziler, müzikler ve podcastler gibi görsel ve işitsel materyaller, bireylerin dil öğrenme sürecine katkı sağlayan önemli araçlardır. Özellikle altyazılı filmler izlemek hem kelime dağarcığını genişletir hem de dilin doğal akışını öğrenmeyi kolaylaştırır. Müziğin ritmik yapısı ve tekrarları, kelimelerin daha hızlı ezberlenmesine yardımcı olur.

IV. Dil Değişim Programları ve Konuşma Pratikleri

Dil değişim programları, bir dil öğrencisinin anadil konuşucularıyla doğrudan iletişim kurmasını sağlar. Bu tür programlar, bireylerin öğrendikleri dili gerçek zamanlı olarak kullanmalarına olanak tanır. Ayrıca, konuşma kulüpleri veya birebir dil partnerleriyle yapılan sohbetler, dil öğrenme sürecinin sosyal bir boyut kazanmasını sağlar ve motivasyonu artırır.

V. Doğal Yöntemlerin Avantajları

Doğal yöntemler, öğrencilerin motivasyonunu artıran bir süreç sunar. Geleneksel yöntemlere kıyasla daha eğlenceli ve dinamik olan bu süreç, dil öğrenmeyi bir zorunluluk olmaktan çıkararak keyifli bir deneyime dönüştürür. Ayrıca, dil bilgisi kurallarını öğrenmek yerine, dilin bağlam içinde nasıl kullanıldığını öğrenmek, daha akıcı ve etkili bir şekilde iletişim kurulmasını sağlar.

VI. Zorluklarla Başa Çıkma ve Süreklilik

Doğal yöntemlerle dil öğrenme sürecinde sabır ve süreklilik önemlidir. İlk başta, özellikle anadil konuşucularının hızına ayak uydurmak zor olabilir. Ancak, bu durum zamanla aşılabilir. Öğrencilerin hata yapmaktan çekinmeden dili kullanmaları, bu süreçte başarının anahtarıdır.

VII. Öneriler ve Stratejiler

Doğal yöntemlerle dil öğrenmek isteyenler için bazı öneriler şunlardır:

- Günlük yaşamda hedef dili kullanmaya çalışmak,
- İlgi alanlarına uygun içerikleri dinlemek veya izlemek,

- Kendini dili konuşmaya zorlayacak ortamlar yaratmak,
- Hata yapmaktan korkmamak ve sürekli pratik yapmak.

Doğal yöntemlerle dil öğrenmek, bireylerin hem dil becerilerini hem de kültürel anlayışlarını geliştiren bütüncül bir yaklaşımdır. Bu süreç, sabır ve süreklilik gerektirse de sonunda bireylere akıcı bir dil kullanımı ve etkili iletişim becerileri kazandırır. Önemli olan, süreci keyifli hale getiren araçlar ve yöntemler kullanarak, öğrenme sürecinden zevk almayı sağlamaktır.

1.3.2. Yabancı Dil Öğretiminin Önemi

Bir milletin fertleriyle iletişim kurmak isteyen farklı milletlerin mensupları, o milletin dilini öğrenmek durumundadır. Coğrafi sınırların gün geçtikçe önemini yitirmesi, yabancı dil öğretiminin önemini daha da arttırmaktadır (Tarcan, 2004). Yabancı bir dili öğrenme gereksinimi çok eski dönemlerden beri var olmuştur. Küreselleşen dünyada, ülkeler arası etkileşimin doğal bir sonucu olarak yabancı dil öğretimi daha da önem kazanmıştır (Kılınç ve Şahin, 2012). Yabancı bir dili öğrenme ihtiyacı genellikle dinî ve ticari etkenlere dayanmaktadır. Farklı bir milletten öğrenilen dini anlayıp uygulamak için o dini temsil eden milletin dilini öğrenmeye gereksinim duyulmuştur. Aynı şekilde, bir milletle ticari ilişkiler kurabilmek için de o milletin dilinin öğrenilmesi gereklidir. "*Yabancı dil öğrenmek, bir dünyayı, yabancı bir kültürü de anlamak demektir*" (Bölükbaş ve Keskin, 2010).

Günümüzde Türkiye'nin giderek artan uluslararası konumu ve gücünden dolayı, Türkiye'yi, Türkleri, dolayısıyla Türk kültürünü tanımak ve Türklerle daha etkili iletişim kurabilmek için gerek yurt içinde gerekse yurt dışında Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı hızla artmaktadır (İşcan, 2014:26). Türkçe öğrenme talebi, geçmiş yıllarla karşılaştırılamayacak kadar artmıştır. Bir yandan Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören yabancı öğrencilerin diğer yandan özellikle Suriye'den gelen sığınmacıların sayısındaki hızlı yükseliş, Türkçe öğrenme talebini en üst seviyeye çıkarmıştır (Yıldırım ve Tüfekçiöğlü, 2016: III).

Bu nedenle Türkiye'de 1950 yılından sonra üniversiteler bünyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ciddi biçimde ele alınmaya başlanmıştır. Türk dünyası öğrenci projesi kapsamında 1991 yılından itibaren gençler lise ve üniversitelerde okumak, yüksek lisans ve doktora yapmak amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ülkemize getirilmektedir. Bu projenin amaçlarından biri; bağımsızlığını yeni kazanmış Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve akraba topluluklarındaki gençlere Türkiye Türkçesini öğretmek, Türk kültürü ve eğitim sistemini tanıtmaktır (İşcan, 2014:19).

Eğitim ğretim sürecinde ele alınan hedef kitle de son derece önemlidir. Dil eğitim ve ğretiminde hedef kitle ğretim sürecinin başarı sı açısından doğrudan önem taşımaktadır (Alyılmaz, 2018).

Günümüzde, hedef kitlenin hangi uyruktan, hangi ana dili ailesinden, hangi Türk lehçesinden, hangi kültürel çevreden ve hangi yaş grubundan olduğuna bakılmadan hazırlanan programlar, kitaplar / Türkçe ğretim setleri, oluşturulan homojen olmayan sınıflar, amaca ve ihtiyaca uygun olmayan ortamlar, Türkçe ğrimi alanında karşılaşılan en ciddi sorunların başında gelir. Dil ğretiminde öncelikli olarak öğreten, öğreneni / hedef kitleyi çok iyi tanımak, onun özelliklerini çok iyi bilmek ve öğrenme koşullarını da (programı, kitapları, materyalleri, ortamı) ona göre oluşturmak zorundadır. Bir yabancı dili öğrenen hedef kitle kendi ilgi, ihtiyaç, tutum, kapasite, n bilgiler ve deneyimleri doğrultusunda dili öğrenirler (McKay ve Hornberger, 2009).

Yabancı dil ğretiminde ana dilinin rolüne ilişkin farklı tartışmalar olsa da bu süreçte önemli bir yerinin olduğu göz ardı edilemez. Kendi dilinin anlam evreni çerçevesinde düşünen bireyler yeni öğrenecekleri yabancı dilleri de aynı anlam penceresinden algırlar (Biçer, 2017). Ana dilden edindiği alışkanlıklar yüzünden kişilerin yabancı dilde fonetik, sözcük bilgisi ve dil bilgisi anlamında bazı zorluklarla karşılaştığını belirtilir (Beardsmore, 1982'den akt. Bhela, 1999). Bu sebeple yabancılara Türkçe öğretirken hedef kitlenin ana dilinin kaynağını bilmek ve buna uygun koşullar oluşturmak çok önemlidir. Her yabancı dil, ana diline aynı oranda benzerlik gösteremeyeceğinden, her dilin öğrenilmesindeki zorluğun ve çatışmanın da aynı dereceler de olması beklenemez (Başkan, 2006). Dillerin köken ve yapı itibarıyla birbirine yakınlığı veya uzaklığı, dil öğrenmenin zorluğunu belirleyen önemli bir etmendir (Atilla, 2001). Öğrencilerin sahip oldukları ana dilleri; hedef dilin kullanımını ve öğrenme becerilerini etkileyerek onların zihinlerinde oluşturdukları yabancı dil evrenini belirler. (Byram, Zarate ve Neuner, 1998). Hedef kitlelerin hangi dil ailesine bağlı olduğu (Hami- Sami Dil Ailesi'nden mi, Hint-Avrupa Dil Ailesi'nden mi, Ural - Altay Dil Ailesi'nden mi, Çin - Tibet Dil Ailesi'nden mi yoksa Bantu Dilleri Ailesi'nden mi olduğu) göz önünde bulundurularak ders kitaplarının içerikleri, uygulanan yöntem ve teknikler de bunlara göre hazırlandığında ve eğitim ğretim ortamları bütün bu hususlar dikkate alınarak düzenlendiğinde başarı düzeyi çok daha fazla etkiye sahip olacaktır. Dil ailesinin / grubunun ortak olmasının yanında hedef dil ile ana dilinin fonetik ve imla sistemlerinin yapısı da dil öğrenme sürecini önemli ölçüde etkiler (Swan, 1997). Diller arasındaki yakınlıklar, diller arasında yapılacak transferin niteliğini de belirler. Birbirine yakın diller büyük oranda söz varlığı benzerliği sağlayarak öğrenenler için oldukça avantaj yaratır. Diller arasındaki ilişkinin zayıf olması genellikle söz varlığının farklılaşmasına

neden olur ve sözcüklerin anlamı / kullanımını hakkında sıfırdan bilgi edinmek gerekebilir (Odlin, 1989).

Yabancı dil öğrenimine yatkınlık, birçok faktöre bağlıdır ve her birey için farklılık gösterebilir. Bunlar arasında dilin benzerlikleri veya farklılıkları, dil edinimine yönelik bireysel yetenekler, motivasyon, öğrenme stratejileri ve dil öğrenme deneyimi gibi etkenler yer alır.

Dil benzerliklerinin etkisi, iki veya daha fazla dili konuşan kişilerin hedef dili daha kolay öğrenmeleri ve anlamaları anlamına gelebilir. Örneğin, İngilizce konuşan bir kişi için Almanca veya Hollanda gibi diğer Almanik dilleri öğrenmek, dilbilgisi yapıları veya dil sesleri gibi alanlarda bazı benzerliklerin bulunması nedeniyle daha kolay olabilir. Bu benzerlikler, öğrencinin hedef dili daha hızlı kavramasına ve daha hızlı iletişim kurmasına yardımcı olabilir.

Benzer şekilde, dil ailesi veya dil grubu açısından yakın olan diller arasında da benzerlikler bulunabilir. Örneğin, İspanyolca konuşan bir kişi için Portekizce veya İtalyanca gibi diğer Latin dillerini öğrenmek daha kolay olabilir. Bu dillerin kelime dağarcığı, gramer yapıları ve dil sesleri arasında benzerlikler bulunabilir.

Dil benzerliklerinin avantajları arasında şunlar da vardır:

I.Kelime dağarcığı: İki dili konuşan bir kişi, bazı kelimelerin benzer köklere veya yapıya sahip olduğunu fark edebilir. Bu, yeni bir dil öğrenirken kelime hazinesini genişletmeyi kolaylaştırabilir.

II.Dilbilgisi: Dil benzerlikleri, gramer yapıları ve dilbilgisi kurallarının anlaşılmasını kolaylaştırabilir. Öğrenci, dilbilgisi kurallarını daha hızlı kavrayabilir ve uygulayabilir.

III.Sesler: Dil benzerlikleri, seslerin benzerliği veya aynı olması durumunda, öğrencinin doğru telaffuz ve dilin ses yapısını daha hızlı öğrenmesine yardımcı olabilir.

Ancak, dil benzerliklerinin yanı sıra dil farklılıkları da mevcuttur ve bu da öğrenme sürecinde zorluklar yaratabilir. Dil farklılıkları, gramer kuralları, kelime anlamları veya dilin kültürel bağlamı gibi farklı alanlarda ortaya çıkabilir.

Sonuç olarak, dil benzerlikleri dil öğreniminde avantaj sağlayabilir, ancak her öğrenci farklıdır ve dil öğrenme deneyimleri farklılık gösterebilir. Bir kişinin hangi dili ne kadar hızlı öğreneceği, birden çok faktöre bağlı olacaktır, bu yüzden kişisel deneyimler ve motivasyon da önemli rol oynar.

Motivasyon da dil öğrenimine etki eden önemli bir faktördür. Öğrencinin dil öğrenme sürecine ne kadar bağlı olduğu, hedeflerine ne kadar odaklandığı ve ilgili materyallere ne kadar

zaman ayırıldığı motivasyonla ilişkilidir. Motive bir öğrenci, dil öğreniminde daha başarılı olma eğilimindedir.

Bununla birlikte, dil öğrenme deneyimi de önemlidir. Öğrencinin daha önce başka bir yabancı dil öğrenmiş olması veya daha önceki dil öğrenme deneyimlerinin olumlu veya olumsuz olması, yeni bir dil öğrenme sürecini etkileyebilir. Yabancı uyruklu yüksek lisans öğrencilerinin dil öğrenimine yatkınlık sıralamasını belirlemek için daha ayrıntılı ve kapsamlı bir araştırma yapılması gerekmektedir.

1.4. TÜRKÇE DİLİNİN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERDEKİ YATKINLIĞI

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi son yıllarda ivme kazanmış ve dolayısıyla bu konu üzerinde araştırma ve geliştirme çalışmaları da artmıştır. Türkiye’de yabancı uyruklu öğrencilere, üniversitelerde TÖMER tarafından Türkçe öğretilmektedir. Öğrencilerin, Türkçe öğrenme sebepleri değişiklik gösterse de büyük çoğunluğu Türkiye’de akademik eğitim amacı ile Türkçe öğrenmektedir. Verilen Türkçe dersleri, ağırlıklı olarak genel Türkçe olup öğrencilerin günlük ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Bu da dolayısıyla, verilen Türkçe eğitiminin akademik anlamda yeterliliğinin sorgulanmasını kaçınılmaz kılmıştır. Yabancılar Türkçe öğretimi çalışmaları, akademik dil olarak Türkçeye yeteri kadar odaklanmaması ve Türkçe öğrenenlerin akademik eğitimlerinde dil sorunları yaşamaları bu çalışmanın gerekçesi olmuştur. Bu Çalışmamızda, bireylerin öğrendiği temel Türkçenin, akademik eğitimleri açısından ne kadar yeterli olduğu, akademik eğitim sürecinde yaşanan dil sorunları, bireylerin akademik Türkçe öğrenme konusundaki görüşleri ve yabancı dil olarak Türkçe öğreten okutmanların akademik Türkçe öğretimi üzerine fikirleri değerlendirilecektir. Bu araştırmada kapsamında, Gaziosmanpaşa Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenip lisans eğitimine başlamış öğrencilere ve yabancı dil olarak Türkçe öğreten okutmanlara akademik Türkçeye olan ihtiyacı belirlemek hususunda ölçek uygulanacaktır. Araştırmanın hedeflediği temel amaç, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin eksik yanı olan akademik Türkçe konusundaki ihtiyaç oranını belirlemek, akademik Türkçe öğretimini üzerine çalışmalara hız kazandırmak, akademik dil olarak Türkçenin öğretilmesi konusunda araştırma ve geliştirme yolunda alan yazına katkı sağlamak ve elde edilen bulgular ışığında öneriler sunmaktır. Türkçenin öğrenilmesi, yabancı uyruklu üniversite öğrencileri için hem dilin yapısal özellikleri hem de kültürel bağlamı nedeniyle farklı bir öğrenme süreci sunar. Türkçe, özellikle sondan eklemeli bir dil olması ve geniş bir kelime türetme sistemine sahip bulunmasıyla birçok öğrenciye başlangıçta zorlayıcı gelebilir. Bununla birlikte, dilin mantıksal ve düzenli yapısı, öğrencilerin dilbilgisi kurallarını kavramasını kolaylaştırır. Öğrenciler, bu dili öğrenirken günlük yaşamda sıkça karşılaştıkları kelime ve deyimler sayesinde pratik bir şekilde dilin temel yapılarını

anlamaya başlar. Ayrıca, Türk kültürünün sıcak ve misafirperver yapısı, öğrencilerin iletişim kurarken hata yapmaktan çekinmemelerine olanak tanır. Öğrenciler, sınıf içi dil etkinliklerinden ziyade, Türk halkıyla kurdukları etkileşimler sayesinde konuşma becerilerini hızla geliştirebilir. Türkçe öğrenen öğrencilerin motivasyonu genellikle Türkiye'deki akademik ve sosyal çevreye entegrasyon sağlama isteğinden kaynaklanır. Bu motivasyon, onların öğrenme sürecinde daha istekli ve aktif olmalarını sağlar. Ancak, öğrencilerin ana dilleri Türkçeye uzak olan dil ailelerinden geliyorsa, özellikle telaffuz ve vurgu gibi konularda daha fazla çaba göstermeleri gerekebilir. Genel olarak, Türkçeyi öğrenmeye yönelik yatkınlık, öğrencilerin dil öğrenme becerilerinin yanı sıra kültüre ve dile karşı geliştirdikleri olumlu tutumlarla doğrudan ilişkilidir. Türkiye'de yüksek lisans yapan Orta Doğulu öğrencilerin Türkçe dilini öğrenme yatkınlığı, bölgenin kültürel ve dilsel benzerlikleri nedeniyle genellikle yüksek bir düzeyde seyretmektedir. Orta Doğu ülkelerinden gelen öğrenciler, Türkçe ile kendi ana dilleri arasında hem sözcük dağarcığı hem de günlük iletişim biçimleri açısından önemli ortak noktalar bulabilir. Özellikle Arapça, Farsça ve Osmanlı döneminden miras kalan kelimeler, Orta Doğulu öğrencilerin Türkçe öğrenirken aşinalık hissi yaşamalarını sağlar. Bunun yanı sıra, Türk kültürünün Orta Doğu'daki sosyal normlara ve geleneklere benzer yönleri, öğrencilerin Türkçe öğrenirken dili sadece akademik bir araç olarak değil, aynı zamanda sosyal bir bağ kurma aracı olarak görmesine katkı sunar. Türkçe öğrenme süreci, öğrencilerin Türkiye'deki akademik hayatlarına entegrasyonunu kolaylaştırdığı gibi, günlük yaşamlarını da daha akıcı hale getirir.

Orta Doğulu öğrencilerin Türkçeye yatkınlığını artıran bir diğer faktör, bu ülkelerden gelen bireylerin genellikle dil öğrenme konusunda güçlü bir motivasyona sahip olmalarıdır. Türkiye'de yüksek lisans yaparken Türkçe öğrenmek, sadece akademik kaynaklara erişimi kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda iş hayatında veya sosyal çevrede iletişim kurma becerilerini güçlendirir. Orta Doğu ülkelerinde Türk dizilerinin ve kültürel ürünlerin popülerliği, bu öğrencilerin Türkçeye olan ilgisini artıran bir etken olarak öne çıkar. Ayrıca, dini bağlamda ortak terminolojinin bulunması, örneğin İslamî literatürde yer alan Türkçe-Arapça ortak kelimeler, dil öğrenimini kolaylaştırır. Ancak, Türkçe öğrenme süreci her zaman pürüzsüz değildir; özellikle gramer yapıları ve eklemeli dil özellikleri, bu öğrenciler için başlangıçta zorlayıcı olabilir. Bununla birlikte, Türkiye'deki üniversitelerin sunduğu Türkçe dil kursları ve sosyal etkinlikler, bu zorlukların aşılmasında önemli rol oynar. Genel olarak, Orta Doğu'dan gelen yüksek lisans öğrencilerinin Türkçeyi öğrenme süreci hem dilsel hem de kültürel benzerlikler ve akademik hedeflerle desteklenen güçlü bir yatkınlık örneği sunar.

Bu yatkınlığın bir diğer önemli boyutu da Orta Doğu'dan gelen öğrencilerin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları pratik ve sosyal fırsatlardır. Türkiye'nin jeopolitik konumu ve tarihsel bağları, bu öğrencilerin Türk kültürüyle bir bağ kurmasını kolaylaştırır. Özellikle Türkiye'deki üniversitelerin uluslararası öğrenciler için düzenlediği sosyal etkinlikler, dil pratiği yapma ve farklı Türkçe lehçelerini tanıma fırsatı sunar. Aynı zamanda, Türkiye'deki farklı bölgelerde yaşayan insanların sıcak ve hoşgörülü tutumları, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde hata yapmaktan çekinmeden pratik yapmalarına olanak tanır. Bu tür sosyal bağlar, dil öğrenme sürecini yalnızca sınıf içindeki teknik bir çaba olmaktan çıkararak, günlük hayatın bir parçası haline getirir.

Orta Doğulu öğrencilerin Türkçe öğrenme yatkınlıkları, ayrıca Türkiye'nin bölgedeki eğitim ve ekonomik cazibesıyla de ilişkilidir. Türkiye, özellikle son yıllarda Orta Doğu'dan gelen öğrenciler için eğitimde önemli bir destinasyon haline gelmiştir. Öğrenciler, Türkiye'de yüksek lisans yaparak hem uluslararası geçerliliği olan bir diplomaya sahip olmak hem de Türkçe öğrenerek Türkiye'de kariyer yapma fırsatlarını artırmak istemektedir. Örneğin, Türkiye'nin farklı sektörlerde Orta Doğu ile iş birliği içinde olması, Türkçe bilen mezunlara bu bölgede iş bulma konusunda büyük avantaj sağlamaktadır. Türkçe öğrenmek, bu öğrenciler için sadece bir dil öğrenimi değil, aynı zamanda uzun vadeli bir kariyer stratejisi olarak da görülmektedir. Öte yandan, bu süreçte zorluklar da yaşanabilir. Orta Doğulu öğrenciler, Türkçe'nin eklemeli yapısını ve bazı gramer kurallarını anlamakta başlangıçta zorlanabilir. Ancak, bu öğrencilerin Arapça ve Farsça gibi dillerdeki geçmiş deneyimleri, dilin kompleks yapılarına karşı daha hızlı bir uyum sağlamalarına yardımcı olur. Özellikle Türkçe'deki fiil çekimleri ve zengin eklemeli sistem, Arapça'nın kök-temelli yapılarıyla kıyaslandığında zamanla mantıklı ve düzenli bir yapıya oturur. Böylece öğrenciler, Türkçe dil becerilerini hızlı bir şekilde geliştirirken, aynı zamanda akademik metinlerdeki karmaşık ifadeleri anlama konusunda daha donanımlı hale gelir.

Türkiye'de yüksek lisans yapan Orta Doğulu öğrenciler, Türkçe öğrenmeye hem dilsel hem de kültürel olarak oldukça yatkındır. Bu yatkınlık, bölgesel bağlar, kültürel benzerlikler, akademik hedefler ve sosyal fırsatlarla desteklenmektedir. Dil öğrenimi süreci, sadece akademik ve mesleki hayatta değil, aynı zamanda öğrencilerin Türkiye'deki günlük yaşamlarında kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmekte önemli bir rol oynar. Orta Doğulu öğrenciler, Türkçe öğrenerek sadece bireysel hedeflerini gerçekleştirmekle kalmaz, aynı zamanda Türkiye ve kendi ülkeleri arasındaki kültürel ve dilsel etkileşimi güçlendiren birer köprü haline gelir.

Türkiye’de yüksek lisans eğitimi alan Avrupalı yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme yatkınlığı, dil ve kültür arasındaki farklar nedeniyle Orta Doğulu öğrencilere kıyasla daha farklı bir perspektif sunar. Türkçe, özellikle Avrupa dillerinin çoğundan farklı olarak Ural-Altay dil ailesine ait olması nedeniyle gramer yapıları, sözdizimi ve fonetik açıdan Avrupalı öğrenciler için başlangıçta zorlayıcı olabilir. Avrupa dillerinde sıklıkla kullanılan özne-fiil-nesne diziliminden farklı olarak, Türkçe’nin özne-nesne-fiil yapısı, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde uyum sağlaması gereken temel değişimlerden biridir. Ayrıca Türkçe’nin sondan eklemeli bir dil olması, kelime yapılarını ve çekimleri anlamada ek bir çaba gerektirir. Ancak Türkçe’nin gramerindeki düzenlilik ve mantıksal yapı, bu farklılıkların zamanla aşılmasını kolaylaştırır.

Avrupalı öğrencilerin Türkçe öğrenme motivasyonu genellikle akademik ve sosyal entegrasyon ihtiyaçlarından kaynaklanır. Türkiye’de yüksek lisans yaparken Türkçe öğrenmek, bu öğrencilerin hem akademik başarılarını artırır hem de günlük hayatlarını kolaylaştırır. Özellikle, derslerde Türkçe kullanılan terimlere hâkim olmak, akademik literatürü Türkçe okuyabilmek ve yerel halkla iletişim kurmak, Türkçe öğrenme sürecini bu öğrenciler için vazgeçilmez hale getirir. Ayrıca, Türkçe öğrenmek, Avrupalı öğrencilerin kültürel birikimlerini zenginleştirirken, Türkiye’de geçirdikleri süreden daha fazla fayda sağlamalarına olanak tanır. Türk kültürüyle yakından tanışmak isteyen öğrenciler, Türkçe üzerinden halkın günlük yaşamına, geleneklerine ve toplumsal yapısına dair daha derin bir anlayış geliştirebilir.

Avrupalı öğrenciler için Türkçe öğrenme sürecinde karşılaşılan en büyük zorluklardan biri, kendi ana dilleriyle Türkçe arasında doğrudan bir kelime veya dil bilgisel yapı benzerliği bulamamaktır. Bununla birlikte, Türkçe’nin özellikle İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyanca gibi dillerden alınan kelimelerle zenginleşmiş olması, bazı öğrenciler için öğrenme sürecini kolaylaştırır. Örneğin, Türkçe’de kullanılan "otel," "rezervasyon," "kafe" gibi kelimeler, Avrupalı öğrenciler tarafından çabucak öğrenilir. Ayrıca, Türkiye’nin modernleşme sürecinde Batı dillerinden ödünç aldığı bilimsel ve teknik terimler, özellikle fen ve mühendislik alanlarında öğrenim gören Avrupalı yüksek lisans öğrencilerine büyük kolaylık sağlar. Avrupalı öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecindeki önemli bir avantajı, dil öğrenimine yönelik sahip oldukları genelde güçlü akademik altyapıdır. Avrupa eğitim sistemlerinde yaygın olan çok dillilik kültürü, bu öğrencilerin Türkçe gibi farklı bir dili öğrenmeye daha açık olmalarını sağlar. Bununla birlikte, Avrupalı öğrencilerin dil öğrenim sürecine yaklaşımı genellikle planlı ve sistemattir. Öğrenciler, Türkiye’deki üniversitelerin sunduğu dil kurslarından, özel öğretmenlerden veya dil uygulamalarından faydalanarak öğrenme süreçlerini destekler. Ayrıca, günlük hayatta Türkçe konuşan kişilerle pratik yaparak dili daha hızlı ve akıcı bir şekilde

öğrenirler. Türk halkının misafirperverliği ve sıcak yaklaşımı, öğrencilerin Türkçeyi öğrenirken hata yapma korkusunu yenmesine yardımcı olur.

Türkiye’de öğrenim gören Avrupalı yüksek lisans öğrencilerinin Türkçe öğrenme süreci, kültürel ve dilsel farklılıklar nedeniyle başlangıçta zorluklar barındırsa da akademik ve sosyal motivasyon, mantıksal dil yapısı ve Türk kültürünün teşvik edici ortamı sayesinde genellikle başarılı bir şekilde ilerler. Türkçe öğrenmek, bu öğrenciler için yalnızca bir dil becerisi kazanımı değil, aynı zamanda Türkiye ile Avrupa arasındaki kültürel bağları güçlendiren bir köprü olma fırsatı sunar. Türkçe öğrenen Avrupalı öğrenciler, sadece bireysel akademik ve kariyer hedeflerine ulaşmakla kalmaz, aynı zamanda Türkiye’nin uluslararası alandaki kültürel tanınırlığına da katkı sağlar.

Avrupalı yüksek lisans öğrencilerinin Türkçe öğrenme süreçleri, aynı zamanda Türkiye’nin kültürel çeşitliliğiyle de zenginleşir. Türkiye’nin farklı bölgelerindeki lehçeler ve günlük konuşma alışkanlıkları, bu öğrenciler için dil öğrenimini daha dinamik ve ilgi çekici bir hale getirir. Örneğin, İstanbul gibi büyük şehirlerde kullanılan standart Türkçe, genellikle dil kurslarında öğretilirken, kırsal bölgelerde ya da yerel topluluklarda farklı ağızlarla karşılaşmaları, öğrencilerin dilin zenginliğini daha derinden anlamalarını sağlar. Bu durum, onların sadece teorik bir dil bilgisi değil, aynı zamanda gerçek hayatta işlevsel bir iletişim becerisi kazanmalarını sağlar. Türk halkıyla kurulan bu etkileşimler, öğrencilerin dil öğrenimini hızlandırmanın yanı sıra Türk kültürü ve gelenekleri hakkında benzersiz bir bilgi birikimi edinmelerine de olanak tanır.

Dil öğrenme sürecinde karşılaşılan diğer bir önemli dinamik ise teknolojinin rolüdür. Avrupa’dan gelen öğrenciler, dil öğrenimini desteklemek için genellikle çevrimiçi kaynaklar, uygulamalar ve dijital eğitim materyallerinden yararlanır. Türkçe dil kurslarının yanında, mobil uygulamalar ve çevrimiçi platformlar aracılığıyla dil pratiği yapmaları, bu öğrencilerin öğrenme süreçlerini hızlandırır. Aynı zamanda, Türk dizileri, filmleri ve müzikleri gibi popüler kültür unsurları, Avrupalı öğrenciler arasında Türkçeye olan ilgiyi artırır. Örneğin, Türk dizilerindeki diyalogları takip etmek, öğrencilerin hem Türkçe konuşma hızına hem de dilin doğal akışına alışmalarına yardımcı olur. Bu tür araçlar, Avrupalı öğrencilerin Türkçeye hem eğlenceli hem de etkili bir şekilde bağlanmasını sağlar.

Sosyal yaşam da Türkçe öğrenme sürecinde önemli bir rol oynar. Avrupalı öğrenciler, genellikle uluslararası topluluklarla bir arada buldukları için başlangıçta kendi dillerini veya İngilizceyi kullanmaya eğilimlidir. Ancak, yerel halkla daha fazla etkileşime geçtikçe, Türkçeye duydukları ihtiyaç ve ilgileri artar. Örneğin, market alışverişi, toplu taşıma kullanımı veya günlük aktiviteler sırasında Türkçe kullanma zorunluluğu, dil pratiğini doğal bir şekilde

teşvik eder. Ayrıca, Türkiye'deki üniversitelerde Türk öğrencilerle kurulan arkadaşlıklar, dil öğrenme sürecini hem akademik hem de sosyal bir bağlamda destekler. Türkçe öğrendikçe, Avrupalı öğrenciler kendilerini daha fazla toplumsal bir aidiyet içinde hisseder ve Türkiye'deki yaşamlarına daha kolay uyum sağlarlar.

Türkiye'de öğrenim gören Avrupalı yüksek lisans öğrencilerinin Türkçe öğrenme süreci, birçok faktörün bir araya gelmesiyle şekillenir. Dil ve kültür farklılıkları, bu öğrenciler için hem bir meydan okuma hem de bir fırsat sunar. Türkçe öğrenimi, öğrencilerin akademik başarılarını artırmanın yanı sıra Türkiye'nin sosyal ve kültürel yapısını daha derinlemesine anlamalarını sağlar. Avrupalı öğrencilerin Türkçe öğrenmeye olan yatkınlıkları, bireysel çaba, kültürel motivasyon ve sosyal etkileşimlerle desteklenerek zamanla güçlenir. Bu süreç, yalnızca öğrencilerin bireysel gelişimi için değil, aynı zamanda Türkiye ve Avrupa arasındaki kültürel köprülerin inşa edilmesi için de önemli bir adım teşkil eder. Türkçe öğrenen Avrupalı öğrenciler, yalnızca birer dil öğrencisi değil, aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası kimliğini zenginleştiren değerli birer kültürel elçidir.

Türkiye'de öğrenim gören Asyalı yüksek lisans öğrencilerinin Türkçe öğrenme yatkınlığı, Asya'nın kültürel ve dilsel çeşitliliğiyle doğrudan ilişkilidir. Asya kıtasının farklı bölgelerinden gelen öğrenciler, Türkçe ile olan dilsel ve kültürel yakınlıklarına bağlı olarak farklı öğrenme deneyimleri yaşar. Orta Asya ülkelerinden gelen öğrenciler, Türkçe ile benzer köklere sahip olan dilleri konuşmaları nedeniyle Türkçeye hızlı bir şekilde uyum sağlayabilir. Özellikle Kazakça, Kırgızca, Özbekçe gibi Türk dilleriyle Türkçe arasındaki ortak kelime hazinesi ve gramer yapıları, bu öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecinde önemli bir avantaj sağlar. Bunun yanı sıra, bu bölgelerden gelen öğrenciler genellikle Türkçe'yi sadece akademik bir gereklilik olarak değil, kültürel bir bağlantıyı güçlendirmek için de öğrenirler. Türkiye ile paylaşılan tarihsel bağlar, bu öğrencilerin Türkçe öğrenmeye olan ilgilerini ve motivasyonlarını artırır.

Güney ve Doğu Asya'dan gelen öğrenciler için ise Türkçe öğrenme süreci biraz daha farklıdır. Örneğin, Çin, Japonya, Hindistan veya Kore gibi ülkelere gelen öğrenciler, Türkçe'nin dil yapısına alışmakta başlangıçta zorluklar yaşayabilirler. Ancak, bu öğrenciler Türkçe'nin düzenli gramer yapısı ve mantıksal dil kurallarına hızla adapte olabilirler. Özellikle Türkçe'nin sondan eklemeli yapısı, Japonca veya Korece gibi Ural-Altay dil ailesine yakın dilleri konuşan öğrenciler için öğrenme sürecini kolaylaştırır. Ayrıca, Güneydoğu Asya'daki birçok ülkenin kültürel yapısında yer alan misafirperverlik ve saygı anlayışı, Türk kültürüyle benzerlik gösterir ve öğrencilerin Türkçeyi öğrenme süreçlerine olumlu bir katkı sağlar.

Dil öğrenme sürecinde Asyalı öğrencilerin motivasyonu genellikle Türkiye'deki akademik hayata entegrasyon sağlama ve sosyal çevrelerinde aktif bir şekilde yer alma isteğinden kaynaklanır. Bu öğrenciler, Türkçe öğrenerek hem ders materyallerine ve akademik kaynaklara erişimlerini kolaylaştırır hem de Türkiye'deki sosyal hayatın bir parçası olurlar. Özellikle Türkiye'deki üniversitelerin sunduğu Türkçe dil kursları ve uluslararası öğrencilere yönelik etkinlikler, Asyalı öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca, bu öğrenciler Türkçe öğrendikçe, Türkiye'nin toplumsal yapısını ve kültürel geleneklerini daha derinlemesine anlama fırsatı bulurlar. Bu süreç, öğrencilerin Türkçe'ye olan ilgilerini artırır ve dil öğrenimini daha eğlenceli ve anlamlı bir hale getirir.

Asyalı öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecindeki bir diğer önemli etken ise teknolojik kaynaklara erişim ve dijital dil öğrenme araçlarının kullanımınıdır. Asya ülkelerinden gelen öğrenciler, genellikle dil öğreniminde dijital platformları etkin bir şekilde kullanır. Türkçe dil uygulamaları, çevrimiçi dersler ve interaktif materyaller, bu öğrencilerin öğrenme süreçlerini hızlandırır. Ayrıca, Türk dizileri, filmleri ve müzikleri gibi kültürel ürünler, Asyalı öğrencilerin Türkçe'ye olan ilgisini artırarak dil öğrenimini daha keyifli bir hale getirir. Türk dizilerinin Asya'da yaygın olarak izlenmesi, bu öğrencilerin Türkiye'ye gelmeden önce Türkçe hakkında temel bir bilgiye sahip olmalarını sağlar. Bu durum, dil öğrenme sürecine daha hızlı bir başlangıç yapmalarına katkıda bulunur. Sosyal etkileşimler de Asyalı öğrencilerin Türkçe öğrenme yatkinliklerini güçlendiren bir faktördür. Türkiye'de yaşayan insanların sıcakkanlı ve yardımsever tutumları, öğrencilerin Türkçe konuşma pratiği yapmalarını teşvik eder. Öğrenciler, günlük yaşamlarında toplu taşıma, market alışverişi veya restoranlarda karşılaştıkları durumlar sayesinde Türkçe'yi doğal bir bağlamda öğrenme fırsatı bulurlar. Ayrıca, Türkçe öğrenme süreci sırasında hata yapma korkusunu yenmeleri, Türk halkının hoşgörüsü ve teşviki sayesinde daha kolay hale gelir. Türkiye'de öğrenim gören Asyalı yüksek lisans öğrencilerinin Türkçe öğrenme yatkinliği, bölgesel ve kültürel farklılıklara rağmen genellikle olumlu bir süreçle ilerler. Orta Asya'dan gelen öğrenciler tarihsel ve dilsel bağların avantajını kullanırken, Güney ve Doğu Asya'dan gelen öğrenciler ise dil öğrenme motivasyonlarını akademik ve kültürel hedeflerle birleştirir. Türkçe öğrenmek, bu öğrenciler için sadece akademik bir gereklilik değil, aynı zamanda Türkiye'deki yaşamlarını zenginleştiren ve kültürel anlayışlarını genişleten bir araçtır. Türkçe öğrenen Asyalı öğrenciler, bireysel gelişimlerinin yanı sıra Türkiye ile Asya ülkeleri arasındaki kültürel ve akademik bağları güçlendiren önemli bir rol oynar.

Türkçe öğrenen Asyalı öğrencilerin başarı hikayeleri, bu sürecin zorluklarına rağmen elde edilen sonuçların ne kadar tatmin edici olduğunu gösterir. Özellikle Orta Asya'dan gelen

öğrenciler, Türkçe sayesinde sadece akademik hayatta değil, iş dünyasında da önemli fırsatlar elde ederler. Türkiye ile iş birliği içinde olan Orta Asya ülkelerinde Türkçe konuşma becerisi, öğrenciler için büyük bir avantaj oluşturur. Benzer şekilde, Güneydoğu Asya ülkelerinden gelen öğrenciler de Türkçe öğrenerek Türkiye'deki kültürel, ticari ve diplomatik ilişkilerde aktif bir rol oynayabilir. Türkçe bilgisi, bu öğrencilerin yalnızca Türkiye'de değil, aynı zamanda kendi ülkelerinde de kariyer fırsatlarını genişletir.

Dil öğrenme sürecinde kültürel etkinliklerin rolü de göz ardı edilemez. Türkiye'de düzenlenen festivaller, kültür geceleri ve uluslararası öğrenci etkinlikleri, Asyalı öğrencilerin Türk kültürüne uyum sağlamalarına ve Türkçe'yi uygulamalı bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olur. Bu tür etkinliklerde öğrenciler, diğer uluslararası ve Türk öğrencilerle etkileşim kurarak hem kültürel bağlarını güçlendirir hem de dil becerilerini geliştirme fırsatı bulurlar. Özellikle Türk mutfağı, halk dansları ve geleneksel müzikler gibi kültürel unsurlar, bu öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecini daha anlamlı ve keyifli bir hale getirir. Türkçe öğrenen Asyalı öğrenciler için bir diğer önemli motivasyon kaynağı da Türkiye'nin küresel düzeyde artan eğitim kalitesidir. Türkiye'deki birçok üniversite, dünya çapında tanınan programlar sunar ve bu durum, Asyalı öğrencilerin akademik hedeflerini gerçekleştirmesi için ideal bir ortam sağlar. Ancak, bu öğrencilerin Türkiye'deki akademik yaşamlarında tam anlamıyla başarılı olabilmeleri için Türkçe'ye hâkim olmaları gerekmektedir. Bu durum, dil öğrenimine olan bağlılıklarını artırır ve onları Türkçe'de hızla ilerlemeye teşvik eder. Ayrıca, Asyalı öğrencilerin Türkçe öğrenme süreci, Türkiye'nin bölgesel bir eğitim merkezi olarak yükselen konumuyla da desteklenmektedir. Türkiye, son yıllarda Asya'dan gelen uluslararası öğrencilere daha fazla burs ve eğitim fırsatı sunarak cazibesini artırmıştır. Türkçe öğrenmek, bu öğrenciler için sadece bir dil becerisi değil, aynı zamanda Türkiye'deki toplumsal ve kültürel yaşama daha derin bir şekilde katılmanın bir yolu olarak görülmektedir. Bu süreçte, öğrencilerin dil öğrenimindeki bireysel çabaları kadar, Türk hükümeti ve üniversiteler tarafından sağlanan destekler de büyük önem taşır.

Türkiye'de öğrenim gören Asyalı yüksek lisans öğrencilerinin Türkçe öğrenme yatkınlığı, kültürel köprüler kuran ve bireysel gelişimi destekleyen bir süreçtir. Orta Asya, Güney Asya ve Doğu Asya'dan gelen öğrenciler, Türkçe öğrenerek sadece kendi akademik ve mesleki hedeflerini gerçekleştirmekle kalmaz, aynı zamanda Türkiye ve Asya ülkeleri arasındaki ilişkileri güçlendiren önemli birer temsilci haline gelir. Türkçe öğrenme süreci, bu öğrenciler için zorlukların ötesinde, Türkiye'de geçirdikleri zamanı daha anlamlı kılan ve yaşamlarına değer katan bir deneyimdir. Asyalı öğrenciler, Türkçe sayesinde Türkiye'nin kültürel ve akademik zenginliklerine daha derinlemesine bir erişim sağlar ve bu bilgi birikimini

kendi ülkelerine taşıyarak iki bölge arasında kalıcı bir bağ oluştururlar. Küreselleşme çağında, dil öğrenimi bireyler arası iletişim, akademik başarı ve kültürel entegrasyon açısından kritik bir önem taşımaktadır. Türkçe, Türkiye’de eğitim gören yabancı uyruklu yüksek lisans öğrencileri için hem akademik hem de sosyal yaşamda önemli bir araç haline gelmiştir. Bu öğrencilerin Türkçe öğrenmeye yatkınlıkları, bireysel motivasyonlarından toplumsal faktörlere kadar birçok değişkene bağlıdır.

Yabancı uyruklu yüksek lisans öğrencilerinin Türkçe öğrenmeye yatkınlıkları, öğrenim süreçlerini etkileyen faktörler ve bu süreçte karşılaştıkları zorluklar ele alınacaktır. Ayrıca, Türkçe öğrenimini teşvik eden yöntemler ve stratejiler de değerlendirilecektir.

1.5. YABANCI UYUKLU YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE ÖĞRENMEYE YATKINLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Yabancı uyruklu yüksek lisans öğrencilerinin Türkçeyi öğrenmeye yatkınlığı, birçok faktöre bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Bu faktörler arasında öğrencilerin ana dili, kültürel arka planı, motivasyonları, dil öğrenme deneyimleri ve Türkiye’de kalma süreleri gibi unsurlar öne çıkar. Türkiye’de öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçeyi öğrenme süreçlerine dair bir analiz yaparken bu faktörleri dikkate almak gereklidir. Bu yazıda, Türkiye’de öğrenim gören yüksek lisans öğrencilerinin Türkçeyi öğrenmeye olan yatkınlıklarını belirleyen temel faktörler üzerinde durulacaktır.

1.5.1. Dil Aileleri ve Ana Dilin Etkisi

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeyi öğrenme yatkınlığını etkileyen en önemli faktörlerden biri, öğrencinin ana dilinin Türkçe ile olan benzerliği veya farklılığıdır. Türkçe, Ural-Altay dil ailesine ait olup sondan eklemeli bir dildir. Bu nedenle, benzer gramer yapısına sahip dilleri konuşan öğrenciler, Türkçeyi daha hızlı ve kolay bir şekilde öğrenebilirler. Özellikle Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan ve Özbekistan gibi Türk dillerini konuşan öğrenciler için Türkçe öğrenmek, dil yapılarının ve kelime dağarcığının benzerliği nedeniyle daha kolay olabilir.

Buna karşılık, Hint-Avrupa dil ailesine mensup dilleri konuşan öğrenciler, Türkçeyi öğrenirken daha fazla zorluk yaşayabilirler. Örneğin, İngilizce, Fransızca, Almanca veya Farsça gibi dilleri konuşan öğrencilerin Türkçedeki sondan eklemeli yapı, ünlü uyumu gibi kurallara alışmaları zaman alabilir. Ancak, bu öğrenciler de benzer sözcükler ve alıntı kelimeler sayesinde bazı avantajlar elde edebilirler.

1.5.2. Kültürel Yakınlık ve Sosyal Uyum

Yabancı öğrencilerin Türkçeyi öğrenmeye yatkınlığı, kültürel yakınlıkları ve sosyal uyumlarıyla da doğrudan ilişkilidir. Türkiye'ye kültürel olarak yakın olan ülkelerden gelen öğrenciler, Türkçeyi öğrenme sürecinde daha motive olabilirler. Ortak kültürel öğeler, benzer yaşam tarzları ve dini inançlar, öğrencilerin Türkiye'ye uyum sağlama süreçlerini hızlandırabilir. Bu öğrenciler, gündelik yaşamda daha fazla Türkçe kullanarak dili daha hızlı öğrenme şansına sahip olurlar.

Örneğin, Arap ülkelerinden gelen öğrenciler, kültürel benzerlikler ve ortak tarihsel bağlar nedeniyle Türkçeyi öğrenmeye daha yatkın olabilirler. Aynı şekilde Balkan ülkelerinden gelen öğrenciler de Türkiye'ye kültürel yakınlıkları nedeniyle Türkçeyi öğrenmeye daha açık olabilirler. Kültürel yakınlık, öğrencilerin Türk kültürüne ve diline olan ilgisini artırarak öğrenme sürecini kolaylaştırabilir.

1.5.3. Motivasyon ve Dil Öğrenme Amacı

Öğrencilerin Türkçeyi öğrenmeye olan yatkınlıklarını belirleyen bir diğer önemli faktör, motivasyonlarıdır. Öğrencilerin Türkçeyi öğrenme amaçları, dil öğrenme sürecinin başarısını doğrudan etkiler. Akademik kariyer hedefleri, sosyal çevre edinme isteği, Türkiye'de uzun süre yaşama planları gibi nedenler, öğrencilerin dil öğrenme sürecindeki motivasyonlarını artırabilir.

Örneğin, akademik çalışmaların Türkçe kaynaklarla desteklemek isteyen öğrenciler, Türkçeyi öğrenme konusunda daha hevesli olabilirler. Ayrıca, Türk kültürüne ve toplumuna daha derinlemesine dahil olmak isteyen öğrenciler de Türkçeyi öğrenmeye daha yatkın olabilirler. Bu motivasyonlar, dil öğrenme sürecinde öğrencilerin daha fazla çaba sarf etmelerine ve dili daha etkin bir şekilde kullanmalarına yardımcı olur.

1.5.4. Dil Öğrenme Deneyimi ve Bireysel Faktörler

Öğrencilerin geçmişte başka dilleri öğrenme deneyimleri de Türkçeyi öğrenmeye yatkınlıklarını etkileyen önemli bir faktördür. Daha önce birden fazla yabancı dil öğrenmiş olan öğrenciler, dil öğrenme stratejileri geliştirdikleri için Türkçeyi öğrenme konusunda daha başarılı olabilirler. Bu öğrenciler, dil bilgisi kurallarını kavrama, kelime ezberleme ve dili günlük yaşamda kullanma konusunda daha deneyimlidirler.

Bireysel faktörler de dil öğrenme sürecinde büyük bir rol oynar. Öğrencinin yaşı, öğrenme stili, öğrenmeye ayırdığı zaman ve dil öğrenmeye karşı tutumu, Türkçeyi öğrenme yatkınlığını etkileyebilir. Örneğin, genç yaştaki öğrenciler, genellikle dil öğrenme konusunda daha esnek ve hızlıdır. Ayrıca, görsel, işitsel veya kin estetik öğrenme stiline sahip

öğrencilerin dil öğrenme yöntemleri de farklılık gösterebilir ve bu da Türkçe öğrenme sürecini etkileyebilir.

1.5.5. Türkiye'de Kalma Süresi ve Dil Kullanımı

Türkiye'de öğrenim gören yabancı öğrencilerin Türkçeyi öğrenme yatkınlığını etkileyen bir diğer önemli faktör, ülkede kalma süreleridir. Uzun süre Türkiye'de kalan öğrenciler, Türkçe diline maruz kalma süreleri arttıkça dili daha kolay öğrenebilirler. Gündelik yaşamda market alışverişi yapma, toplu taşıma kullanma, yerel halkla iletişim kurma gibi durumlar, öğrencilerin Türkçeyi pratik yaparak öğrenmelerine olanak tanır.

Ayrıca, Türkiye'de sosyal çevre edinmek ve yerel halkla iletişim kurmak, öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecini hızlandırabilir. Sosyal ortamlarda Türkçe konuşma fırsatı bulan öğrenciler, dili daha etkin bir şekilde kullanarak öğrenme süreçlerini geliştirebilirler. Bu nedenle, Türkiye'de uzun süre kalan ve aktif olarak sosyal çevreye katılan öğrenciler, Türkçeyi öğrenme konusunda daha başarılı olabilirler.

1.5.6. Üniversite ve Dil Eğitimi Olanakları

Türkçe öğrenme sürecinde üniversitelerin sunduğu dil eğitimi olanakları da büyük bir rol oynar. Türkiye'deki birçok üniversite, yabancı öğrencilere yönelik Türkçe dil kursları sunmaktadır. Bu kurslar, öğrencilerin dil öğrenme sürecinde ihtiyaç duydukları desteği sağlar ve onların dil yeterliliklerini artırır. Üniversitelerin sunduğu dil eğitiminin kalitesi, öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecini doğrudan etkileyebilir.

Dil kurslarının yanı sıra, öğrencilerin derslerinde Türkçeyi aktif olarak kullanmaları da dil öğrenme sürecini olumlu yönde etkiler. Türkçe ders materyalleri, ödevler ve projeler, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, üniversite ortamında Türkçe konuşulan sosyal etkinliklere katılmak, öğrencilerin dili daha hızlı öğrenmelerine katkı sağlayabilir. Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu yüksek lisans öğrencilerinin Türkçeyi öğrenmeye yatkınlıkları, birçok faktöre bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Ana dilin Türkçeyle benzerliği, kültürel yakınlık, motivasyon, dil öğrenme deneyimi, Türkiye'de kalma süresi ve üniversitelerin sunduğu dil eğitimi olanakları gibi unsurlar, öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecinde önemli rol oynar. Bu faktörler, her öğrencinin dil öğrenme deneyimini farklı kılmakta ve Türkçeyi öğrenme yatkınlığını belirlemektedir.

Türkçeyi öğrenme sürecinde başarılı olan öğrenciler genellikle motivasyonu yüksek, kültürel olarak uyum sağlayabilen, dil öğrenme konusunda deneyimli ve Türkiye'de aktif bir sosyal yaşama sahip olan bireylerdir. Bu nedenle, yabancı öğrencilerin Türkçeyi öğrenme süreçlerini desteklemek için dil eğitimi olanaklarının artırılması, kültürel uyum programlarının

geliştirilmesi ve öğrencilerin sosyal ortamlara katılımının teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır.

1.5.7. Sosyal Destek ve Arkadaş Çevresi

Türkçeyi öğrenme sürecinde yabancı öğrencilerin sahip olduğu sosyal destek ağı ve arkadaş çevresi de önemli bir etkidir. Türk arkadaşlara sahip olan öğrenciler, günlük yaşamda Türkçeyi kullanma fırsatını daha fazla bulabilirler. Bu, öğrencilerin dil pratiklerini artırarak öğrenme süreçlerini hızlandırır. Aynı zamanda, sosyal destek ağı sayesinde öğrenciler, Türkçeyi öğrenme sürecinde karşılaştıkları zorluklarla daha kolay başa çıkabilirler.

Türk arkadaşlar, öğrencilerin dil hatalarını düzeltmelerine ve doğru kullanımı öğrenmelerine yardımcı olabilirler. Ayrıca, sosyal etkinliklerde, gezilerde veya günlük aktivitelerde Türkçe konuşarak dil pratiği yapmak, öğrencilerin dili daha rahat ve akıcı bir şekilde kullanmalarını sağlar. Bu nedenle, sosyal destek ve arkadaş çevresi, öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecinde önemli bir motivasyon kaynağı olabilir.

1.5.8. Teknolojik ve Dijital Kaynakların Kullanımı

Günümüzde dil öğrenme sürecinde teknolojik ve dijital kaynaklar büyük bir rol oynamaktadır. Yabancı öğrenciler, Türkçeyi öğrenirken mobil uygulamalar, dil öğrenme platformları, çevrimiçi dersler ve dijital sözlüklerden faydalanabilirler. Bu tür kaynaklar, öğrencilerin dil öğrenme sürecini daha esnek ve erişilebilir hale getirir.

Özellikle Duolingo, Babbel, Memrise gibi dil öğrenme uygulamaları, öğrencilerin Türkçeyi günlük olarak pratik yapmalarına olanak tanır. Aynı zamanda, YouTube üzerindeki Türkçe ders videoları, podcast'ler ve dijital ders kitapları gibi kaynaklar da öğrencilerin dil öğrenme sürecinde önemli bir destek sunar. Teknolojik ve dijital kaynakları etkin bir şekilde kullanan öğrenciler, dil öğrenme süreçlerinde daha başarılı olabilirler. Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu yüksek lisans öğrencilerinin Türkçeyi öğrenmeye yatkınlıkları, birçok faktöre bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Ana dilin Türkçeyle benzerliği, kültürel yakınlık, motivasyon, dil öğrenme deneyimi, Türkiye'de kalma süresi, üniversitelerin sunduğu dil eğitimi olanakları, sosyal destek ve arkadaş çevresi ile teknolojik kaynakların kullanımı gibi unsurlar, öğrencilerin Türkçeyi öğrenme sürecinde önemli rol oynar. Bu faktörler, her öğrencinin dil öğrenme deneyimini farklı kılmakta ve Türkçeyi öğrenme yatkınlığını belirlemektedir.

Türkçeyi öğrenme sürecinde başarılı olan öğrenciler genellikle motivasyonu yüksek, kültürel olarak uyum sağlayabilen, dil öğrenme konusunda deneyimli, aktif bir sosyal yaşama sahip ve teknolojik kaynakları etkin kullanan bireylerdir. Bu nedenle, yabancı öğrencilerin

Türkçeyi öğrenme süreçlerini desteklemek için dil eğitimi olanaklarının artırılması, kültürel uyum programlarının geliştirilmesi, öğrencilerin sosyal ortamlara katılımının teşvik edilmesi ve teknolojik kaynakların kullanımının yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır.

1.6. YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRENMEYE İHTİYACI

Globalleşen dünyada eğitim, sınırların ötesine geçen bir kavram haline gelmiştir. Birçok öğrenci, kendi ülkesi dışında farklı bir ülkede eğitim alma şansını değerlendirerek kültürel ve akademik anlamda zenginleşmeyi hedeflemektedir. Türkiye, son yıllarda yabancı öğrenciler için cazip bir eğitim destinasyonu haline gelmiştir. Bu durumun birçok nedeni vardır; Türkiye'nin köklü üniversiteleri, kültürel çeşitliliği, konumu ve ekonomik eğitim imkânları yabancı öğrencilerin dikkatini çekmektedir. Ancak Türkiye'de eğitim almak isteyen yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe öğrenme ihtiyacı önemli bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Bu yazıda, yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenmeye olan ihtiyaçları, bu sürecin zorlukları ve sunduğu fırsatlar detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

1.6.1. Türkçe Öğrenmenin Gerekliliği

Türkiye'de eğitim almak isteyen yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe öğrenmek, yalnızca günlük yaşamı kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda akademik başarıya da doğrudan etki eder. Türkiye'deki üniversitelerin büyük bir kısmı eğitimlerini Türkçe dilinde sunmaktadır. Her ne kadar bazı bölümlerde İngilizce eğitim verilse de, genel anlamda derslerdeki tartışmalar, grup çalışmaları ve öğretim üyeleriyle birebir etkileşimlerde Türkçe bilgisi büyük bir avantaj sağlar. Türkçe bilmeyen öğrenciler, eğitimde iletişim eksikliği yaşayabilir ve bu durum onların akademik performanslarını olumsuz etkileyebilir.

Ayrıca, Türkçe bilgisi sosyal uyum açısından da büyük önem taşımaktadır. Öğrenciler, günlük yaşamlarında, market alışverişinden resmi kurumlarla iletişime kadar birçok alanda Türkçe bilmeye ihtiyaç duyar. Dil bilmek, öğrencilerin yerel kültüre entegre olmalarını, sosyal çevre edinmelerini ve Türkiye'de daha rahat bir yaşam sürdürmelerini sağlar.

1.6.2. Akademik Başarı ve Türkçe

Yabancı uyruklu öğrenciler için Türkiye'de akademik başarıya ulaşmanın en önemli gerekliliklerinden biri, dil bariyerini aşmaktır. Türkçe öğrenmek, öğrencilerin ders materyallerini daha iyi anlamalarını, derslerde aktif katılım sağlamalarını ve sınavlarda başarılı olmalarını kolaylaştırır. Türkçe dil bilgisi eksik olan bir öğrenci, dersi anlamakta zorlanabilir ve bu da akademik performansını doğrudan etkiler. Aynı zamanda, öğrencilerin bilimsel

araştırmalar yaparken Türkçe kaynaklara erişebilmesi de onların akademik başarısı açısından büyük bir avantaj sağlar.

Türkçe öğrenmek, yalnızca dersleri anlamakla sınırlı kalmaz; aynı zamanda öğrencilere tez hazırlama ve bilimsel makale yazma süreçlerinde de yardımcı olur. Bu bağlamda, Türkçe dil yeterliliği, öğrencilerin akademik kariyerlerinde ilerlemeleri ve bilimsel yayınlar yapabilmeleri açısından önemlidir.

1.6.3. Kültürel Uyum ve Türkçe

Dil, bir kültürün en önemli unsurlarından biridir ve bir topluma entegre olmanın en temel yollarından biri, o toplumun dilini öğrenmektir. Yabancı uyruklu öğrenciler, Türkiye'de geçirdikleri süre boyunca yerel kültürü tanımak ve bu kültüre uyum sağlamak durumundadır. Türkçe öğrenmek, öğrencilere bu konuda büyük bir avantaj sunar. Dil sayesinde öğrenciler, yerel halkla daha rahat iletişim kurabilir, gelenekleri ve görenekleri daha iyi anlayabilir ve Türkiye'deki yaşamlarına daha hızlı uyum sağlayabilirler.

Türk kültürü, misafirperverliği ve sıcak insan ilişkileri ile tanınır. Ancak bu ilişkilere dâhil olabilmek ve yerel halkla anlamlı bir bağ kurabilmek için dil bilgisi şarttır. Türkçe öğrenen bir yabancı öğrenci, çevresiyle daha rahat iletişim kurarak sosyal anlamda da kendini geliştirebilir ve yerel halkla daha derin bağlar kurabilir. Bu durum, öğrencinin yabancılık hissini azaltır ve Türkiye'deki eğitim sürecini daha keyifli hale getirir.

1.6.4. Kariyer Fırsatları ve Türkçe Bilgisi

Türkçe öğrenmek, yabancı uyruklu öğrenciler için Türkiye'de ve uluslararası düzeyde çeşitli kariyer fırsatlarını da beraberinde getirir. Türkiye, büyüyen ekonomisi ve geniş iş imkânları ile yabancı öğrenciler için mezuniyet sonrasında da cazip bir ülkedir. Türkiye'de kariyer yapmak isteyen bir yabancı öğrenci, Türkçe dil bilgisi sayesinde iş bulma olasılığını artırabilir. Çoğu işveren, çalışanlarının Türkçe bilmesini bekler; bu durum hem iş yerinde iletişim açısından hem de müşteri ilişkileri açısından önemlidir.

Ayrıca, Türkçe bilen bir öğrenci, Türkiye dışında da çeşitli avantajlara sahip olabilir. Türkiye, stratejik konumu nedeniyle Doğu ile Batı arasında bir köprü görevi görmektedir ve Türkçe bilen bir birey, bu köprüyü kullanarak farklı uluslararası şirketlerde de Çalışmamız fırsatı yakalayabilir. Özellikle Türkiye ile iş yapan şirketlerde Türkçe bilen çalışanlara olan talep her geçen gün artmaktadır. Bu durum, yabancı öğrenciler için Türkçe öğrenmenin kariyer açısından uzun vadeli bir yatırım olduğunu göstermektedir.

1.6.5. Türkçe Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Zorluklar

Yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe öğrenmek bazen zorlayıcı olabilir. Türkçe, dil bilgisi kuralları ve farklı yapısı nedeniyle bazı öğrenciler için karmaşık bir dil olarak görülebilir. Özellikle Latin alfabesi dışında bir alfabe kullanan ülkelerden gelen öğrenciler için Türkçe'nin harfleri ve telaffuzu başlangıçta zorlayıcı olabilir. Ayrıca, Türkçe'nin eklemeli bir dil olması, kelimelerin farklı eklerle değişik anlamlar kazanması gibi durumlar da öğrenciler için öğrenme sürecini karmaşıklştırabilir.

Türkçe öğrenme sürecindeki bir diğer zorluk ise pratik yapma imkânlarının sınırlı olabilmesidir. Yabancı öğrenciler, çoğunlukla kendi dillerini konuşan kişilerle vakit geçirme eğiliminde olabirler ve bu durum, Türkçe pratik yapma fırsatlarını azaltır. Oysa bir dili öğrenmenin en etkili yollarından biri, o dili günlük hayatta sürekli kullanmaktır. Öğrencilerin bu zorluğu aşmak için yerel halkla daha fazla etkileşimde bulunmaları, Türkçe konuşma kulüplerine katılmaları ve Türkçe medya kaynaklarını kullanmaları önerilir.

1.7. TÜRKÇE ÖĞRENME SÜRECİNİ KOLAYLAŞTIRICI YÖNTEMLER

Türkçe öğrenme sürecini kolaylaştırmak için öğrencilerin izleyebileceği çeşitli yöntemler vardır. Öncelikle, dil öğrenme sürecinde motivasyonun yüksek tutulması büyük önem taşır. Öğrencilerin Türkçe öğrenmenin kendilerine katacağı avantajları fark etmeleri ve bu doğrultuda istekli olmaları, sürecin verimli geçmesini sağlar. Aynı zamanda, Türkçe dil kurslarına katılmak, bu süreçte öğrenciler için büyük bir destek sağlar. Üniversiteler ve dil kursları, yabancı öğrencilerin dil bilgilerini geliştirmelerine yardımcı olacak çeşitli programlar sunmaktadır.

Bunun yanı sıra, Türkçe öğrenirken pratik yapmak oldukça önemlidir. Öğrenciler, günlük hayatlarında Türkçe konuşmaya özen göstermeli, Türk dizileri ve filmleri izleyerek dil becerilerini geliştirmelidir. Ayrıca, Türkçe kitaplar okumak ve gazeteler takip etmek de kelime dağarcığını artırmak açısından faydalı olabilir. Teknolojinin sunduğu dil öğrenme uygulamaları da öğrencilerin bu süreçte faydalanabileceği önemli araçlardır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme ihtiyacı hem akademik hem de sosyal hayatlarını daha kolay ve verimli hale getirmek açısından büyük önem taşımaktadır. Türkçe, öğrencilerin Türkiye'de geçirdikleri süre boyunca sadece eğitim hayatlarını değil, aynı zamanda günlük yaşamlarını ve kariyer hedeflerini de etkileyen önemli bir faktördür. Dil öğrenmek, öğrencilerin Türkiye'deki yaşamlarını kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda onlara kültürel bir zenginlik kazandırır ve uluslararası kariyer fırsatlarını genişletir. Her ne kadar Türkçe

öğrenme sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaşsalar da, öğrencilerin bu süreci başarıyla tamamlamaları, onlara hayat boyu kullanabilecekleri değerli bir beceri kazandıracaktır.

1.7.1. Akademik İhtiyaçlar

Türkiye’de eğitim gören yüksek lisans öğrencilerinin önemli bir kısmı, akademik başarılarını artırmak için Türkçe öğrenmek zorundadır. Her ne kadar birçok üniversite İngilizce dilinde programlar sunsa da özellikle Türkçe kaynaklara erişim ve yerel akademik çevrelere entegrasyon için Türkçe bilgisi gereklidir.

- Türkçe Akademik Kaynaklara Erişim: Türkçe bilimsel yayınlar ve kaynaklar, özellikle sosyal bilimler ve tarih gibi alanlarda vazgeçilmezdir.
- Yerel Akademik Çevreyle İletişim: Konferanslar, seminerler ve akademik etkinliklerde Türkçe iletişim becerileri, öğrencilerin akademik çevreye daha iyi adapte olmasını sağlar.

1.7.2. Günlük Hayatta Türkçe Kullanımı

Yüksek lisans öğrencilerinin günlük hayatlarını kolaylaştırmak adına Türkçe öğrenmeleri önemlidir. Market alışverişinden kamu hizmetlerine kadar birçok alanda Türkçe iletişim gereklidir. Öğrencilerin dil öğrenme motivasyonları, bu tür günlük yaşam gerekliliklerinden etkilenir.

1.8. TÜRKÇE ÖĞRENMEYE YATKINLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Yüksek lisans öğrencilerinin günlük hayatlarını kolaylaştırmak adına Türkçe öğrenmeleri önemlidir. Market alışverişinden kamu hizmetlerine kadar birçok alanda Türkçe iletişim gereklidir. Öğrencilerin dil öğrenme motivasyonları, bu tür günlük yaşam gerekliliklerinden etkilenir. Türkçe öğrenmeye yatkınlığı etkileyen çeşitli faktörler, bireyin dil öğrenme sürecini ve bu süreçteki başarısını önemli ölçüde belirler. Bu faktörler genel olarak bireysel özellikler, çevresel etkenler ve dilin kendine özgü zorlukları olarak üç ana başlıkta toplanabilir.

1.8.1. Bireysel Özellikler

Bireysel özellikler, bir kişinin Türkçe öğrenmedeki motivasyonu, dil yeteneği, önceki dil deneyimleri ve kişisel ilgi alanlarını içerir. Bu özellikler dil öğrenim sürecinde oldukça belirleyici olabilir:

I. Motivasyon: Bir kişinin Türkçe öğrenmeye duyduğu ilgi ve amacı, dil öğrenme sürecinde en önemli faktörlerden biridir. Eğer bir birey, Türkçe'yi akademik sebeplerle, iş imkânları veya sosyal sebeplerle öğrenmek istiyorsa, bu güçlü motivasyon onu başarılı bir dil öğrencisi yapabilir.

II. Dil Yeteneği: Dil öğrenme yeteneği kişiden kişiye değişir. Kimi bireyler dil öğrenme konusunda doğuştan gelen bir yeteneğe sahip olabilirler. Bu tür insanlar, dilin gramer kurallarını anlamakta, yeni kelimeleri öğrenmekte ve bunları kullanmakta diğerlerine göre daha başarılıdırlar.

III. Önceki Dil Deneyimleri: Bir kişinin daha önce başka bir dili öğrenmiş olması, Türkçe'yi öğrenme sürecini kolaylaştırabilir. Bu kişi, dil öğrenme sürecinin nasıl işlediğini daha iyi anlar ve önceki deneyimlerinden yararlanarak yeni bir dilde kendine uygun stratejiler geliştirebilir.

IV. Yaş: Dil öğrenme sürecindeki bir diğer önemli bireysel faktör yaşır. Çocukların dil öğrenme yeteneği, yetişkinlere kıyasla daha yüksek olabilir. Erken yaşlarda öğrenilen diller, kalıcı hale gelir ve dilin telaffuzunu da daha doğru bir şekilde öğrenme imkânı tanır.

1.8.2. Çevresel Etkenler

Türkçe öğrenmeye yatkınlığı etkileyen bir diğer önemli unsur çevresel etkenlerdir. Bu etkenler, bireyin yaşadığı yer, çevresindeki Türkçe konuşan insanların varlığı ve dil öğrenme fırsatlarına erişimi gibi unsurları kapsar.

I. Dil Maruziyeti: Bir kişinin Türkçe'yi ne kadar sıklıkla duyduğu ve kullandığı, dil öğrenme sürecini doğrudan etkiler. Türkçe konuşulan bir ülkede yaşamak veya Türkçe konuşan insanlarla düzenli olarak iletişim kurmak, dilin daha hızlı ve etkili bir şekilde öğrenilmesine yardımcı olabilir.

II. Eğitim Kaynaklarına Erişim: Türkçe öğrenme sürecinde kullanılan materyallerin kalitesi ve bireyin bu materyallere erişimi de önemlidir. Kaliteli kitaplar, dil uygulamaları, Türkçe dersleri veya dil okulları gibi kaynaklara erişim, öğrenme sürecini olumlu yönde etkiler.

III. Kültürel Bağlantı ve İlgi: Türk kültürüne duyulan ilgi de dil öğrenme sürecinde önemli bir rol oynar. Türk dizilerini izlemek, Türk müziğini dinlemek veya Türkiye'ye seyahat etmek gibi aktiviteler, bir kişinin dili öğrenme motivasyonunu artırabilir ve dili daha etkili bir şekilde öğrenmesine yardımcı olabilir.

1.8.3. Dilin Kendine Özgü Özellikleri

Türkçe'nin kendine özgü dil bilgisel ve fonetik yapısı da öğrenme sürecini etkileyebilir. Türkçe, yapısal olarak pek çok Batı dilinden farklı özelliklere sahiptir.

I. Dil bilgisel Zorluklar: Türkçe, eklemeli bir dil olması nedeniyle birçok kişi için başlangıçta karmaşık gelebilir. Fiillerin sonuna eklenen çeşitli ekler, cümle yapısını oluştururken kullanıcının dikkatli olmasını gerektirir. Ayrıca, Türkçe'de kelime sıralaması pek çok Batı dilinden farklıdır ve bu durum, dil öğrenenler için başlangıçta zorluk yaratabilir.

II. Fonetik Özellikler: Türkçe'deki bazı sesler, özellikle ana dili Türkçe olmayan bireyler için zor olabilir. Örneğin, “ı” veya “ü” gibi sesler, pek çok dilde bulunmadığı için telaffuz edilmesi ve anlaşılması güç olabilir.

III. Uyum Kuralları: Türkçe'nin ünlü uyumu gibi kuralları, dil öğrenenler için zorlayıcı olabilir. Ancak bu kurallar öğrenildiğinde dilin mantığını anlamak ve doğru cümleler kurmak daha kolay hale gelir.

1.8.4. Öğrenme Yöntemleri

Dil öğrenme sürecinde kullanılan yöntem ve stratejiler de önemli bir etkiye sahiptir. Dil öğrenme yöntemleri kişiye göre farklılık gösterir ve bireyin bu sürece uyum sağlayabilmesi, öğrenme hızını ve başarısını etkiler.

I. Dil Pratiği: Dil pratiği yapmak, bir dili öğrenmenin en etkili yollarından biridir. Dil sınıflarında yapılan konuşma pratikleri, Türkçe konuşulan ortamlara katılım veya dil değişim programları gibi aktiviteler, öğrenilen bilgilerin pekişmesine ve kullanıma geçmesine katkıda bulunur.

II. Teknoloji ve Uygulamalar: Dil öğrenme uygulamaları, Türkçe öğrenme sürecinde büyük kolaylık sağlar. Bu tür uygulamalar, kişiye özel öğrenme hızında ilerlemeyi ve dilediği zaman pratik yapmayı mümkün kılar. Ayrıca, çevrimiçi videolar ve ses kayıtları, dinleme ve anlama becerilerini geliştirmek için etkili araçlardır.

Türkçe öğrenmeye yatkınlık, bireysel özellikler, çevresel etkenler ve dilin yapısal özellikleri gibi birçok faktörden etkilenir. Kişisel motivasyon, dil yeteneği, çevresel destek ve uygun öğrenme yöntemleri, bu sürecin başarısında belirleyici rol oynar. Bu faktörlerin farkında olmak, Türkçe'yi öğrenmeye başlayan bireylerin süreci daha verimli ve etkili bir şekilde yönetmelerine yardımcı olabilir.

1.9. TÜRKÇE ÖĞRENİMİNİ DESTEKLEYEN STRATEJİLER

Etkili Dil Öğrenme Yöntemleri:

- I. Dil Değişim Programları: Yabancı öğrencilerin Türk öğrencilerle dil pratiği yapmasını sağlar. Bu tür programlar, pratik yapma fırsatları sunarak öğrenme sürecini hızlandırır.
- II. Dijital Uygulamalar ve Teknoloji Kullanımı: Duolingo, Busuu ve Memrise gibi dil öğrenme uygulamaları, öğrencilerin bireysel olarak pratik yapmalarına olanak tanır.
- III. Gerçek Hayatta Uygulama: Market alışverişi, toplu taşıma ve sosyal etkinlikler sırasında Türkçe pratiği yapmak, dil becerilerini geliştirmede etkili bir yoldur.

Üniversitelerin Rolü:

- I. Dil Kursları ve Atölyeler: Üniversiteler, yabancı öğrenciler için başlangıç, orta ve ileri düzey dil kursları düzenleyerek öğrenim sürecini destekleyebilir.
- II. Sosyal Entegrasyon Programları: Kulüp faaliyetleri ve etkinlikler, yabancı öğrencilerin Türkçe konuşma fırsatlarını artırabilir.

Öğrenci Deneyimlerinden Örnekler:

Yabancı uyruklu yüksek lisans öğrencilerinin deneyimleri, Türkçe öğrenme süreçlerinin nasıl şekillendiğine dair değerli bilgiler sunmaktadır:

Başarı Hikayeleri: Türkçe öğrenen ve akademik hayatlarında başarılı olan öğrenciler, dilin entegrasyon üzerindeki olumlu etkisini vurgular.

Karşılaşılan Zorluklar: Dil öğreniminde motivasyon kaybı yaşayan öğrenciler, genellikle destekleyici bir ortamın eksikliğini belirtir.

Yabancı uyruklu yüksek lisans öğrencilerinin Türkçe öğrenmeye yatkınlığı, bireysel, çevresel ve eğitimsel faktörlerin bir kombinasyonu tarafından şekillenir. Türkçe öğrenme sürecindeki başarı, yalnızca bireysel çabaya değil, aynı zamanda eğitim kurumlarının ve sosyal çevrenin sağladığı desteklere de bağlıdır. Öğrencilere uygun kaynaklar, etkili öğretim yöntemleri ve destekleyici bir çevre sunulduğunda, Türkçe öğrenme süreci hem bireysel hem de toplumsal düzeyde daha verimli hale gelir.

Bu bağlamda, üniversiteler ve dil öğretim merkezleri, yabancı öğrencilere yönelik Türkçe dil eğitimi programlarını daha kapsamlı ve etkili hale getirmek için adımlar atmalıdır. Öğrencilerin Türkçe öğrenmeye olan yatkınlıkları, yalnızca dil öğrenim süreçlerini değil, aynı zamanda Türkiye'deki akademik ve sosyal entegrasyonlarını da derinden etkiler.

Türkçe öğrenmeye en yatkın ülkeler, genellikle Türkçeyle dilsel, kültürel veya coğrafi yakınlıkları olan ülkelerdir. Bu bağlamda, Türkçe öğreniminde başarılı olan ülkelerin başında Türk dili ailesine mensup dillerin konuşulduğu ülkeler gelir. Özellikle Orta Asya'da bulunan Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan gibi ülkeler, dil yapılarının Türkçeyle

benzerlik göstermesi nedeniyle bu konuda öne çıkar. Bu ülkelerdeki diller, Türkçeye aynı kökene sahip olup eklemeli dil yapısını paylaşır; bu durum, gramer kurallarının ve kelime türetme sistemlerinin öğrenimini kolaylaştırır. Ayrıca, Türkiye ile tarihsel bağları olan Balkan ülkeleri de Türkçe öğrenmeye yatkınlık gösterir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türkçenin bu bölgelerde uzun yıllar boyunca resmi dil olarak kullanılmış olması, dilin yerel diller üzerinde izler bırakmasına neden olmuştur. Sırbistan, Bosna-Hersek, Kuzey Makedonya ve Arnavutluk gibi ülkelerde Türkçe öğrenme motivasyonu hem dilsel miras hem de Türkiye ile mevcut ekonomik ve kültürel ilişkilerle desteklenmektedir. Orta Doğu ülkeleri de Türkçe öğrenme açısından dikkat çekici bir potansiyele sahiptir. Özellikle Arapça konuşulan ülkelerde, Osmanlı döneminden gelen tarihsel bağlar ve kültürel etkileşim, Türkçeye olan ilgiyi artırır. Modern dönemde Türkiye'nin kültürel ürünleri, özellikle Türk dizileri, filmleri ve müzikleri, bu ülkelerde Türkçeye olan ilgiyi canlandırmış ve öğrenme motivasyonunu yükseltmiştir. Ek olarak, Pakistan gibi bazı Güney Asya ülkelerinde, Türk kültürüne duyulan yakınlık ve tarihsel bağlar nedeniyle Türkçe öğrenme eğilimi güçlüdür. Bu ülkelerde Türkçe, hem kültürel hem de ekonomik nedenlerle bir öğrenim hedefi haline gelmiştir. Son olarak, Türkiye ile eğitim ve iş ilişkilerini geliştirmek isteyen ülkelere gelen öğrenciler, Türkçeyi kariyer fırsatlarını artırmak için bir araç olarak görmektedir. Bu gruplar, dilin ekonomik ve diplomatik değerine odaklanarak öğrenim süreçlerini daha motive bir şekilde sürdürür. Bu faktörlerin birleşimi, Türkçeye olan yatkınlığı artıran temel unsurları oluşturur. Türkçe öğrenmeye yatkın ülkeler arasında dikkate değer bir diğer grup ise, Türkiye ile güçlü ekonomik ve ticari ilişkiler geliştiren Avrasya ülkeleridir. Azerbaycan, Türkiye ile dilsel ve kültürel benzerliklerin yanı sıra yakın ekonomik iş birlikleri sayesinde Türkçe öğrenmeye en yatkın ülkelerden biri olarak öne çıkar. Azerbaycan Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasındaki benzerlikler, öğrencilerin dili öğrenmesini kolaylaştırırken, iki ülke arasındaki kardeşlik bağı da motivasyon kaynağı olmaktadır. Benzer şekilde, Gürcistan ve İran gibi ülkelerde de Türkçe öğrenme eğilimleri gözlemlenmektedir. Bu ülkelerle Türkiye arasında tarihsel, ticari ve coğrafi bağlar, Türkçe öğrenimine olan ilgiyi sürekli olarak canlı tutmaktadır. Batı Avrupa'da ise Almanya, Fransa ve Hollanda gibi ülkeler, Türk diasporasının yoğunluğu nedeniyle Türkçe öğrenmeye yatkınlık gösteren ülkeler arasında yer alır. Bu ülkelerde yaşayan Türk kökenli nüfus, Türkçe dilini bir iletişim aracı olarak kullanmanın ötesinde, kültürel kimliklerini korumak için önemli bir unsur olarak görmektedir. Aynı zamanda, bu ülkelerde Türk kültürüne ilgi duyan kişiler için Türkçe öğrenmek bir hobi ya da kariyer fırsatı olarak değerlendirilmektedir. Türkçe'nin diasporalar aracılığıyla aktarımı, bu ülkelerdeki yeni nesiller arasında da Türkçe öğrenimine katkıda bulunur. Latin Amerika'da, özellikle Arjantin ve Brezilya gibi ülkelerde Türk dizilerinin popülerliği, Türkçe öğrenmeye olan ilgiyi artırmaktadır. Bu bölgelerdeki insanlar, Türkiye'nin

kültürünü daha yakından tanımak ve Türkçe öğrenerek bu kültüre erişim sağlamak istemektedir. Ayrıca, Güneydoğu Asya'da Malezya ve Endonezya gibi ülkelerde İslamî bağlar ve Türkiye'ye duyulan hayranlık, Türkçe öğrenmeye olan ilgiyi güçlendiren önemli bir faktördür. Bu ülkelerde Türkçe hem kültürel hem de akademik amaçlarla öğrenilmekte ve giderek daha fazla talep görmektedir. Türkçe öğrenmeye yatkın ülkeler genellikle Türkiye ile tarihsel, dilsel, kültürel veya ekonomik bağları olan bölgelerden oluşmaktadır. Bu yatkınlık, dilin öğrenilme sürecini kolaylaştırırken, aynı zamanda Türkçe'nin uluslararası alanda daha yaygın bir dil haline gelmesine katkıda bulunmaktadır. Türkiye'nin kültürel, ekonomik ve diplomatik etkisinin artması, bu ülkelerde Türkçe öğrenme motivasyonunu daha da artırmakta ve Türkçe'nin küresel bir dil olarak konumunu güçlendirmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Çalışmamız, tarama modeline dayalı bir araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu model, belirli bir konuya ilişkin mevcut durumun sistematik bir şekilde incelenmesi ve betimlenmesi amacıyla kullanılır. Araştırmada, farklı ülkelerden gelen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğreniminde başarı durumları ve öğrenme yatkınlıkları incelenmiştir.

Konu üzerine daha önceden yazılmış tezler makaleler ve kitaplar analiz edilip literatür araştırması yapılarak belge analizi deseni ile bir sonuca varılacaktır. Belgesel tarama olarak da bilinen belge analizinde, var olan kayıt ve belgeler incelenerek veri elde edilmektedir. Belge analizi, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Bir başka ifadeyle belge analizi, basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde gerçekleşen bir dizi işlemdir (Bowen, 2009). Bu süreç ayrıca, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesi olarak da tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Aynı zamanda resmi ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesidir

(Ekiz, 2015). Diğer bir tanıma göre ise belge analizi, birincil araştırma verileri kaynağı olarak çeşitli yazılı metin biçimlerini toplamak, gözden geçirmek, sorgulamak ve analiz etmektir

(O'Leary, 2017). Kısacası, araştırma konusu hakkında diğer kişi ya da kurumlar tarafından yazılmış, hazırlanmış ya da yaratılmış çeşitli yazı, belge, yapım veya kalıntının toplanması ve incelenmesi belge analizi olarak kabul edilmektedir (Seyidoğlu, 2016).

Bölüm başlıkları, büyük harflerle, 12 punto ve kalın olarak yazılmalıdır. Tezi bölümlere ayırmada rakam sistemi kullanılmalı ve her bölüme, bölüm numarası verilmelidir (Birinci Bölüm, İkinci Bölüm vb.). Her bölüm yeni sayfadan başlamalıdır.

Araştırmada, bölümler arasında bir dengenin kurulmasına özen gösterilmelidir. Zorunlu olmadıkça, bölümler arası sayfa farkının çok fazla olmaması gerekir. Bu durum hem bölümlerde anlatılan konuların dengeli dağılmasına hem de çalışmanın daha etkin bir şekilde sunulmasına katkı sağlayacaktır. Tezin başlangıcı, devamı ve sonucu arasındaki bütünlüğe dikkat edilmelidir.

Tez bölümlerin yazımında Kuramsal Çerçeve, Yöntem, Bulgular gibi bilimsel bir eserde olması gereken bölüm başlıkları bulunmalıdır.

Bu bölümde araştırmada temel alınan bilimsel yaklaşım ve araştırma modeli/deseni açıklanmalı; örneklem seçimi, uygulama süreci, öğrenme ortamı, materyali geliştirme süreci, veri toplama araçları ve bu araçların geçerlik ve güvenilirliği, uygulama süreci, veri toplama ve analizi süreci ayrıntılı bir şekilde açıklanmalıdır. Ayrıca çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği için yürütülen süreçler belirtilmeli, araştırmacının rolü açık bir biçimde ifade edilmelidir.

2.2. VERİ TOPLAMANMASI VE ANALİZİ

Literatür Tarama ve Özeti

Türkçe öğretimi konusunda gerçekleştirilen çalışmalarda, yabancı uyruklu öğrencilerin dil öğrenim süreçleri, kullanılan yöntemler, motivasyon kaynakları ve kültürel unsurların rolü gibi konular detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Dil öğretimi sürecinde öğrencilerin dil öğrenmeye yönelik eğilimleri, kültürel farklılıkların etkisi, öğretim yöntemleri ve dijital araçların kullanımı, bu alanda yapılan birçok çalışmanın odak noktalarından olmuştur. Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihçesine bakıldığında, Osmanlı İmparatorluğu döneminden başlayarak Cumhuriyet dönemine kadar uzanan bir süreçte, Türkçenin yabancılara öğretimi önemli bir yer tutmaktadır. Bu dönemde Türkçe, özellikle Osmanlı coğrafyasındaki çeşitli milletlere resmi dil ve iletişim aracı olarak öğretilmiştir. Cumhuriyet döneminde ise Türk dilinin modernleşmesi ve sadeleştirilmesi yönünde adımlar atılarak, yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi konusunda kapsamlı çalışmamızlar yapılmıştır. Özellikle Latin alfabesinin kabulü, dilin öğrenilmesini kolaylaştırmış ve uluslararası öğrencilere daha cazip hale getirmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde kullanılan yöntemler, zamanla değişiklik göstermiş ve modern dil öğretim yaklaşımları benimsenmiştir. Geleneksel dilbilgisi temelli yöntemlerin yanı sıra, öğrenci merkezli, iletişimsel ve kültürel unsurları içeren öğretim yöntemleri tercih edilmiştir. Yapılan çalışmamızlar, dil öğrenim sürecinde öğrenci motivasyonunun, kullanılan yöntemlerin ve öğretim materyallerinin önemine dikkat çekmektedir. Örneğin, Türkçeyi öğrenen yabancı öğrencilerin, kültürel bağlamların ders içeriklerine dâhil edilmesi durumunda daha yüksek bir motivasyonla öğrenmeye devam ettikleri ve başarı düzeylerinin arttığı gözlemlenmiştir. Teknolojinin dil öğretimindeki rolü de literatürde önemli bir yer tutmaktadır. Son yıllarda dijital materyallerin, çevrimiçi platformların ve mobil uygulamaların dil öğretiminde kullanılması üzerine yapılan araştırmalar, bu araçların öğrencilerin dil becerilerinin gelişmesine olan etkisini incelemiştir. Çevrimiçi dersler ve dil uygulamaları, özellikle dil öğretiminde yer ve zaman kısıtlamalarını aşarak öğrencilere daha

fazla öğrenme fırsatı sunmaktadır. Bu araçların, öğrenci merkezli öğretim yöntemleriyle birleşerek öğrencilerin dil öğrenme sürecinde daha etkili oldukları tespit edilmiştir. Kültürel unsurların dil öğretimindeki etkisi de literatürde sıklıkla ele alınmıştır. Kültür ve dil arasındaki güçlü bağın, dil öğretim sürecinde göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmaktadır. Yabancı öğrenciler için dil öğrenmek sadece dilbilgisi kurallarını öğrenmek değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kültürel değerlerini ve yaşam tarzını da anlamaktır. Kültürel unsurların ders içeriğine dâhil edilmesi, öğrencilerin dil öğrenme motivasyonunu artırmakta ve dili daha anlamlı bir şekilde öğrenmelerini sağlamaktadır.

Bununla birlikte, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yapılan araştırmalarda, öğrencilerin ülkelerine göre dil öğrenme yatkınlıklarında belirgin farklılıklar olduğu ifade edilmektedir. Bazı ülkelerin eğitim sistemlerinde yabancı dil öğrenmeye verilen önem ve bu ülkelerde Türkçeye yakın dil yapılarının varlığı, öğrencilerin Türkçe öğrenmedeki başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Özellikle Türkçeye dil yapısı açısından benzerlik gösteren dillerden gelen öğrencilerin, dil öğrenme sürecinde daha az zorlandıkları ve başarı düzeylerinin daha yüksek olduğu literatürde yer almaktadır. Bu Çalışmamız, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe dil öğrenme süreçlerini ülkelerine göre karşılaştırmalı olarak ele almakta ve bu süreçte etkili olan faktörleri analiz etmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde kültürel unsurlar, öğretim yöntemleri ve modern teknolojilerin kullanımı gibi birçok farklı boyut detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmada, yabancı öğrencilerin dil öğrenme süreçlerinde motivasyonlarının, geldikleri ülkelerin dil ve kültürel özellikleri ile öğretim yöntemlerinin önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır. Çalışmamızda, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde geçmişte karşılaşılan zorluklar ve bugünkü modern öğretim teknikleriyle bu zorlukların nasıl aşıldığı üzerinde durulmuştur. Türkçe öğretiminin tarihsel süreçleri ele alınarak, bu süreçte farklı dönemlerde uygulanan yöntemler ve kullanılan materyaller değerlendirilmiştir. Türkçenin öğretiminde, kültürel bağlamın entegrasyonunun öğrencilere sağladığı katkılar ve öğrencilerin kültürel unsurlar sayesinde dil öğrenim sürecine olan ilgilerinin nasıl arttığı detaylandırılmıştır.

Modern teknolojilerin Türkçe öğretimindeki rolü de Çalışmamızda önemli bir yer tutmaktadır. Çevrimiçi platformlar, dil öğrenme uygulamaları ve dijital materyallerin Türkçe öğretiminde kullanılması, öğrencilerin dil becerilerinin gelişimine katkı sağlamış ve dil öğrenme sürecini daha erişilebilir hale getirmiştir. Bu araçların, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde motivasyonlarını artırdığı ve daha kalıcı öğrenme sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulguları arasında, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenimindeki başarılarının ülkelerine göre farklılık gösterdiği belirtilmektedir. Bu farklılıkların, öğrencilerin ana dilleri, kültürel altyapıları ve motivasyon seviyeleri gibi faktörlerle ilişkili olduğu görülmüştür. Özellikle Türkçeye benzer dil yapısına sahip ülkelere gelen öğrencilerin, dil öğreniminde daha başarılı oldukları ve süreci daha hızlı ilerlettikleri tespit edilmiştir.

Çalışmamız, Türkçenin uluslararası bir dil olarak öğretimindeki önemine ve bu dilin kültürel bir köprü olma niteliğine dikkat çekmektedir. Türkçe, sadece bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda Türkiye'nin kültürel ve tarihsel zenginliklerini dünya çapında tanıtan bir araç olarak ele alınmıştır. Yabancı öğrencilerin Türkçeyi öğrenmesi, kültürler arası etkileşimi artırmakta ve bireylerin Türk kültürünü daha iyi anlamalarına olanak sağlamaktadır. Ayrıca, Türkçenin uluslararası ilişkilerde diplomatik bir araç olarak kullanılma potansiyeli de vurgulanmıştır. Çalışmamız, Türkçe dil öğretimi sürecinde ülkeler arası kültürel ve dilsel farklılıkların öğrencilerin başarı düzeyleri üzerindeki etkilerini ortaya koymaktadır. Kültürel unsurların, öğretim yöntemlerinin ve modern teknolojilerin dil öğretimindeki rolü, Türkçenin uluslararası alanda daha yaygın bir dil haline gelmesi için önemli stratejiler sunmaktadır. Bu bağlamda, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçeye olan ilgisinin artırılması ve dil öğretiminde kültürel entegrasyonun sağlanması, dil öğrenme sürecini daha verimli ve anlamlı hale getirecek önemli faktörler olarak öne çıkmaktadır.

Çalışmamızda konumuzla ilgili ya da yakın olan önceden yazılmış tezler, makaleler ve kitaplar literatür taraması ile incelenmiş ve özetlenmiştir:

Yabancılara Türkçe öğretimi konusundaki çalışmalar, üniversiteler bünyesinde ilk defa Boğaziçi Üniversitesi tarafından 1982 yılında açılan Türk Dili ve Kültürü Programı ile başlatılmış ve sonrasında ise 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde kurulan TÖMER ile devam etmiştir (Erdil, 2017).

Günümüzde pek çok üniversite ve şehirde yabancılara Türkçe öğretimi programları kurulmuş ve yabancılara Türkçe hizmeti vermektedir. Sonraki yıllarda ise TİKA tarafından kurulan YEE ile yurt dışındaki üniversitelerde kurulan Türkoloji bölümleri Türkçenin yabancılar tarafından öğrenilmesini teşvik etmek amacıyla çok önemli katkılarda bulunmuşlardır. Üniversitelerin ilgili bölümlerinde lisansüstü programlar açılarak Türkçenin yabancılara öğretimi konusunda pek çok akademik çalışmamız yapılması sağlanmıştır. Ülkemizde yapılan güncel bir çalışmamızda toplam 125 üniversitede özellikle yabancılara yönelik Türkçe öğretim merkezleri olduğu ortaya koyulmuştur (Erdil, 2018).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sırasında cinsiyet Türkçe öğrenimi ortamında bu çalışmamız verileri ve alan yazın çerçevesinde ayırıcı bir özellik olmasa da kültürel olarak

homojen bir sınıf oluşturma gerekliliği önemli konulardan biridir. Dil öğrenme profili benzerlik gösteren öğrencilerin aynı sınıfta olması, bu öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıracak ve öğrenme başarılarını artıracaktır. Bu aynı zamanda söz konusu sınıf ikliminin standart yöntem ve stratejilerle güçlendirilmesi; yeni uygulamaların ve bu uygulamalara bağlı sonuçların genellenebilmesini güçlendirecektir (Şengül, 2018).

Dil seviyesi ve yabancıların Türkçe öğrenme profilleri ile ilgili öğreticilere yöneltilen soruya verilen cevaplarda, sahip olunan dil seviyesinin öğrencilerin motivasyonunu etkilediğini belirtmişlerdir zira bu sonuç daha önce yapılan Çalışmalarda ulaşılan sonuçlarla benzerlik göstermektedir (Cesur, 2008). Buna ek olarak; benzer kültürlerden gelen öğrencilerin, Türkçe öğreniminde daha başarılı oldukları ve öğrenme sürecinde daha ilgili oldukları belirtilmiştir. Ayrıca kültür durumlarının, derslere katılım ve motivasyonla da ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç, daha önce yapılan Çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Batumlu ve Erden, 2007).

Öğrenciler, genel çerçevede Türkçeye ve Türk kültürüne karşı olumlu bir tutum içerisinde olmakla beraber dil öğrenme hedeflerinin gerçekleştirilmesi için bazı sorunlarla karşılaşmaları durumu da söz konusudur. Bu sorunun başında da ekonomik sorunların geldiğini söylemek mümkündür (Alyılmaz, Biçer ve Çoban, 2015).

Grafiker; Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler, sınav puanlarının dil öğrenmelerini etkilediklerini belirtmişlerdir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler sınav puanlarının genel olarak öğrencileri olumlu etkilediği, öğrencilerin yüksek puan alabilmek için daha fazla çaba harcadıklarını ifade etmişlerdir. Sınavlar hem eğitim öğretimin aksayan yönlerini tespit etmeye hem de öğrencilerin öğrendiklerinin farkına varmalarına yardımcı olur, sınavlar sayesinde insanların sosyalleşip şahsiyet elde ettiklerini belirtmiştir (Demir, 2013).

“İçsel motivasyon; bireyin bir şeyler elde edebilmek için çaba göstererek başarıya ulaştığında kendisini yeterli, bağımsız hissetmesi ve üst düzey gereksinimlerini karşılaması durumudur” (Onaran, 1981).

Motivation in second and foreign language learning. Language Teaching, 31 (3), 117-135; Öncelikle bireyin içinden gelen öğrenme arzusunu yansıtan (Ryan ve Deci, 2000) içsel motivasyonunun yüksek oluşu ve yabancı dil öğrenmeye istekli olması bu alandaki başarı şansını artıracaktır (Dörnyei, 2005; Akt. Şahin, 2009).

Öğrenme hedefinin birey tarafından belirlenmesi hâlinde içsel motivasyon devreye girdiğinden bireyin başarı şansı artmaktadır (Karip, 2007).

Kişinin içinden gelen merak, ilgi, öğrenme ihtiyacı, yeterli olma isteği, yeterlik, gelişme arzusu içsel motivasyon kaynaklarına örnek gösterilebilir. İyimser bireylerin işlerin iyiye gideceğine olan inançları içsel motivasyon düzeyinin kötümser bireylerinkinden daha yüksek olmasını sağlar (Akbaba, 2006).

Yabancı öğrencilerin Türkçe derslerinde motivasyonlarını artıran davranışların sınıf ortamına nasıl gerçekleştiğini tespit etmek amacıyla yarı yapılandırılmış gözlem formu geliştirilmiştir. Gözlem formu geliştirilirken ilgili alan yazını incelenerek gözlem formunda yer alacak maddeler belirlenmiştir. Oluşturulan form üzerinde uzman görüşü alınarak formun son hâli belirlenmiştir. Gözlem tekniği, bir başkasından direkt bilgi almak ya da birinin ifadelerine başvurmadan ziyade diğer tekniklerden farklı olarak araştırmacının gördükleri, duydukları ve kaydettiklerine dayalı olarak verilerin oluşturulması ve toplanması sürecine dayanmaktadır (McMillan ve Schumacher, 2010).

Güvenç, B. (2002). *Kültürün ABC'si*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları; Bir toplumu var eden iki önemli unsur dil ve kültürdür. Bu nedenle dil ve kültür arasında doğal bir bağ vardır. Demirel'e (2012: 2) göre "*dil insanların oluşturduğu toplumlarda kullanılır. Her toplumun kendi bireyleri arasında anlaşma sağlamaları, iletişim kurmaları dil olgusuyla gerçekleşmektedir*". Akarsu'ya (1998: 83) göre, "*dil konuşulduğu toplumun özelliklerini en iyi yansıtan unsurdur. Toplumun ortaya koymuş olduğu kültürel değerlerin izleri dil ile kendini göstermektedir*". Korkmaz'a (2010: 67) göre "*dil, insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre biçimlenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü, çok yönlü ve gelişmiş sistem olarak da tanımlanabilir*". "*Dil denilen iletişim aracı, toplumu bir arada tutan harç; kültürü taşıyan ortak bir hazine ve toplumu yansıtan bir aynadır. Toplum ve kültürde ne varsa dilde ifadesini bulur. Dilde neler varsa, toplum ve kültürde asılları veya yankıları vardır*".

Kültür, "insan toplumunun, biyolojik olarak değil de, sosyal olarak kuşaktan kuşağa aktardığı maddî ve maddî olmayan ürünler bütünü, sembolik ve öğrenilmiş ürünler ya da özellikler toplamıdır" (Cevizci, 1999).

Günay, (1995) kültürü; "belli bir ülkede yaşayan insanların ortaya koyduğu, dil ve devletle var olabilen, en çok dilde ifadesini bulan ve yine bunların gelişmesine yardımcı olan manevî bir değer" olarak tarif eder. Kafesoğlu (1998), belirli bir topluluğa ait sosyal davranış ve teknik kuruluşların kültürü meydana getirdiğini belirtmektedir. Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere dil ile kültür birbiriyle yakından ilişkili iki kavramdır. "*Kültür dille ve dilde yaşar, gelişir, birikir. Dil kültürün en sağlam hazinesidir*".

Diğer bir ifadeyle; “*dil kültürün bir parçasıdır ve aynı zamanda kültürü oluşturur*” (Lixian ve Cortazzi, 1998)

Dil ve kültür arasındaki bu bağdan dolayı ikinci dil ğretiminde dil bilgisi ve sözcüklerin ğretimi yeterli olmamakta, hedef dile ait kültürün de kazandırılması gerekmektedir çünkü “*bir dilin kültürünü bilmek o dilin anlam farklılıklarını tam olarak anlayabilmek için gereklidir. Kültürü bilmek bir nevi dilin doğru anlaşılacağı yetisi olarak görülür*” (Byram, ve Grundy, 2002).

“Dil, insanın insanlarla ve tüm evrenle ilişkisini kuran bir araçtır. Ancak unutmamak gerekir ki dilin insan için işlevi salt bildirişimle de sınırlı değildir. Dil kültürün yalnızca taşıyıcısı değildir, yaratıcısıdır da. İnsanın evrenle karşılaşması her dilde farklı bir biçimde gerçekleşir. Bu nedenledir ki her dilde yaşama farklı bir bakışı, yaşamın farklı bir yorumlanışını ve işleyişini buluruz. Demek ki her dil eğitimi süreci, o dilin kültürünü de öğrenme, tanıma ve özümleme sürecidir. Ancak böyle bir bilinçli uğraşla o dile ve kültüre egemen olunabilir” (Polat, 2006).

Demirel (1990), Dil ğretiminde uygulanması gereken genel ilkeleri sıralarken “*ğretilen dilin kültürünü de öğretmeye çalışma*” ilkesini de saymaktadır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç

Bu araştırmada elde edilen bulgular, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme süreçlerinde ülkelerine bağlı olarak belirgin farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Öğrencilerin ana dillerinin Türkçe ile olan yapısal benzerlikleri, daha önceki dil öğrenme deneyimleri, kültürel yakınlıkları ve eğitim sistemlerinin yapısı bu farkların temel nedenleri arasında yer almaktadır. Özellikle dijital öğrenme araçlarının kullanımı, motivasyon düzeyleri ve sosyal destek unsurlarının, öğrencilerin dil öğrenme başarılarını anlamlı biçimde etkilediği görülmüştür. Araştırmanın sonuçları, önceki alan yazınla büyük ölçüde örtüşmekte, ancak ülke temelli ayrıntılı değerlendirmeler sunması açısından literatüre yeni bir katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürel içeriklerin önemi bir kez daha teyit edilmiş ve dijital materyal destekli öğretim yaklaşımlarının yaygınlaştırılması gerektiği anlaşılmıştır.

Tartışma

Bu çalışma, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelerine göre dil öğrenme başarılarında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Bu farklılıklar yalnızca dilsel benzerliklerden kaynaklanmamakta, aynı zamanda öğrencilerin kültürel arka planları, öğrenmeye yönelik bireysel motivasyonları, önceki dil öğrenme deneyimleri, kullandıkları öğrenme stratejileri ve öğretim ortamlarının kalitesi gibi çok boyutlu faktörlerden etkilenmektedir. Araştırma, Türkçenin öğrenciler açısından yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültürel bir aktarım ve kimlik inşa aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Dil öğrenimi, yalnızca bireyin bilişsel becerileriyle değil; duyuşsal, sosyal ve kültürel yönleriyle de doğrudan ilişkilidir. Öğrencinin öğrenme sürecine dahil olurken getirdiği önceki bilgi, dil bilgisi, kültürel beklentiler, hedef dile yönelik tutumu ve öğrenme alışkanlıkları, başarının doğrudan belirleyicisidir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler, bu çoklu etkenlerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için birbirini etkileyen bir yapı oluşturduğunu göstermiştir. Özellikle dil ailesi yakın olan öğrencilerin (örneğin Azerice, Kazakça konuşanlar) Türkçeyi daha kolay içselleştirdiği gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, farklı dil ailelerinden gelen öğrencilerin – özellikle Hint-Avrupa dillerini konuşanların – başlangıçta daha fazla zorluk yaşadıkları ancak uygun öğretim stratejileri ve süreklilik sağlandığında bu farkı kapatabildikleri gözlemlenmiştir. Bu bulgu, öğrenmenin yalnızca başlangıç koşullarıyla değil, sürecin niteliğiyle de şekillendiğine işaret etmektedir. Özellikle bireysel farklılıkları gözetken, esnek ve öğrenci merkezli bir yaklaşımın benimsenmesi, dil öğrenme sürecinde başarıyı artıran önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Kültürel yakınlık ve hedef dile olan ilgi, öğrenme motivasyonunun gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmada, öğrencilerin Türk kültürüne duyduğu ilginin Türkçeyi öğrenme isteklerini artırdığı ve bu durumun öğrenme süreçlerine pozitif şekilde yansıdığı tespit edilmiştir. Kültürel içeriklerin ders materyallerine entegre edilmesiyle öğrencilerin derse olan ilgisi artmakta, dil yalnızca bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda bir kimlik ve değer taşıyıcısı olarak içselleştirilmektedir. Bu bulgu, kültürel aktarımın dil öğretimindeki yerini vurgulamak açısından önemlidir.

Bulgular ayrıca, modern eğitim teknolojilerinin Türkçe öğretimi üzerindeki etkisine de ışık tutmaktadır. Dijital kaynaklar, mobil uygulamalar, çevrim içi eğitim platformları ve etkileşimli içerikler öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını kolaylaştırmakta ve özellikle okuma-dinleme-anlama becerilerinde belirgin gelişmeler sağlamaktadır. Geleneksel yöntemlerin ötesine geçilerek dijitalleşen öğretim ortamlarının kullanılması, öğrenmenin kalıcılığını ve sürekliliğini desteklemektedir. Araştırma, teknolojik araçların pedagojik sürece entegrasyonunun, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin başarısını doğrudan etkilediğini göstermektedir. Öğrencilerin öğrenme motivasyonları da başarı üzerinde kritik bir etkidir. Türkçeyi öğrenme nedenleri – akademik, sosyal, ekonomik veya kişisel – motivasyon düzeylerini doğrudan etkilemekte, bu da öğrenmeye katılım, çaba düzeyi ve başarı arasında güçlü bir ilişki doğurmaktadır. Motivasyonu yüksek olan öğrenciler, karşılaştıkları zorluklara karşı daha dirençli olmakta, öğrenme stratejilerini daha etkili biçimde kullanmakta ve öğretmenle kurdukları etkileşimden daha fazla yarar sağlamaktadır. Bu bağlamda, motivasyon destekleyici öğretim ortamlarının tasarlanması, dil öğretiminde başarının anahtarı olarak görülmelidir. Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu, dil öğretiminde sürekli geribildirim ve bireysel rehberliğin önemine işaret etmektedir. Öğrencilere sağlanan yönlendirici ve destekleyici geri bildirim hem akademik başarılarını hem de öğrenmeye olan tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir. Özellikle hata yapma korkusunun azaltıldığı, öğrenmenin doğal bir süreç olarak kabul edildiği sınıf ortamları, öğrenen özerkliğini desteklemektedir. Dil öğretmenlerinin bu süreci bilinçli şekilde yönetmeleri, öğrenme ortamını daha güvenli ve katılımcı hale getirmektedir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin başarıları, aynı zamanda öğretim sürecinde kullanılan materyal türleri, öğretmenlerin yaklaşımı, derslerin yapısı ve uygulanan yöntemlerle de doğrudan ilişkilidir. Özellikle görev temelli öğrenme, proje çalışmaları, kültürel içerikli etkinlikler ve grup çalışmaları gibi aktif katılımı teşvik eden yöntemlerin öğrenme sürecine olan katkısı göz ardı edilemez. Bu yöntemler, öğrencilerin dili yalnızca dilbilgisel yapılarıyla değil, aynı zamanda anlamlı bağlamlarda kullanarak öğrenmelerini sağlamaktadır.

Bu tez çalışması sonucunda elde edilen veriler, Türkçe öğretiminin yalnızca dilsel aktarımı değil, aynı zamanda kültürel aktarımı da içeren çok boyutlu bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Türkçenin uluslararası düzeyde daha yaygın şekilde öğretilmesi için; kültürel duyarlılığı yüksek, teknolojik destekli, öğrenci merkezli ve çok boyutlu programların geliştirilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda dil öğretimi politikalarının, öğrenci çeşitliliğini ve bireysel farklılıkları dikkate alan esnek modellerle desteklenmesi önerilmektedir. Araştırmanın genelinde ulaşılan bu bulgular hem kuramsal hem de uygulamalı boyutta önemli katkılar sunmaktadır. Kuramsal olarak, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkili olan faktörlerin çok yönlü analizine katkı sağlamaktadır. Uygulamada ise, öğretmenlerin, program geliştiricilerin ve kurum yöneticilerinin karar alma süreçlerine ışık tutabilecek somut öneriler sunmaktadır. Özellikle öğretmen eğitimi programlarının bu çok boyutlu yapıyı içerecek şekilde yeniden yapılandırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Son olarak, bu araştırma Türkçenin uluslararası bir iletişim dili olarak sahip olduğu potansiyelin daha da güçlendirilmesi adına önemli bir adımdır. Türkçe yalnızca bir dil değil, Türkiye'nin tarihsel, kültürel ve sosyal mirasını taşıyan bir etkileşim aracıdır. Bu bağlamda, Türkçeyi öğrenen her birey, aynı zamanda Türkiye ile kültürel bir bağ kurmakta ve Türkiye'nin yumuşak güç unsurlarından biri olan dil aracılığıyla dünya ile ilişkileri gelişmektedir. Türkçenin bu çok yönlü gücünün farkında olarak yapılandırılacak her öğretim programı hem bireysel düzeyde öğrenme başarısını hem de Türkiye'nin kültürel diplomasisine katkısını artıracaktır. Bu nedenle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde stratejik, kültürel ve pedagojik yaklaşımların birlikte değerlendirilmesi, gelecekteki uygulamalara ve araştırmalara rehberlik edecek bir zemin oluşturacaktır.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak, Türkçe'yi yabancı dil olarak öğreten kurumların, öğrencilerin geldikleri ülkelere göre farklılaştırılmış öğretim stratejileri geliştirmesi önerilmektedir. Ana dili Türkçeye uzak olan öğrencilere yönelik daha yoğun dil destek programları, kültürel entegrasyonu kolaylaştıracak etkinlikler ve dijital teknolojilere dayalı etkileşimli içerikler ön plana çıkarılmalıdır. Ayrıca, gelecekte yapılacak araştırmalarda, bu tür yatkinlik analizlerinin sadece ülke bazlı değil, öğrencilerin bireysel öğrenme stilleri, sosyoekonomik durumları ve Türkiye'deki yaşam süreleri gibi değişkenlerle de birlikte değerlendirilmesi önerilmektedir. Bunun yanı sıra, özellikle öğretim elemanları ve müfredat geliştiriciler için, ülke gruplarına özel öğretim rehberlerinin oluşturulması alana katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Acar, M. (2019). *Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan modern teknolojiler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akarsu, B. (1998). *Dil-kültür bağlantısı*. İstanbul: İnkılâp Yayınevi.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 344–361.
- Akyol, H. (2016). *Dil öğretiminde kuramlar ve yöntemler*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef kitlenin/“öğrenen”in önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2452–2463.
- Alyılmaz, S., Biçer, N., & Çoban, İ. (2015). Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören Kırgız öğrencilerin Türkçe ve Türkiye’ye yönelik görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 328–338.
- Aslan, C., & Karabıyık, H. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel unsurların kullanımı*. İstanbul: Eğitim Kitabevi.
- Atilla, J. (2001). Ural dilleri konuşanların Türkçe öğrenmede karşılaştıkları sorunlar. *Millî Eğitim Dergisi*.
- Balcı, A. (2018). *Dil öğreniminde motivasyon ve kaygı üzerine çalışmamızlar*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı dil öğretimi: İlkeler ve çözümler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Başar, U., & Akbulut, E. (2016). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Öğrenen İhtiyaçlarının Belirlenmesi: Yunus Emre Enstitüsü Tiflis Türk Kültür Merkezi Örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(2).
- Batumlu, D., & Erden, M. (2007). YTÜ hazırlık öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ile İngilizce başarıları arasındaki ilişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 24–38.
- Bhela, B. (1999). Native language interference in learning a second language: Exploratory case studies. *International Education Journal*, 1(1).
- Biçer, N. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ana dilinin etkisi. *Turkish Studies*, 12(14), 41–58.
- Biçer, N. (2017a). *Yabancılara Türkçe öğretimi ve tarihsel gelişimi*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Biçer, N. (2017b). *Türkçe öğretimi tarihi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40.
- Byram, M., & Grundy, P. (2002). *Content and culture in language teaching*. GB: Short Run Press.
- Byram, M., Zarate, G., & Neuner, G. (1997). *Sociocultural competence in language learning and teaching*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Cevizci, A. (1999). *Paradigma felsefe sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Çelebi, D. (2006). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: Teoriden pratiğe*. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye’de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 285–307.
- Çetin, M., & Yılmaz, T. (2020). *Dil öğreniminde kültürel bağlam ve Türkçe eğitimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Darvin, R., & Norton, B. (2015). *Identity and a Model of Investment in Applied Linguistics*. *Annual Review of Applied Linguistics*, 35, 36-56. <https://doi.org/10.1017/s0267190514000191>
- Demir, T. (2013). Türk dillilere Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme. M. Durmuş & A. Okur (Eds.), *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* (s. 541–583). Ankara: Grafiker.
- Demirel, Ö. (1990). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Usem Yayınları.
- Demirel, Ö. (2012). *Yabancı dil öğretimi, dil pasaportu, dil biyografisi, dil dosyası*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2015). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dörnyei, Z. (1998). Motivation in second and foreign language learning. *Language Teaching*, 31(3), 117–135.
- Duman, T. (2022). *Yabancı dil öğretiminde teknolojik araçların rolü ve etkileri*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Eğitim Bakanlığı. (2001). Avrupa Dilleri Yılı: Avrupa’da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sempozyum Bildirileri.
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdem, M. (2018). *Dil ve kültür ilişkisi: Türkçenin kültürel zenginliği*. Bursa: Uludağ Yayınları.
- Erdil, M. (2017). Yabancı öğrencilerin Türkçe yazma becerisine karşı öz yeterlik algıları. *Turkophone*, 4(2), 87–101.
- Erdil, M. (2018). Türkiye’de üniversitelerde yabancılar Türkçe öğretimi. *Journal of International Social Research*, 11(60), 93–112.
- Gass, S. M., & Selinker, L. (2008). *Second language acquisition: An introductory course*. New York: Routledge.
- Günay, V. D. (1995). Roman çözümlemesine toplumdilbilimsel bir yaklaşım. *Dil Dergisi*, 35, 5–24.
- Güzel, A., & Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Güzel, A., & Barın, E. (2013). *Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin tarihsel gelişimi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- İşcan, A. (2014). Yabancı dil öğretimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: Kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler* (s. 3–28). Ankara: Pegem Akademi.
- Johnson, K. (2008). *An introduction to foreign language learning and teaching*. London: Longman.
- Kafesoğlu, İ. (1998). *Türk milli kültürü*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, Z. (2019). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bireysel farklılıkların önemi*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Karip, E. (2007). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Kayserili, M. (2024). *Yabancı uyruklu öğrencilerin türkçe öğrenme kaygılarının incelenmesi*. İstanbul Eğitim Dergisi, 1(1), 1-26.
<https://doi.org/10.71270/istanbulegitim.istj.1553342>
- Korkmaz, Z. (2010). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and principles in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Lewis, M. (2000). *Teaching collocation: Further developments in the lexical approach*. London: Heinle ELT.
- Lightbown, P. M., & Spada, N. (2006). *How languages are learned*. Oxford: Oxford University Press.
- Lixian, J., & Cortazzi, M. (1998). *Language learning in intercultural perspective: Approaches through drama and ethnography*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Maden, S., & Kızıltaş, M. (2019). Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 5(3), 119-135.
- McKay, S. L., & Hornberger, N. H. (Eds.). (2009). *Sociolinguistics and language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2010). *Research in education: Evidence-based inquiry* (7th ed.). London: Pearson.
- MEB [Eğitim Bakanlığı]. (2001). *Avrupa Dilleri Yılı: Avrupa'da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sempozyum bildirileri*. Ankara: MEB Yayınları.
- Miyasoğlu, M. (1999). *Kültür hayatımız*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications Inc.
- Odlin, T. (1989). *Language transfer: Cross-linguistic influence in language learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Onaran, O. (1981). *Çalışmamız yaşamında güdülenme kuramları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Onozawa, C. (2010). Promoting autonomous learning and learner motivation through the use of ICT. *International Journal of Learning*, 17(10), 215–222.
- Polat, T. (2006). Okur odaklı yaklaşımla yazın eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 169, 1–7.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). *Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions*. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54–67.
- Selçuk, E., & Demir, S. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital uygulamalar*. Ankara: Eğitim Yayınevi.
- Seyidoğlu, H. (2016). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. İstanbul: Güzem Can Yayınları.
- Swan, M. (1997). *The influence of the mother tongue on second language vocabulary acquisition and use*. In Schmitt, N., & McCarthy, M. (Eds.), *Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy* (pp. 156–180). Cambridge: Cambridge University Press.
- Şahin, M. M. (2022). Yunus Emre Enstitüsünün türkçe öğretimi kapsamında ortadoğu'daki varlığı ve ortadoğu vatandaşlarının türkçe öğretim portalı'ne ilgisi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 5(1), 55-71.

- Şengül, K. (2018). Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmenlerin öz yeterlik algılarının incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 538–552.
- Tanyeri, H. (2017). *Yabancılar Türkçe öğretiminde yöntem ve teknikler*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Tomlinson, B. (2011). *Materials development in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Turgut, Y. (2022). *Yabancı dil öğretiminde motivasyonun rolü ve önemi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Uysal, H., & İnceçay, G. (2018). *Etkili dil öğretimi ve öğrenme stratejileri*. Bursa: Dora Yayıncılık.
- Ushioda, E. (2017). The Impact of Global English on Motivation to Learn Other Languages: Toward an Ideal Multilingual Self. *The Modern Language Journal*, 101(3), 469-482.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge: Harvard University Press.
- Yaman, S. (2020). *Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin kullanımı*. İzmir: Akademik Yayınlar.
- İnce Yakar, H. G., & Fedai, Ö. (2022). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel farkındalık. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (11), 115-137. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1146525>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Tüfekçioğlu, B. (Ed.). (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: Kuramlar, yöntemler, beceriler, uygulamalar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, F., & Tüfekçioğlu, B. (Eds.). (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: Kuramlar, yöntemler, beceriler, uygulamalar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, R., & Coşkun, M. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretiminde teknoloji destekli eğitim yaklaşımları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yunus Emre Enstitüsü. (2021). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim programı*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları.

ÖZ GEÇMİŞ

Şeyda ŞİMŞEK, 2018 yılında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olmuştur. 2022 yılında Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başlamıştır. 2019 yılından itibaren resmi bir kurumda memur olarak görev yapmakta olup, kurumsal iletişim alanında tercümanlık ve protokol çalışmaları yürütmektedir.

